

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika“ dołącza się co tydzień „TYGODNIK SPORTOWY“.
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 5—6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.
Rekopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 29/30.
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17
w Grudziądzu, ul. Groblowa 5.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 3.15 zł. miesięcznie, 9.45 zł. kwartalnie; przez pocztę w dom 3.54 zł. miesięcznie, 10.61 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 7.15 zł., za granicę 9.65 zł. miesięcznie.
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci niemają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, 699, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 102.

BYDGOSZCZ, piątek dnia 2 maja 1930 r.

Rok XXIV.

Porozumienie lub zagłada.

Ważkie i doniosłe ostrzeżenie padło pod adresem społeczeństw europejskich z ust człowieka bez wątplenia najkompetentniejszego, człowieka, który w tajemniczości jest we wszystkie tajniki polityki i stosunków międzynarodowych, a który niewątpliwie jest w stanie wytworzyć sobie najlepszy obraz przyszłości i ukształtowania się tej polityki. „Europa musi dojść do porozumienia, lub też do zupełnej zagłady i ruiny“, tak wyraził się potentat i współtwórca prawie wszystkich międzynarodowych układów, dokonanych w okresie likwidacji wojny światowej; francuski minister spr. zagr. Aristides Briand, do swego męża zaufania i najwybitniejszego publicysty Sauerweina.

Jestto memento, nad którym powinny zastanowić się poważnie wszystkie społeczeństwa europejskie, wszyscy kierownicy naw państwowych.

Dziś na porozumienie takie nie jest jeszcze za wcześnie, lecz nie trudno jest przewidzieć, że może za lat dziesięć będzie już ono niemożliwym, bo zabraknie kontrahentów do porozumienia i zniszczeniu ulegnie przedmiot porozumienia.

P. Briand, jak również każdy trzeźwo myślący polityk, zdaje sobie doskonale sprawę, że wszelkie wysiłki międzynarodowych aeropagów, jak Ligi Narodów, Konferencji pokojowych, Konferencji rozbrojeniowych i t. p. mających na celu zapobieżenie przyszłej wojnie są beznadziejnymi wysiłkami i pozostaną niemi tak długo, dopóki nie nastąpi rozbrojenie duchowe, poczęte nie w salach konferencyjnych, nie na Kongresach, lecz od dołu, od wielkich mas ludowych.

Ślusznie i trafnie oświadczył jeden z delegatów amerykańskich na londyńskiej konferencji rozbrojeniowej, że „potrzeba jeszcze jednej takiej konferencji, a wojna stanie się nieuniknioną“.

Mimo Ligi Narodów, mimo Locarna i paktu Kelloga, mimo wielostronnych i platonicznych paktów nieagresji (nie zaczepiania), wysięg zbrojeń tak na lądzie jak i na morzu nie ustaje, co więcej prześcignął jeszcze w tempie i rozmiarach zbrojenia przed wojną światową, gdyż objął w największych rozmiarach jeszcze zbrojenia w powietrzu.

Do wojny światowej obawiano się tylko broni palnej i siecnej oraz materiałów eksplozyjnych, obecnie przybyła jeszcze broń najstraszniejsza, broń chemiczna. Nie pancerniki, twierdze, okopy, dalekonośne i wielkokalibrowe armaty będą decydować o losach przyszłej wojny, lecz flota powietrzna i gazy trujące.

Nie będzie już ściśle określonych frontów bojowych, gdyż całe obszary państwowe staną się operacyjnym terenem wojennym — zniszczenia wojenne nie ograniczą się tylko do obiektów wojennych i państwowych, lecz obejmą wszelkie dobra materialne walczących państw, śmierć nie będzie siałą zniszczenie, tylko między kombatantami, lecz ofiarą padać będzie wszystko, nawet kobiety, starcy i dzieci, gdyż przed działaniem trujących gazów nikt się nie uchroni. Wyginą nawet stanowiące dobytek ludzki zwierzęta.

Wojna światowa, mimo swych niebywałych hekatomb i okropności, była tylko niewinną zabawką, wobec tego kataklizmu, jaki spowodować może przyszła wojna, która nie ograniczy się do poszczególnych państw i narodów,

O połączenie stronnictw chłopskich.

Część posłów ludowych sprzyja rządowi, a nie ufa Witosowi.

(Telefonem od własnego korespondenta).

Warszawa, 1. 5. Stronnictwa lewicowe i centrowe ogłosiły, iż powzięły jednomyślną uchwałę, która zapadła w kierunku zgłoszenia wniosku o zwołanie nadzwyczajnej sesji sejmowej. W ciągu dnia wczorajszego z powodu zjazdu posłów zbierano resztę podpisów. Ustalono nawet termin, lecz nie podano go do wiadomości, dlatego, że chodzi o uprzednie ustalenie programu na wypadek rozwiązania sejmu. Przypuszczać należy, że do sesji sejmowej o ile by rząd zastosował się do życzenia stronnictw doszłoby na końcu maja lub początku czerwca.

Przez cały dzień trwały obrady stronnictw ludowych. Wieczorem zostały opublikowane rezolucje poszczególnych klubów.

Wyzwolenie potwierdziło sprawozdanie swego prezesa posła Roga o pracach centrolewu i dokoła połączenia stronnictw chłopskich.

Stronnictwo Chłopskie postanowiło zgodnie z uchwałą centrolewu zwołać sesję w drugiej połowie maja. Sesja ta miałaby być poświęcona sprawom go-

spodarczym w związku z trwającym kryzysem. Co do połączenia stronnictw chłopskich klub polecił członkom komisji porozumiewawczej przyspieszyć prace celem połączenia tych stronnictw.

Najciekawsze są rezolucje Piasta, które m. i. mówią co następuje:

„Klub PSL-Piast przyjmuje do wiadomości sprawozdanie delegatów do komisji porozumiewawczej trzech stronnictw ludowych i wyraża zadowolenie z postępu prac, mających na celu zjednoczenie ruchu ludowego. Klub PSL Piast stwierdza, że rezolucja uchwalona jednomyślnie na posiedzeniu klubów wszystkich trzech stronnictw w dniu 15

kwietnia określiła jasno stanowisko wsi w stosunku do obecnego systemu rządu. Wobec tego uważa wszelkie próby podważenia zgody chłopskiej z czyjejkolwiek strony jako objaw wrogich wsi polskiej intryg, które spotykają się ze strony klubu Piasta z odpowiednią odpową“.

Ostatni ustęp odnosi się do usiłowań kół sanacyjnych, które zmierzają do zaprowadzenia zamętu w szeregach chłopskich. Sanacja pragnie usunąć od wpływów dotychczasowych przywódców, przede wszystkim Witosą i ewentualne połączenie stronnictw ludowych wyzyskać na swoją korzyść.

Litwini przeciw Niemcom.

Socjaliści pragną pogodzić się z Polską.

Kowno, 1. 5. (PAT.) „Lietuvus Zinios“ w artykule wstępnym omawia konieczność rewizji stosunków litewsko-niemieckich. Litwa dotychczas prowadziła politykę przyjaźni w stosunku do

Rzeszy, obecnie jednak ucierniała srodze dzięki nowej polityce agrarnej Niemiec. Częściowe podniesienie cel w chwili obecnej wywołało protest i wyjaśniło całkowicie, że nie leży w interesie Niemiec bronienie interesów gospodarczych Litwy. W sprawach krajpedzkich Niemcy również zajęły nieprzejednane stanowisko a nawet starają się mieszać w sprawy wewnętrzne Litwy. Głosy prasy postępowej znajdują posłuch nawet wśród dotychczasowych gorących zwolenników Niemiec. Należy się spodziewać — kończy dziennik — zmiany orientacji.

W powyższej sprawie pismo „Social Demokratas“ idzie jeszcze dalej i nawołuje do poddania rewizji stosunków polsko-litewskich, co dałoby większą swobodę w wyborze orientacji politycznej.

Aresztowanie komunisty Żarskiego.

„Poseł“ nawoływał do rozbrojenia policji i strzelał...

Warszawa, 1. 5. (PAT.) Kancelarja marszałka sejmu komunikuje: Dnia 30 kwietnia prokurator sądu apelacyjnego w Warszawie za pośrednictwem ministerstwa sprawiedliwości zawiadomił marszałka sejmu Daszyńskiego o aresztowaniu posła Żarskiego w związku z zajściami, jakie miały miejsce w Łodzi dnia 29 kwietnia. Z polecenia sędziego śledczego poseł Żarski został aresztowany jako obwiniony z art. 49 i 455 części III kodeksu karnego o zbrodnię pospolitą, mianowicie usiłowane zabójstwo osoby urzędowej podczas wykonywania przez nią obowiązków służbowych. Poseł Żarski stoi pod zarzutem, że po przybyciu dnia 29 kwietnia do Łodzi udał się przed gmach PUPP i tam przemawiając do 3-tysięcznego tłumu, nawoływał do rozbrojenia policji i do demonstracji. Policja interwenjowała. W

tym czasie poseł Żarski wyjął rewolwer i strzelił kilkakrotnie z odległości 6—8 metrów do starszego przodownika Kurrowskiego. Strzały chybiły. O godz. 12 poseł Żarski odjechał z Łodzi, w drodze jednak został aresztowany i oddany do dyspozycji sędziego śledczego.

P. marszałek Sejmu został zawiadomiony o aresztowaniu posła zgodnie z art. 21 Konstytucji.

W oczekiwaniu rozruchów 1-majowych w Berlinie.

(Telefonem od własnego korespondenta).

Berlin, 1. 5. Na dzisiejszy dzień 1 maja poczyniła policja berlińska wszelkie przygotowania dla stłumienia ewentualnych rozruchów i dla uniemożliwienia takich zajść, jakie miały miejsce w roku ubiegłym. Zarazem socjaliści jak i komuniści planują na dzień dzisiejszy wielkie demonstracje rano i w południe. Policja porozumiała się z obiema partjami, które swoje pochody skierują odmiennymi drogami. Mimo to jednak istnieją pewne punkty krzyżowe, gdzie

może dojść do starć, a conajmniej do bójk. Naogół panuje w kołach berlińskich przekonanie, że 1-szy maja minie spokojnie.

Bardzo ciekawym faktem jest, że pisma berlińskie z wyjątkiem skrajnie prawicowej „Deutsche Zeitung“ nie wyjdą dzisiaj w południe ani wieczorem, a częściowo nawet nie wyjdą w piątek rano. Dowodzi to, jak silne są wpływy socjalistyczne wśród związków zawodowych w Niemczech. B.

Warszawa, 1. 5. (PAT.) P. Prezydent Rzplitej wybiera się w końcu maja na objazd województwa warszawskiego. Da to możność ludności bezpośredniego zetknięcia się z Gospodarzem ziemi polskiej i pokazania dorobku pracy, który zwiększa się ciągle mimo trudnej sytuacji gospodarczej.

ani też morza i oceany nie będą stanowiły przeszkód dla przerwania się pożogi wojennej i zniszczenia nawet na inne kontynenty.

Do odbudowy i zagojenia ran po wojnie światowej potrzebowaliśmy 10—12 lat. Po przyszłej wojnie, nie będzie już co, i nie będzie komu odbudowywać, gdyż nie starczy na to ani sił ludzkich, ani środków. Nie będzie wówczas ani zwycięzców ani zwyciężonych, gdyż wszystkich dosięgnie prawie w równej mierze zniszczenie i ruina.

Z tego zdaje sobie jasno sprawę — umysł tak wielki jak Brianda, świadomy on jest tego, że jeden z kontrahentów europejskich, w razie wybuchu wojny nie będzie się krewował żadnymi

umowami ani konwencjami, że każdy akt międzynarodowy uważać będzie za „świsstek papieru“ i dlatego rzuca on za wczasu swe ostrzeżenie.

Droga, jaką do swego celu obiera, nie jest jednak właściwą.

Do Paneuropy (zjednoczonej Europy), a w ślad za tem do rozbrojenia dojść możemy tylko w trzech etapach, a to przez:

1. rozbrojenie duchowe.
2. porozumienie gospodarcze i narodowe.
3. rozbrojenie materialne.

Zamiast prowadzenia tygodniami a nawet miesiącami całymi jałowych dysput na temat rozbrojenia materialnego, zamiast zawierania platonicznych

paktów o nieagresji, lub przymierzy i koalicji, należy przede wszystkim rozpocząć pracę od tego, żeby społeczeństwa przestały myśleć o rewanzach i zaborach, żeby przestały siał nienawiść do narodów innojęzycznych, innych wyznań lub innych ras, trzeba zaprzestać wpajać już w młode pokolenia myśli o wzajemnym mordzie, trzeba zaprzestać przysposobiania tej młodzieży do tych mordów. Należy w społeczeństwie wpajać to przekonanie, że każdy mord jest zbrodnią, że zbrodniarzem jest każdy, kto do tego mordu podżega i zachęca, kto mord ten przysposabia. W społeczeństwie, a przede wszystkim w młode pokolenie wpajać należy poszanowanie dla życia ludzkiego, posza-

nowanie dla przekonania i wierzeń innych ludzi, trzeba wpoić w młodzież to przekonanie, że inny język ani inna rasa nie mogą być powodem nienawiści do bliźniego.

W tym kierunku miałyby Liga Narodów największe i najwzajemniejsze pole do działania.

Wszystkie narody, wzgl. państwa należące do Ligi Narodów należy zobowiązać do solidarnego zreformowania swego wychowania publicznego w wyżej wskazanym duchu, wszystkie państwa winny kodeksem karnym objąć i zdefiniować jako zbrodnie:

1. szerzenie nienawiści do innych narodów, wyznań lub ras.
2. podżeganie do wojny, przez rozszerzanie kłamliwych wieści.

3. przechowywanie, rozszerzanie i używanie broni wszelkiego rodzaju

4. gloryfikowanie bohaterów wojen zaborczych i podbojowych.

Państwa, któreby takiej reformy kodeksu karnego przeprowadzić nie chciały, lub kodeksu takiego nie wykonywały z należytem rygiorem, należy do tego zmusić solidarnym zastosowaniem do niego gospodarczych sankcji karnych jak:

1. zerwanie stosunków handlowych i dyplomatycznych.
2. bojkot gospodarczy.
3. zamknięcie kredytów i w ostatności.
4. blokadę.

Nie ulega wątpliwości, że sankcje (kary) takie byłyby bezwzględnie skuteczne. Takie same środki zastosować by należało i wobec takiego państwa, któreby się wyłamywało z solidarnej akcji sankcyjnej.

Tym sposobem położonyby granitowy fundament pod dalszą budowę Paneuropę a w ślad za tem trwałego pokoju.

Następnym etapem budowy na tym fundamencie, byłoby porozumienie gospodarcze, i obalenie murów celnych.

I tu miałyby Liga Narodów ważne choć ciężkie zadanie do spełnienia.

Obecne wysiłki Ligi Narodów w tym zakresie ograniczają się do zapewnienia otwarcia granic dla wolnego handlu, pomijając zupełnie kwestję uregulowania organizacji produkcji, która jest głównym hamulcem dla zniesienia barier celnych.

Jest przecież rzeczą zrozumiałą, że państwa o słabszej organizacji produkcyjnej, nie chcą się oddać w niewolę gospodarczą silniejszym organizacjom gospodarczym. O ile zatem ma być zapewniona wolność handlowa, musi też być wprowadzona i wolność produkcyjna. Jest przecież publiczną tajemnicą, że głównymi motorami zatargów gospodarczych, a w ich konsekwencji konfliktów politycznych, są trusty, kartele i syndykaty przemysłowe, które za wszelką cenę szukają nowych terenów dla swej ekspansji gospodarczej, i w tym celu opanowują rządy, i nie szczędzą środków i wysiłków, aby nawet przemocą materialną opanować pożądaną obszar, a to tym więcej, że dla nich już sama wojna jest źródłem najobfitszych zysków.

Z tego wynika logiczny wniosek, że przed obaleniem barier celnych, należałoby przedewszystkiem znieść wszelkie trusty, kartele i syndykaty i w ten sposób wyswobodzić rządy państw od tej najniebezpieczniejszej dla pokoju światowego zmy. Jak długo to się nie stanie, tak długo o porozumieniu gospodarczym nie może być mowy.

Bardzo ważnym i doniosłym oraz w skutkach nieocenionym środkiem do zbliżenia, porozumienia i wzajemnego zrozumienia się narodów, byłoby intelektualna ich współpraca i wzajemna wymiana duchowych i kulturalnych zdobyczy, a więc swoboda uczenia się i nauczania na wszystkich uczelniach, wymiana profesorów, wolny obrót dla wydawnictw innych krajów, zupełna wzajemna tolerancja narodowa i wyznaniowa i t. p.

Po wzniesieniu tych zrębów pokoju i konsolidacji państw i narodów, nadeszła wreszcie pora na ukoronowanie dzieła pokoju ogólnem rozbrojeniem materialnem. Siła zbrojna ograniczona byłaby do rozmiarów potrzebnych do zapewnienia wewnętrznej bezpieczeństwa, do utrzymania ładu i porządku. Byłaby to proponowana przez p. Brianda policja międzynarodowa.

Miecz. Mistal.

Poważne rozdziewki w komisji bezpieczeństwa Ligi.

(Własna służba telegraficzna Dz. Bydg.)

Paryż, 1. 5. W dalszym ciągu obradowała komisja bezpieczeństwa przy Lidze Narodów. I znowu ujawniły się rozdziewki pomiędzy stanowiskiem Francji i Polski z jednej a Anglii i Niemiec z drugiej strony. Przedstawiciel Polski min. Sokal i przedstawiciel Francji min. Massigli zaznaczyli obaj, że Liga Narodów powinna opracować sprawę kontroli i ewentualnych sank-

cyj, t. zn. zarządzeń przymusowych przeciwko tym państwom, któreby nie zastosowały się do decyzji lub do poleceń Ligi Narodów. Zwarjowany pacyfista i germanofil lord Robert Cecil sprzeciwił się temu pogładowi, uważając, że artykuł 16-ty paktu Ligi Narodów zupełnie wystarcza i że nie potrzeba żadnych specjalnych przepisów dodatkowych. W.

Ogromny budżet Rzeszy niemieckiej.

(Telefonem od własnego korespondenta).

Berlin, 1. 5. Budżet Rzeszy z ostatnimi poprawkami wyższy jest od budżetu zeszłorocznego o półtora miljarde marek, chociaż na pozór wykazuje pewne zmniejszenie wobec nieliczenia w ogólnym budżecie sum podatków inkasowanych przez rząd Rzeszy i przekazywanych na wydatki poszczególnym krajom związkowym. Jeżeli do 11 i pół

miljarde marek, które wynosi tegoroczny budżet Rzeszy, doliczyć dodatkowe budżety krajów związkowych, otrzymamy łącznie z większymi samorządami potworną sumę 18 miliardów marek.

Suma ta przewyższa możliwości niemieckie, tem bardziej, że obecnie panuje w Niemczech dość poważny kryzys gospodarczy. B.

Lindbergh uległ śmiertelnemu wypadkowi?

(Własna służba telegraficzna Dz. Bydg.)

Londyn, 1. 5. Według niesprawdzonej dotychczas wiadomości, podanej przez agencję telegraficzną z Nowego Jorku, miał ulec Karol Lindbergh śmiertelnemu wypadkowi podczas przelotu samolotem ze Stanów Zjednoczonych do Pa-

nami. Nieszczęście miało podobno miejsce niedaleko celu podróży. Do ostatniej chwili nie udało się uzyskać potwierdzenia tej wiadomości, faktem jednak jest, że Lindbergh przedsięwziął dalszy lot na południe. Tl.

Rozprawa w procesie „Pfadfinderów” w Bydgoszczy odbywa się przy zamkniętych drzwiach.

W dniu dzisiejszym (czwartek) rozpoczęła się w sądzie okręgowym w Bydgoszczy rozprawa w głośnym procesie Pfadfinderów (skautów niemieckich), oskarżonych o wysłanie młodzieży, obywateli polskich narodowości niemieckiej drogą nielegalną przez Gdańsk do Rzeszy, gdzie młodzież odbyła kursy przygotowania wojskowego.

Rozprawa nie budzi takiego zainteresowania, co dwa tygodnie temu proces Deutschtumsbundu. Sąd nie jest wzmocniony, składa się bowiem z dyrektora izby karnej Radłowskiego jako przewodniczącego i sędziów okręgowych Dunajskiego i Góralewicz jako asystentów. Oskarża prokurator dr. Kuziel.

Na ławie oskarżonych zasiadli: dr. Burchard, profesor gimnazjalny w Po-

gnaniu, Mielke z Bydgoszczy, Preuss, szeregowiec 8 bataljonu saperów z Torunia i Burow z Ostrówka. Obronę wnoszą adwokaci mec. Grzegorzewski z Poznania i poseł Spitzer z Bydgoszczy. Funkcje rzeczoznawcy sprawia kpt. Wilczewski z Torunia, a ministerstwo oświaty przysłało obserwatora w osobie radcy Sieroszewskiego, naczelnego inspektora harcerstwa.

Po odczytaniu personalij stawili oskarżyciel publiczny wniosek o tajność rozprawy ze względu na to, że jej przedmiotem są sprawy, które ze względu na niebezpieczeństwo państwa powinny pozostać w ścisłej tajemnicy. Sąd do wniosku tego przychylił się, wobec czego rozprawa odbywa się przy zamkniętych drzwiach. Potrwa ona prawdopodobnie dwa dni.

Ks. kard. Hlond w Watykanie.

(PAT.) Ojciec św. przyjął wczoraj na audjencji ks. kard. prymasa Hlonda, który przedstawił mu kilku wizytatorów misjonarskich i Salezjanów narodowości polskiej.

Devey — dawaj pożyczkę!

Warszawa, 1. 5. (tel. wł.) W roku bieżącym kończy się termin 3-letni zastrzeżony w układzie z bankami amerykańskimi dla pozostania w Polsce doradcy Deveya. Obecnie krąży pogłoski, że Devey nie pozostanie nadal u nas, lecz powróci do swej ojczyzny. Bawi on w tej chwili w Paryżu, gdzie stara się o pożyczkę dla rolnictwa. Z Paryża udaje się Devey na zaproszenie ministra skarbu do Bukaresztu.

Główne wygrane loterii na konie.

I. wygrana: 1 para koni z uprzężą i powozem los nr. 86.398, II. wygrana: 1 para koni z uprzężą i powozem nr. 44.087, III. wygrana: 1 koń z uprzężą i powozem nr. 8.981, IV. wygrana: 1 koń z uprzężą i powozem nr. 21.457, 1 koń osiodłany nr. 93.122, 1 koń klacz kaszt. 6 lat z żrebakiem nr. 25.815, 1 koń szpak, 4% roku nr. 70.301, 1 koń wałach kasztan 5 lat nr. 83.026, 1 koń wałach kasztan 8 lat nr. 21.153, 1 koń wałach kasztan 6 lat nr. 80.219, 1 koń wałach kasztan 6 lat nr. 50.002, 1 koń klacz

gniazdy 9 lat nr. 43.176, 1 koń wałach gniazdy 4 lata nr. 69.748, 1 koń wałach szpak 3 1/2 roku nr. 45.177, 1 koń klacz gniazdy 3 lata nr. 61.659 1 koń wałach gniazdy 4 lata nr. 60.755, 1 koń klacz gniazdy 8 lat nr. 92.515, 1 koń klacz kaszt. 3 lata nr. 8.749, 1 koń ogier sk. gn. 3 1/2 roku nr. 30.208, 1 koń wałach szpak. 5 lat nr. 51.151. Tabela dalszych wygranych wyłożona w administracji pisma naszego.

Kronika telegraficzna.

Warszawa, 1. 5. (PAT) P. Prezydent Rzplitej przyjął wczoraj na audjencji nowomianowanego podsekretarza stanu w Ministerstwie Przemysłu i Handlu p. Kozuchowskiego.

Warszawa, 1. 5. (PAT) Premier Sławek przyjął wczoraj ministra reform rolnych Staniewicza, następnie złożył wizytę ambasadorowi angielskiemu Erskine.

Warszawa, 1. 5. (tel. wł.) Minister skarbu Matuszewski wydał nowy okólnik oszczędnościowy. Ideą ministra Matuszewskiego jest zmniejszenie budżetu przynajmniej do ram budżetu zeszłorocznego. Odpowiednie wnioski będą przedłożone przez ministerstwo skarbu radzie ministrów do zatwierdzenia.

Lida, 1. 5. (Tel. wł.) Okazuje się, że w okręgu lidzkim klub BB. stanie jednak do wyborów, lecz nie pod nazwą Bloku współpracy z rządem tylko jako Chrześcijańskie Zjednoczenie Ludowe. Wszystkie katolickie narodowe i niezależne żywioły polskie idą do wyborów pod nr. 25, gdzie kandyduje na czele dr. Harniewicz z Chrześcijańskiej Demokracji.

Nowy poseł meksykański.

(PAT) W dniu 30 kwietnia poseł nadzwyczajny i minister pełnomocny Meksyku Rudolf Nerwo złożył Prezydentowi Rzplitej swe listy uwierzytelniające na uroczystej audjencji na zamku królewskim.

Ostre pogotowie w Warszawie.

Warszawa, 1. 5. (tel. wł.) Władze policyjne wydały bardzo ostre zarządzenia, celem zapobieżenia rozruchom 1-majowym. Od wczoraj do godz. 8-ej wieczorem obowiązuje zakaz sprzedaży wódki i alkoholu pod groźbą utraty koncesji. Komendant policji zarządził 24-godzinną nieustającą służbę. Władze bezpieczeństwa będą miały do dyspozycji 2500 policjantów doskonale uzbrojonych. Poza tem w razie potrzeby posługiwali się będą do przerzucenia rezerw, samochodami ciężarowymi w liczbie 35.

Cudem uniknęli śmierci.

Warszawa, 30. 4. (PAT) Na lotnisku wydarzyła się w środę druga w ciągu dwóch dni katastrofa lotnicza. Mianowicie z lotniska mokotowskiego wystartował 2-osobowy samolot wojskowy, pilotowany przez por. Jana Kuźmińskiego z 3 pułku lotniczego. Na miejscu obserwatora siedział sierżant Bronisław Pionka. Gdy samolot znajdował się na wysokości 200 metrów nad lotniskiem, z powodu nagłego defektu w motorze zaczął opadać na lotnisko i rozbił się doszczętnie. Na szczęście pilot i obserwator odnieśli tylko lekkie rany.

Katastrofalna wichura w Warszawie.

Warszawa, 30. 4. (PAT) W środę w południe wskutek silnej wichury, szalejącej wydarzył się w Ogrodzie Saskim w Warszawie tragiczny wypadek. W pobliżu grobu Nieznanego Żołnierza wichura zerwała wielki konar ze stuletniego kasztana i rzuciła go na ławkę, na której siedziała 40-letnia Halina Krause. Upadający konar ranił śmiertelnie Krause, która zmarła przed wieczorem w szpitalu.

Sprawa sądowa w Brodnicy, która trwała 8 tygodni.

Z Brodnicy donoszą: Nareszcie ukończony został sensacyjny proces Adama Rawicz-Oldakowskiego i żony jego Marji, właścicieli dóbr rycerskich Straszewo na Pomorzu oraz kilku innych majątków pod Łodzią i na Kresach. Akt oskarżenia zarzucal podświadomym rekordową ilość przestępstw, ogółem w przeszło 160 wypadkach. Oldakowscy oskarżeni byli m. in. o fałszywe zeznanie w miejsce przysięgi i nakłaniania w licznych wypadkach do tego innych, zwłaszcza swej służby; o fałszowanie podpisów, nieuzasadnioną denuncjację sędziego śledczego Wojciechowskiego i t. p. Proces ten trwał 8 tygodni i zakończył się zasądzeniem obwinionych mał-

żonków.

Wyrok ogłoszony został w ub. wtorek. Sąd uznał Oldakowskiego winnym w 15 wypadkach, a żonę jego w 6 wypadkach.

Sąd przyznał oskarżonym okoliczności łagodzące i skazał Oldakowskiego z zastosowaniem amnestji na 1 i pół roku więzienia, a żonę jego na karę ciężkiego więzienia przez 11 miesięcy; obu policzono więzienie śledcze, tak, że dla Oldakowskiego pozostają jeszcze 3 miesiące więzienia, a żona jego już jest wolna.

U źródeł potęgi amerykańskiej.

II.

Podstawowym czynnikiem potęgi amerykańskiej — to **organizacja pracy**.

Polska przywykła traktować pracę, jako ciężar narzucony przez siły wyższe, kwalifikuje więc ją, gatunkuje wedle „widzimisiej“ rodu, klasy, jej ciężaru czy odpowiedniości.

Ameryka pracę uważa za potrzebę życia, za sport codzienny, za źródło dobrobytu jednostki i całego narodu. Nikt się nie wstydzi wysiłku fizycznego, choćby go stać było na wieczne próżnowanie. Nie przeszkadza jej żaden dyplom naukowy czy stanowisko społeczne.

Komu warunki życia, czy własna przyjemność każą spaść do rzędu pomywaczy statków w restauracjach, czy zamiataczy ulic, — każdy czyni to bez żenady. Tą drogą szły setki innych, wzbijając się z tych niskich szczebli, na najwyższe stanowiska w kraju, czy też zdobywając wielki majątek.

Demokratyzacja pracy sprawiła to, że dziś każdemu dobrze w Ameryce. Dobrobyt, wygody, stanowisko i wpływy w świecie nie są własnością pewnych tylko kategorii ludzi, ale idą konsekwencją pracy jednostki.

Własny dom i automobil — to przeciętna i codzienna sprawa, to jest konieczność, po której przechodzi się do większych rozmiarów osobistego majątku. Na tem się nie po-przestaje. Kapitał nie leży na małych procentach w banku, ale musi być w obiegu, w ustawicznym ruchu. Czasem się traci, ale pracą zawsze można go odrobić i znowu stanąć na nogi.

Nie zużywa się czasu nadaremnie. Jest on bowiem wart tyle co pieniąż. Nie zakreśla się terminu. Dniówka przestała być ideałem pracownika. Musi on ten czas poświęcić wykonaniu części czy całości zamówienia, jakie otrzymał od pracodawcy. Płatnym jest od dobrze wykonanej sztuki.

Z tego wynika systematyka i specjalizacja, zekonomizowanie wysiłku ludzkiego.

Wyrasta tu przed nami nadzwyczajna postać Forda, owega samouka, ongiś kowalczyka, a dziś najbogatszego obok Rockefellera człowieka na ziemi. Staje on już przed nami nie jako dorobkiewicz — spekulant giełdowy — ale **jako mistrz nowych metod pracy, jednego z najlepszych systemów, jakie ludzkość współczesna stworzyła w dziedzinie masowej produkcji.**

Robotnikowi nie wolno marnować jednego ruchu niepotrzebnie i bez zysku jego osobistego. Odpoczynek musi być racjonalny, w przerwach między zajęciami, połączony jednak z korzyścią kulturalną.

Ameryka traktuje sen, jako naturalny objaw stanu odpoczynkowego. Człowiekowi

na jawie wystarczyć powinna zmiana zajęcia fizycznego na umysłowe.

Każdy pracuje dla kapitału, który staje się własnością nie tylko właścicieli warsztatów, ale ma w nim udział i sam robotnik. Bogate trusty stalowe, naftowe, kolejnicze, bławatnicze i rolne — nie skupiają przy sobie gór złota na wyzysk sił robotnika. Dywidenda idzie na akcjonariuszów czy udziałowców, między którymi są również wyrobienicy i pracownicy. Pewnie, że istnieje i wyzysk prywatny, gdzie kapitałowi nie przeciwstawi się organizacja pracy.

Amerykańskie unje zawodowe — to cokolwiek inna organizacja od naszych związków zawodowych, gdzie gra rolę nie tak dobro jednostki i ogółu robotniczego, jak postulaty partyjne, obrachunek polityczny. Jest to siła zorganizowanego robotnika wobec zwartej i solidarnej również siły kapitalistów. Jednak siły te działają na drodze porozumienia i wzajemnych wygód.

Duch więc organizacji tak pracy, jak i kapitału przenika całe życie amerykańskie i daje w rezultacie potęgę Ameryce.

Potęę tę daje ten niezwykle postawiony kult dla doskonałości wszelkiej formy czy typu życia. Amerykanin to nie Niemiec, który jest konserwatystą, ale to duch niepokoju, żądny coraz doskonalszych wygód, ulepszeń, wynalazków i środków postępu. Mimo pośpiechu, przekraczającego nieraz miarę czasu zwykle koniecznego do stworzenia jakiegoś dzieła, czy wywołania odpowiedniego zjawiska — to, czego dokona, jest tak celowe w najwybitniejszym nieraz szczególe. Ale i ta doskonałość jest dlań względna, myśli bowiem zaraz o tem, by jej poziom jeszcze podnieść.

Amerykanin ceni każdą wielkość i indywidualność. Może nieraz dochodzi do niezdrównej przesady czyniąc z bohaterów ulicy, salonu, sportu, zawodu i patriotyzmu — jakieś bożyszcza.

Na tę potęgę składa się również i poczucie pewności życiowych. To, że jutro — ma się zabezpieczone, — czyni człowieka śmielszym i ryzykowniejszym. W wypadku nieszczęścia rodzina nie traci, owszem jeszcze zyskuje. System asekuracyjny amerykański jest wszechstronny i powszechny, gdyż każdy się ubezpiecza na wszelki przypadek, — jest jedną z podstaw potęgi dolara.

Charakterystyczną cechą życia amerykańskiego, to jego jawność, namacalność, sprawodawczość i reklama. Ameryka — to świat ogłoszeń, nieraz jaskrawych, chełpliwych, maksymalistycznych. I to jest jedną z podstaw psychologicznych tego wpły-

Wojna nędzy!

Zamów natychmiast

los I-ej klasy Loterii Państwowej w największej i najszcześniejszej Kolekturze w kraju

„Nadzieja“, Lwów, ul. Sykstuska 6

a wygrasz

główną wygraną 750.000 złotych

lub wygrane po **zł 350.000, 250.000, 150.000, 100.000, 80.000, 75.000, 60.000, 50.000, 40.000, 25.000** itd. itd.

Co drugi los wygrywa!

**Premja w kwocie zł 150.500 na los nr. 104 742
zł 75.000 na nr. 75 412, zł 25.000 na nr. 144 699
zł 40.000 na nr. 81933, zł 20.000 na nr. 78 420
zł 10.000 na nry 50 920 i 134 018**

padły w ubiegłej Loterii na zakupione u nas losy.

Ceny losów: Czwartka — zł 10, połówka — zł 20, cały — zł 40.

Ciągnięcie już 17 i 19 maja br.

Losy wysyłamy natychmiast po otrzymaniu zamówienia, dołączając nasz białki P. K. O. na przesyłkę należytości wolną od porta.

W tem miejscu wyciąć i wypełnione nadesłać!

Karia zamówień D. B.

Do Kolektury „NADZIEJA“, Lwów, Sykstuska 6.

Niniejszem zamawiam:

..... losów całych po zł 40, losów połówek po zł 20, losów czwartek po zł 10.

Należytość zł uiszczę natychmiast po otrzymaniu losów.

Imię i nazwisko:

Dokładny adres:

(Uprasza się czytelnie wypełnić)

(11003)

Aleksander Zajdlisz.

15

Duch i Krew

Powieść z czasów, które idą.

(Prawa własności zastrzeżone.)

(Ciąg dalszy).

Mira napróżno czekała, by jej zaproponowano wstąpienie do rzeczywistej loży. Irytowało ją to bardzo, bo nęciła ją tajemniczość wolnomularstwa — a zarazem wiedziała dobrze, że w jej sferach przynależność taka daje duże wpływy i znaczenie. Napróżno zastanawiała się nad tem, dlaczego ją dotąd pomijano. Nigdy nie przyszło jej na myśl, że jej wybujały erotyzm, niezamaskowany nawet udaną wstydlivością, może się komuś nie podobać. Toć w Klubie Czerwonej Róży głoszone zasady niekępowanej niczem wolnej miłości. I wydawało jej się to czemś zupełnie oczywistym. Jako wolnomyślna żydówka nie znała zupełnie ideału czystości, a mając z natury temperament, graniczący z erotomanją, i nie natrafiając na żadne przeszkody ze strony rodziców, wypieszczona jedyńca nie znała innego celu życia nad pogoń za przyjemnością. A przyjemność dla niej leżała przedewszystkiem w sferze erotycznej. Ten erotyzm przejawiał się w jej ubiorze, w ruchach, w stosunku do mężczyzn, w tematach rozmowy, w książkach, które czytała. Mirze było dobrze z tem wszystkim — nie mąciły jej spokoju żadne wyrzuty sumienia, czasami jedynie zapadała na rozstrój nerwów, który jednak mijał — tak, jak przyszedł — z sobą ze siebie. Nie

rozumiała ona poprostu, jak mogą być ludzie, którym skrupuły przeszkadzają używać życia. Irytowało ją to poprostu. Mira nie interesowała się wogóle kwestją moralności, która była dla niej czemś niestychnianiem nudnem. Miała ona atoli swoje zasady etyczne. Naprzykład uważała, że nie godzi się odbić koleżance koehanka, chociażby i jej się najbardziej podobał. Przy tem wszystkim miała jednak Mira dużo sprytu i umiejętności wykorzystywania sytuacji. To też, gdy nogi jej poruszały się w kroku tanecznym, niewielki jej mózg pracował intensywnie nad zagadnieniem, w jaki sposób wykorzystać obecną sytuację, by dostać się do loży, do której przecież samej się zgłaszać nie wypada. Równocześnie pełna była ciekawości na temat urządzeń sławnego klubu zakopiańskiego, wobec którego błędnie mają wszystkie inne. Było to przecież wspólne dzieło całego ogółu — polskiego „Klubu Czerwonej Róży“ — a raczej stojącej za nim masonerii polskiej.

Dwóch lokai odsłoniło kotarę, zamykającą wejście do dalszych sal. Mirze wyrwał się lekki okrzyk podziwu. Przed jej wzrokiem odsłoniło się wspaniałe atrium w stylu starożytnym. Była to duża sala, cała z marmuru, z dwoma rzędami filarów. Co najbardziej uderzyło Mirę, to oświetlenie; wydawało się bowiem, że to światło dzienne pada pełnym blaskiem przez odsłoniętą część środkową, gdzie biła przepyszna fontanna, rozświetlająca rozkoszną woń kwiatów. Oświetlenie było oczywiście sztuczne, jak i cały niebieski firmament. Była to przecież noc zimowa. Ale tu można było o tem zapomnieć. Naokoło basenu stały szerokie leżanki z małymi stolikami. Było ich kilkanaście.

wu magicznego, jaki wywołuje dziś w świecie sam wyraz — dolar.

Reklama czy sprawozdanie toć to teren do współzawodnictwa, tego najlepszego środka postępu i rozwoju życia. **Konkurencją bije Ameryka wszystkie rynki świata, a dzieje się to jedynie dzięki potęgze reklamy, która światu potrafi pokazać wytwórczość amerykańską z najlepszej strony.**

Wszystkie te czynniki spajają się ze sobą

przez wysokie poczucie sprawiedliwości i humanitaryzmu chrześcijańskiego. Solidność w dochowaniu umów, akuratność i punktualność w wykonaniu pracy, poszanowanie godności człowieka w interesie i poza nim, prawdomówność i szczerowość w wypowiedzeniu opinii, brak w konkurencji zazdrości i zawiści, ale pewna doza życzliwości dla współzawodnika, a nawet pomoc dla niego w pewnych okolicznościach walki o

Cały perystyl pełen był palm i kwiatów. Muzyka ucichła w tej chwili i odezwały się piskliwe i kuszące tony fletów na melodie antyczne. W basenie pluskały żywe nimfy, wyskakując raz po raz z wody i strojąc filuterne miny. Każda z nich miała szal, przypominający rybie łuski.

Polonez okrążył basen i wydłużał się jakos. Zwłaszcza panowie tak zagustowali w nimfach wodnych, że niepiłno im było stąd wyjść. Ale mistrz prowadził dalej: przeszedł przez mniejszą salkę w stylu maurytańskim, pełną przepysznych makat i kobiercy, narzuconych na szerokich leżankach, przy których stały stoliki do czarnej kawy. Oświetlenie tu pochodziło jakby z dworu, z za amfilady zewnętrznej, skąd roztaczał się wspaniały widok na daleką pustynię z oazami. Wszystko to były oczywiście dioramy, ale tak zręcznie oświetlone, że dawały pełne złudzenie rzeczywistości. Muzyka grała teraz wschodnie melodie na arabskich instrumentach. Znowu odsłoniła się kotara i Mira ujrzała teraz salkę nieco większą w stylu japońskim, pełną zakątków, zasłoniętych parawanami; oświetlenie wprost magiczne dawały wielobarwne lampiony, a z za okien przelatał krajobraz japoński z dymiącą górą Fudzi, w oświetleniu zachodzącego słońca. Muzyka grała melodie japońskie.

Mira była upojona urokiem tej wędrowki przez różne światy, przy dźwiękach pieśniodliwej melodii, dostosowanej do wrażeń wzrokowych. Niepokoił i drażnił ją tylko ten milczący mistrz, o którego ramię się opierała z uczuciem pewnej ostrożności. Dotąd nie przemówił on do niej ani słowa. Mira nie wiedziała, jednak, że czło-

wiek z którym idzie pod rękę, jest wielkim mistrzem całej masonerii polskiej i trzyma w swych rękach losy kraju. Wiedziała tylko tyle, że prezes Klubu Czerwonej Róży jest z pewnością bardzo wybitnym masonem. Tę chwilę trzeba koniecznie wykorzystać, myślała praktyczna córka Sjonu. Ale jej zwykły tupet opuścił ją w tej chwili zupełnie i napróżno zastanawiała się nad tem, w jaki sposób byłoby najlepiej, nawiązać rozmowę z mistrzem, by się mu przedstawić w jak najlepszym świetle. Przytem przyszło jej na myśl, ile ten człowiek może mieć lat. U kobiety, przynajmniej nowoczesnej, jak złośliwi twierdzą, mówi się między 16 a 50. Ale u tego człowieka istnieje chyba większa jeszcze skala możliwości.

Takie myśli cisnęły się do głowy Mirze Bergerównie, gdy tymczasem odsłoniła się nowa kotara i wkroczył do ogromnej, lśniącej od złota i kryształów sali balowej. Pierwsze, co rzuciło się w oczy, to żyrandol kryształowy olbrzymich rozmiarów, który rozsiewał ośniewając jasne światło, od którego się cniło w oczach, przywykłych do półmroku podczas wędrowki przez salki stylowe. Po bokach sala była otoczona amfiladą z czerwonych marmurowych kolumn, z bogato złożonemi kapitolami. U ich stóp stały małe, czerwone foteliki. Za filarami były cienkie ściany, tworzące pokaźną ilość przegródek, zasłoniętych kotarami. Muzyka teraz znowu grała poloneza. Orkiestry nie było jednak nigdzie widać. Była ona jak ktoś Mirze później zdradził, wogóle orkiestrą mechaniczną, ale tak świetną, że nikt nie byłby się tego domyślił.

(Ciąg dalszy nastąpi)

byt — oto cechy charakterystyczne zdrowego amerykanizmu.

Skrzyński, podczas swego pobytu w Ameryce, zastanawiając się nad tajemnicą dziejową, która postawiła naród Waschingtona na takie pierwszorzędne stanowisko w świecie, powiedział, że źródłem tej potęgi Ameryki jest demokracja. Nie miał on w Europie swego odpowiednika. Dziś jest on siłą w Ameryce przeciw skrajnemu nacjonalizmowi z jednej i nowoczesnemu komunizmowi z drugiej strony. **Te dwie potęgi dzisiaj nieważą Europę a słabną wobec Ameryki.**

„Przybyłem tutaj uczyć się” — powiedział Amerykanom Skrzyński — „i dowiedziałem się, że jedynym wypadkiem, gdzie sprawność Amerykanina zawiodła, jest chyba ten, iż nie może wytworzyć więcej, niż 60 minut na godzinę”.

X. W. Kneblewski.

Z KRAJU.

WARSZAWA. Cmentarzisko przedhistoryczne w Ożarowie. W Ożarowie pod Warszawą przy kopaniu piasku do budowy szkoły natrafiono na urny. Sekretarz urzędu gminnego zawiadomił o tem Muzeum Archeologiczne w Warszawie. Okazało się, że jest tam cmentarzisko grobów podkloszowych (500—300 przed narodzeniem Chrystusa). Znalezione również kilka młodszych grobów z okresu lateńskiego (100 przed nr. Chrystusa). Niestety cmentarzisko okazało się mocno zniszczone wskutek drenowania pola i innych robót ziemnych przeprowadzanych poprzednio. Na terenie całego cmentarziska natrafiono tylko na 2 całe groby podkloszowe. Poprzednio przy kopaniu piasku znalezione i zniszczone 5 takich grobów. Reszta grobów w ilości kilkunastu była zniszczona już dawniej.

ŁÓDŹ. Wystawa dermatologiczna. W dniach 7 i 8 czerwca odbędzie się w Łodzi ogólnopolski zjazd dermatologów (lekarzy-specjalistów dla chorób skórnych). W czasie zjazdu łódzka izba lekarska urządza wystawę dermatologiczną i w tym celu zebrała materiały z dziedziny chorób skórnych i wenerycznych. Na zjeździe dokonany będzie wybór delegatów na międzynarodowy zjazd dermatologów, który ma się odbyć w sierpniu r. b. w Kopenhadze.

RÓWNE. Wykopaliska przedhistoryczne. Prof. Hofman z Równego dokonał koło Ostroga cennych odkryć przedhistorycznych, mianowicie znalazł kilka naczyń glinianych, pochodzących z okresu około 1800 lat przed Chrystusem, przeszłki gliniane do warsztatów tkackich, siekiere kamienną, pozatem kość oraz ślady ognisk.

KATOWICE. Kasacja wyroku Ulitza? W kwestji wniesienia przez prokuratora kasacji wyroku sądu apelacyjnego zwalniającego Ulitza dowiadujemy się, że sprawa ta nie jest jeszcze rozstrzygnięta. Narazie prokurator sądu apelacyjnego zapowiedział wniesienie kasacji, co jednak nie przesądza i nie jest równoznaczne z wniesieniem kasacji. Wniesienie przez prokuratora kasacji zależy od umotywowania wyroku, który obecnie sąd apelacyjny opracowuje. O ile wyrok będzie tak umotywowany, iż nie da się go zaciepić, wtedy prokurator prawdopodobnie zrezygnuje z kasacji. — Sprawa będzie wyjaśniona około 6-go maja.

Zapowiedź nowych emerytur i przeniesień w armji.

W najbliższym czasie ukaże się nowy numer Dziennika Personalnego M. S. Wojsk., który zawierać będzie rozporządzenia o przeniesieniu większej liczby oficerów rezerwy do pospolitego ruszenia, z powodu przekroczenia ustawowej granicy wieku, rozporządzenia o przeniesieniu w stan spoczynku oficerów zawodowych, pozostających w dyspozycji dowódców okręgów korpusów oraz rozporządzenia o przeniesieniu do rezerwy kilku oficerów zawodowych na własną prośbę.

Splonęło 7 domów.

Kraków (PAAT) W Libiążu Wielkim pow. chrzanowskiego, wskutek pożaru w nocy dnia 28 bm. splonęło 7 domów. Szkody ogólne wynoszą 129.000 złotych. Przyczyną pożaru dotąd nie ustalono. Strat w ludziach nie było.

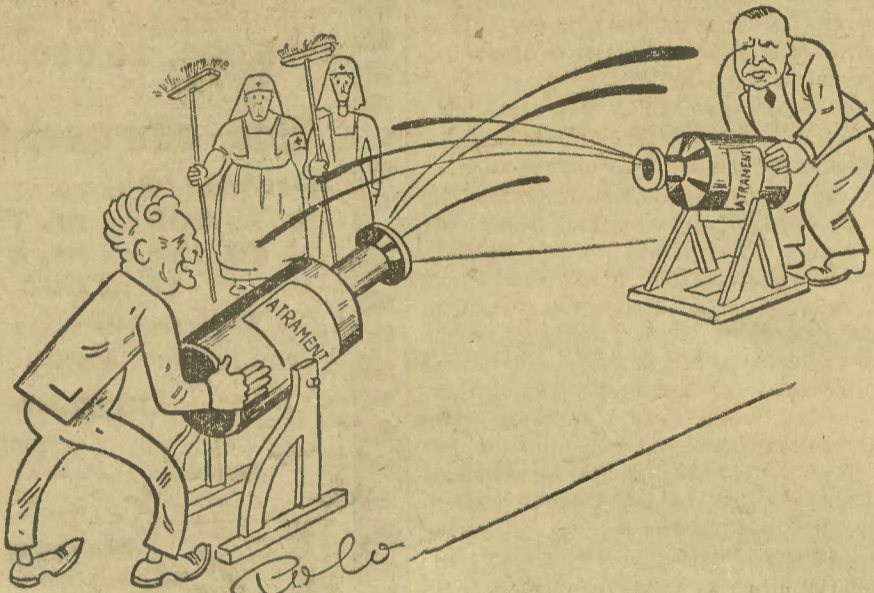
Ujęcie niebezpiecznego komunisty.

Towarzysz Lenina i Trockiego.

Warszawa, 30. 4. (PAT) Policja śledcza aresztowała dziś technika dentytycznego Alegranasa za działalność komunistyczną. Podczas rewizji w szafie znaleziono skrytkę, otwierającą się za pociśnięciem ukrytego guziczka. W skrytce tej znaleziono szereg dokumentów komunistycznych, archiwum warszawskiego oddziału „MOPR”, 15 pieczęci MOPR, klucz do odcyfrowywania, rewolwer, kilkadziesiąt naboju rewolwerowych oraz kilkadziesiąt naboju karabinowych. Ponadto wpadły w ręce policji listy, pisane przez komunistów z więzienia, w których wymieniony był szereg nazwisk i adresów. Na podstawie tych danych przeprowadzono wczoraj

szereg rewizji, które dały olbrzymi materiał dowodowy. Alegranasa osadzono w więzieniu śledczym przy ul. Dzielnej. Odegrał on poważną rolę w działalności komunistów rosyjskich; w czasie wybuchu wojny był w Szwajcarii, a następnie z Leninem i Trockim przejechał w zaplombowanym wagonie do Rosji. Tam podczas rządów bolszewickich pełnił funkcje w centralnej partii oraz był mężem zaufania Zinowiewa; w roku 1919 brał udział w puczu bolszewickim na Łotwie, do Warszawy przybył w roku 1923, następnie objął kierownictwo warszawskiego oddziału MOPR i zajmował się agitacją w robotniczych związkach zawodowych.

Pojedynek min. Cara z posłem Liebermanem.

Niepotrzebny jest testament,
Gdy zamiast krwi leje się atrament!

Echa zjazdu polskiego nauczycielstwa w Gdańsku.

W wyniku trzydniowych obrad zjazdu delegatów Tow. Nauczycieli Szkół Średn. i Wyz., który odbył się w Gdańsku dnia 27 bm. uchwalono nast. rezolucje:

„Walne Zgromadzenie TNSW. w Gdańsku stwierdza historycznie nabyte odwieczne prawo Narodu Polskiego do morza, którego nieograniczone wykonywanie jest żywiołową potrzebą życia i rozwoju. Walne Zgromadzenie zwraca się z gorącym wezwaniem do całego nauczycielstwa polskiego, aby wychowując młode pokolenie, wpajało w nie silne przekonanie, iż mocarstwowe stanowisko Polski zależy przede wszystkim od nieograniczonego dostępu do morza. Walne Zgromadzenie stwierdza bezpodstawną roszczeń rozpętanej w tej chwili propagandy niemieckiej za odepnięciem Polski od morza i wyraża imieniem zrzeszonego nauczycielstwa gotowość obrony w razie potrzeby słusznym praw Narodu Polskiego”.

2) „Walne Zgromadzenie poleca Zarządowi Głównemu, aby za zgodą Ministerstwa W. R. i O. P. zainicjował we wszystkich średnich szkołach polskich zbiórkę wśród młodzieży szkolnej na zakupienie okrętu handlowego”.

3) „Walne Zgromadzenie zwraca się do Ministerstwa W. R. i O. P., aby poparło najskuteczniej akcję TNSW. w sprawie budowy okrętu handlowego ze składek młodzieży szkolnej i nauczycielstwa”.

4) „Walne Zgromadzenie TNSW. zwraca się z wezwaniem do innych organizacji nauczycielskich w Polsce, aby podjęły inicjatywę TNSW. w sprawie budowy okrętu handlowego ze składek młodzieży i nauczycielstwa w zakresie szkół ze sobą związanych”.

5) „Walne Zgromadzenie TNSW. zapoznawszy się na miejscu z owocną działalnością Macierzy Szkolnej w Gdańsku dla rozwoju szkolnictwa polskiego i utrwalenia polskości w Gdańsku, wzywa wszystkich swoich członków do popierania Macierzy Polskiej w Gdańsku przez propagowanie jej celów, a w szczególności przez zapisywanie się na jej członków”.

Następnie Walny Zjazd przyjął szereg wniosków, zaprojektowanych przez Komisję Zjazdową i Sekcję Antonomiczną Towarzystwa. Zakończono następujące wybory 1) prezesa T-wa, 2) wybory uzupełniające do Zarządu Głównego, 3) wybory do Głównej Komisji Rozjemczej i 4) Głównej Komisji Rewizyjnej.

Na prezesa T-wa powołano ponownie przez akklamację wśród gorącej owacji prof. dr. Wacława Sierpińskiego, na członków Zarządu Głównego posł. Jana Kordeckiego, Wł. Kopezew-

skiego, Wł. Topolińskiego (z Warszawy) oraz prof. dr. L. Jaxę Bykowskiego z Poznania i ks. Karola Gałęzowskiego z Łucka.

Na zastępców członków: A. Nehalskiego, dr. I. Radzikowskiego, dr. P. Ordyńskiego, ks. J. Kulesze, ks. Szwarca, Z. Wilusza (z Warszawy), oraz prof. dr. St. Cywińskiego z Wilna, dr. K. Petryniaka-Saneckiego ze Lwowa i prof. F. Kozaneckiego z Gdańska. Do Głównej Komisji Rozjemczej zostali wybrani: J. Chełmiński, M. Dowgord, W. Kloss, J. Reuttówna, dr. Jan Rymer, Z. Rudzki, D. Schupp, W. de Tilly i A. Walicha (z Warszawy). Do Głównej Komisji Rewizyjnej: dr. St. Myche, B. Sopoćka, Z. Snowińskiego (z Warszawy), K. Golczewskiego i E. Kłosińskiego ze Lwowa.

Zebrał zamyknął prezes Sierpiński, dziękując Kołu Gdańskiemu TNSW., Gminie Polskiej za gościnne przyjęcie oraz delegatom Kół za liczne przybycie na zjazd.

Żydziakowi w Zambrowie odebrano kielich od komunikantów.

Policja w Zambrowie ujęła żydziaka, niejakiego Izraela Zylberga, u którego znaleziono kielich do Komunikantów, jakiego się używa w kościołach rzymsko-katolickich. Kielich jest srebrny pozłacany, na wysokiej podstawie, ujęty w srebrne laurowe liście z pokrywą, wagi pół kilograma.

Ponieważ nie jest wiadomem, gdzie kielich został skradziony, przeto policja, podając powyższe do wiadomości, wzywa poszkodowanych do zgłoszenia kradzieży i odebrania kielicha.

Kielich odebrać można bezpośrednio w policji w Zambrowie, lub też za pośrednictwem policji miejscowej.

Zmiany w rozkładzie lotów.

Z dniem 1 maja zostanie zaprowadzona zmiana w rozkładzie lotów polskich linii lotniczych „Lot”. I tak: na linii Warszawa - Lwów: odlot z Warszawy o 15.45, przylot do Lwowa 18.30. Ze Lwowa odlot 8.00, przylot do Warszawy 10.45.

Z Warszawy przez Bydgoszcz do Gdyni: Z Warszawy odlot 14.45, przylot do Bydgoszczy 16.45, odlot z Gdańska 17.15, lądowanie w Gdańsku 18.30. Z Gdańska odlatywać będą samoloty o 8-ej, lądowanie w Bydgoszczy 9.15, a po półgodzinnym postoju odlot do Warszawy, do kad przybywać będą o 11.45.

Z Warszawy do Poznania: odlot z Warszawy 16.15, lądowanie w Poznaniu 18.30. Odlot z Poznania 8.00, przybycie do Warszawy 10.15.

Na linii Warszawa - Katowice następuje odlot z Warszawy o 7-ej, przylot do Katowic o

9-ej. Z Katowic odjazd o 16.30, przyjazd do Warszawy 18.30.

Katowice - Kraków. W okresie letnim kursują tylko w poniedziałki, środy i piątki. Odlot z Katowic 9.30 i 16.15, przylot do Krakowa 10.15 i 17-ta. Z Krakowa odlot 8.30 i 15.15, przylot do Katowic 9.15 i 16-ta. Na wymienionych liniach komunikacja odbywa się codziennie z wyjątkiem niedzieli.

Na przestrzeni Katowice - Wiednia samoloty kursują tylko w poniedziałki, środy i piątki. Odlot z Katowic do Wiednia o godz. 9.40, lądowanie w Wiedniu o 12.30. Odlot z Wiednia o 13-tej, przylot do Katowic 15.45.

Na linii Katowice - Berno komunikacja odbywa się we wtorki, czwartki i soboty. Odlot z Katowic 9.45, przylot do Berna 11.45. Odlot 13.45, lądowanie w Katowicach 15.45.

Ostatni bilans Banku Polskiego.

Warszawa, (PAT) Bilans Banku Polskiego za drugą dekadę kwietnia br. wykazuje zapas złota 702 mil. 75 tys. zł t. j. 44 tys. zł więcej niż w poprzedniej dekadzie. Pieniądze i należności zagraniczne zaliczone do pokrycia zmniejszyły się o 6 mil. 515 tys. zł do sumy 292 mil. 555 tys. zł również i niezaliczone do pokrycia zmniejszyły się o 2 mil. 863 tys. zł do sumy 111 mil. 21 tys. zł. Portfel wekslowy spadł o 1 mil. 764 tys. zł i wynosi 607 mil. 37 tys. zł. Pożyczki zastawowe wzrosły o 817 tys. zł do 72 mil. 387 tys. zł. Inne aktywa wynoszą 116 mil. 961 tys. zł, zatem o 7 mil. 684 tys. zł więcej niż w poprzedniej dekadzie.

W pasywach pozycja natychmiast płatnych zobowiązań wzrosła o 26 mil. zł (364 mil. 193 tys. zł). **Obieg biletów bankowych zmniejszył się o 29 mil. 619 tys. zł (1.248 mil. 845 tys. zł).**

Stosunek procentowy pokrycia obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku wyłącznie złotem wynosi **43,53%** (13,53% ponad pokrycie statutowe), **pokrycie kruszcowo-walutowe 61,66%** (21,66% ponad pokrycie statutowe), wreszcie pokrycie złotem samego tylko obiegu biletów bankowych wynosi 56,22%.

Polska bandera na Atlantyku.

Rejestracja polskiej linii okrętowej w Gdyni

Nowopowstałe transatlantyckie towarzystwo okrętowe pod nazwą „Linja Gdynia—Ameryka”, szybko zmierza do podniesienia bandery polskiej na własnych okrętach „Polonia”, „Pułaski” i „Kościuszko”. Jak się dowiadujemy, ze strony polskiej przepisane formalności zostały już załatwione. Przed paru dniami zarejestrowano nowe towarzystwo w rejestrze handlowym sądu powiatowego w Gdyni pod L. 105. Poczynione zostały również odpowiednie kroki u władz amerykańskich, wobec czego należy się spodziewać, że w najbliższym czasie barwy polskie ukażą się na Atlantyku, przyczyniając się niewątpliwie do dalszego spopularyzowania imienia Polski oraz wzrostu powagi wśród obcych.

Dzięki powstaniu nowej linii uratowana zostanie dla Państwa znaczna część wielkiej sumy pieniędzy, jaką pochłania corocznie przejazd naszych emigrantów na obczyźnie.

Obrót towarowy pomiędzy Polską a Austrią.

Według urzędowej statystyki, wartość przywozu towarów z Polski do Austrii wynosiła w marcu br. 17.400.000 szylingów (w tym samym miesiącu r. ub. 26.700.000 szyl.).

Wartość wywozu z Austrii do Polski wynosiła w marcu r. b. 7.500.000 szyl. (w tym samym miesiącu roku ub. — 10.100.000 szyl.).

W pierwszym kwartale br. wartość przywozu z Polski do Austrii wyniosła 48.500.000 szyling. (w tym samym okresie roku ub. — 71.900.000 szyl.). Wywóz z Austrii do Polski wyniósł 18.900.000 szyl. (w tym samym okresie r. ub. — 25.400.000 szyl.).

Listy z Afryki.

Egzotyczny El-Dzezair.

(Od wł. koresp. „Dziennika Bydg.”)

Algier, w kwietniu.

Algier nazywa się po arabsku El-Dzezair-el-Bajadza, czyli Biały El-Dzezair, co w ustach francuskich w „Alżer” się zamienił. Największe miasto francuskiej Afryki północnej, **trzęcie co do wielkości na całym lądzie afrykańskim** (po Kairze i Aleksandrii), liczy Algier 220 000 mieszkańców, w czem 66 000 tubylców.

Połozony jest wprost cudownie. Spacerując po bulwarze de la République i przedłużającym go bulwarze Carnot, ma się przed oczyma (bo oba bulwary biegną na wysokim murze nadbrzeżnym) i port, i całą zatokę. Jest tak ciepło jak w Polsce w lipcu, a błękit nieba jest jakgdyby ciemniejszy, bardziej natężony. Algier europejski jest miastem pięknym, z rozmachem rozplanowanym i ciągle się rozbudowującym na zboczach wzgórz, zatokę otaczających. Ulice wszystkie niemal biegną równoległe do brzegu morza, a poprzeczne spadają ku niemu tarasami lub wprost schodami. Niektóre tylko wspinają się ku górze esowato, to też wypełnia je cały dzień łoskot motorów samochodowych i zgrzyt tramwajów. W górnych dzielnicach Algieru pełno jest rozkosznych prywatnych will, otoczonych ogrodami, w których widzi się dojrzewające cytryny (pomarańcze już się skończyły).

Jedziemy właśnie taką wspinającą się ulicą Michelet'a do „Palais d'Été”, rezydencji generał-gubernatora Algierji. P. Piotr Bordes z małżonką wydają przyjęcie na cześć bawiących w Algierze przedstawicieli **b. wojsk państw sprzymierzonych**. Pałac Letni, położony wśród dużego ogrodu, jest wspaniałym okazem architektury arabskiej. Istniał jeszcze przed zdobyciem Algieru przez Francuzów i służył wówczas jako **letnia rezydencja „deja” algierskiego**. Francuzi go całkowicie odnowili i rozszerzyli, a ich generał-gubernator stale tu zamieszkuje, otaczając swych gości igrzyskami i przepychem. Już przy wejściu do sal mijamy dwa szpalery spahisów (algierskich kawalerzystów) z szabłami na baczność. W pierwszym salonie witają swych gości państwo Bordes, a w następnych gra orkiestra smyczkowa 1 pułku cudzoziemskiego... Wiedziownia ciekawości, spacerując po salach, podziwiając mozaiki i rzeźby w drzewie tak typowe dla arabskiego zdobnictwa wnętrza... „Dzień dobry panu” — powiada mi naraz jakiś rosy i piękny porucznik spahisów, w czerwonej tunice i błękitnych bufiastych spodniach. Zdziwiony (bo przekonany, że w tem towarzystwie jestem jedynym Polakiem), pytam: „**A pan porucznik gdzie się po polsku nauczył?**” Okazuje się, że był dwa lata w Polsce w misji wojskowej francuskiej i jaknajlepiej ten pobyt wspomina.

Siadamy do stołu. Na prawo i na lewo mam **dwu tubylczych dygnitarzy**: jeden jest kaidem czyli wójtem plemienia; drugi — członkiem rady generalnej departamentu algierskiego. Obaj noszą **purpurowe płaszcze**, oznaką swego dostojęstwa, obaj mają sporo odznaczeń. Są uprzejmi, ostrożni i mało mówni. Gdy się jednego pytam na wnie, czy jest ze swego losu zadowolony, spogląda na mnie spodełba, a potem łamaną francuszczyzną odpowiada:

— Jesteśmy w Algierji Francuzami, jest nam dobrze, służymy w wojsku dwa lata, kiedy we Francji zredukowano służbę do jednego roku; nie skarżymy się, uważamy tylko, że należy w stosunku do nas całe ustawodawstwo francuskie zastosować.

Z dalszej rozmowy dowiedziałem się, że mój kaid jest **zwolennikiem rozszerzenia prawa wyborczego na tubylców**. Narazie, na 5 milionów tubylców w Algierji, tylko 100 000 głosuje do delegacji finansowych, a 400 000 do rad gminnych. Otóż niektórzy chcieliby, aby stworzono **nowe kategorie wyborców**, a następnie, aby przyznano także tubylcom **prawo wysyłania posłów do parlamentu francuskiego** (dziś trzy departamenty algierskie reprezentują w izbie posłów i w senacie Francuzi). Ale tylko **znikoma mniejszość tubylców** tego rodzaju żadaniami się interesuje.

Masy są pogrążone w **ignorancji i alfabetyzmie**. Pod wpływem religii muzułmańskiej i klimatu Algierczyk tubylec **pracuje mało**, akurat tyle, aby na żywność zarobić; nie oszczędza i nie przewiduje jutra: ma dziś na „kus-kus” (baraninę z kaszą), to i jutro będzie miał... „Insz Allah” (jeśli Allah zechce). Nietylko biedacy tak rozumują. Szeikowie, kaidzi i agowie podobną mają filozofję: są **rozrzutni i lekkomyślni, łakomi na honory**. To też przy pomocy szkatuły funduszy dyspozycyjnych i specjalnego wydziału odznaczeń generał-gubernatorstwo dość łatwo ich sobie zjednywa...

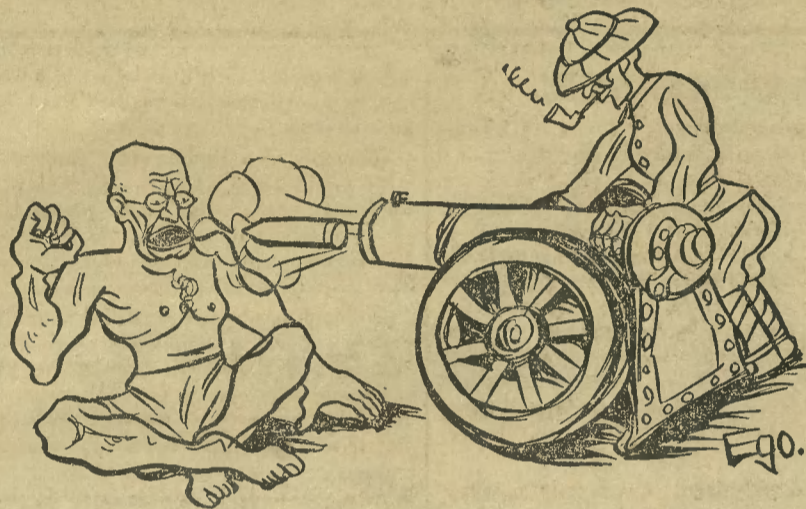
Po festynie, który trwał długo i był wykwinny, pojechaliśmy zwiedzać sławną „kazbę”, czyli miasto arabskie. Co za labirynt małych, brudnych i krętych uliczek! W niektórych nieba prawie nie widać, by wyższe piętra domów z reguły wystające, niemal się dotykają.

Mury domów są wapnem bielone, drzwi ciężkie, okute, z małym zakratowanym okienkiem, przez które gospodarz ogląda gościa zanim go wewnątrz wpuści.

Ruch na ulicach jest wielki. Nawoływania sklepikarzy i pstrokaczna ubiorów tubylców nadają tej dzielnicy charakter egzotyckości, czarującej europejskiego przybysza. W kawiarenkach pełno jest młodszych i starszych mężczyzn, grających w karty lub w domino, popijając kawę i kłócących się swym chrapliwym językiem. Kobiety tymczasem pracują po domach. Nie wszystkie cprawda, bo oto weszliśmy w ulicę handlu miłością... Na przyzbie każdego domu kobiety w kolorowych koszulach i takichże hajdawerach, z naszyjnikami z blaszek na szyjach, oraz taniemi brzoletami na rękach i nogach zapraszają przechodniów do wnętrza. Są przeważnie brzydkie, rozlane, ale oczy mają duże, czarne, melancholijne... Jeśli jakiś Europejczyk odważy się wejść do środka jednego z tych „zakładów”, to tylko, aby zobaczyć wyzdany „taniec brzucha”.

Kazimierz Smogorzewski.

Sytuacja w Indjach.

Ghandi — indyjski pożeracz ognia.

Nowa kolej „Turk-Sib”.

Łączy Turkestan z Syberją. — Wybudowali ją bolszewicy.

Z Moskwy donoszą: W miejscowości Ainabulak w obecności przedstawicieli rządu i konsulów zagranicznych oraz korespondentów prasy sowieckiej i zagranicznej odbyło się dnia 28 kwietnia uroczyste **otwarcie nowej kolei turkistańsko-syberyjskiej**. Linja ta długości 1442 km. została wybudowana w

ciągu 17 miesięcy przed upłynięciem przewidzianego terminu.

Rząd sowiecki udekorował wszystkich robotników, zatrudnionych przy budowie **orderem czerwonego sztandaru za energję, z którą pracowali**.

* * *

Poszczególne odcinki nowej linii bolszewicy sfilowali dla celów propagandy. Film nowy p. t. **Turk-Sib** zrobiony jest po mistrzowsku, czy kolej równie? — później się okaże. Dotychczas istniała jedna droga żelazna w Turkestanie z Orenburga do Taszkentu. — Uw. red.

Dalsze aresztowania w Indjach

Ghandi przybył do Bilimora-Karachi. Udzielił on instrukcyj wydawcom swoich dzienników, ażeby godzili się raczej na konfiskatę pisma, niż na zapłatę kaucji.

Ghandi otrzymał z Borsad wiadomość o aresztowaniu Kalerkara członka uniwersytetu Gandhi'ego oraz męża zaufania, za pogwałcenie ustawy o monopolu solnym.

W Kalkucie aresztowano 15 osób. Woźnicy nie pracują na znak protestu przeciwko temu, że kilku ich przedstawicieli uznano winnymi udziału w ostatnich zaburzeniach.

Burmistrz Sengupta, odsiadujący obecnie karę 6 miesięcy więzienia, został jednogłośnie wybrany ponownie na stanowisko burmistrza. Wybór jego na to stanowisko nastąpił już poraż 5-ty.

Zawody szermiercze polsko-rumuńskie.

Bukareszt (PAT). W poniedziałek odbywały się zawody w walkach na szpadzie pomiędzy Polską a Rumunją w obecności gen. Economu, zastępcy szefa sztabu generalnego oraz wielu wyższych oficerów. Zawody zakończyły się na remis. Każda ze stron uzyskała 7 zwycięstw i 22 touches.

We wtorek odbędą się walki na szabli oraz zawody galowe w kole wojskowym. Stwierdzają tu, iż Polacy wykazali wysoką formę. Niektóre starcia rozgrywane były wśród gorącej walki i w pięknym stylu.

Pożar spowodował stratę 16 milionów lei.

Czerniowco (PAT). Pożar w fabryce mebli spowodował straty, obliczone na 16 milionów lei.

Co to jest „Togal”?

Tabletki-Togal są skutecznym środkiem przeciwko **reumatyzmowi, podagrze, grypie, bólowi nerwowym i bólowi głowy, migrenie i przeziębieniom**.

Nie wyrządzajcie sobie szkody, używając innych mało wartościowych środków. Według rejentalnego poświadczenia przeszło 6000 lekarzy wyraziło swoje uznanie dla skuteczności działania Togalu. Nabyć można we wszystkich aptekach. Nr. registr. 1364. Cena zł. 2.— (9838)

Budowa radjostacji watykańskiej.

(KAP) Prace nad wykończeniem radjostacji watykańskiej, która stanie w najwyższym punkcie ogrodów Watykanu i będzie zbudowana według planów słynnego wynalazcy senatora Marconi'ego, są w pełnym biegu. Przypuszczają, że roboty zostaną ukończone jeszcze w ciągu bieżącego kwartału, by w dniu zakończenia roku jubileuszowego, t. j. 30 czerwca Ojciec św. mógł nawiązać kontakt nawet z najbardziej odalonymi stacjami misyjnymi. Anteny, które urządzone są według systemu fal krótkich, mają mieć 60 m. wysokości.

Bandera polska na statku „York Dale”.

Nasza flota handlowa **wzbogaciła się znowu o jeden okręt**.

Londyn, 30. 4. (PAT) W dniu 27 bm. w londyńskim porcie Swansen uroczystość podniesiono **polską banderę na nowym statku**. Jest to statek o pojemności 1050 ton, zbudowany w roku 1914 zakupiony przez prywatną firmę polskiego przemysłu ryżowego, którego zadaniem będzie obsługa **wielkiej łuszcarni w Gdyni**.

Mimo podniesienia polskiej bandery statek nie został jeszcze przechrzczony, nosi więc dotąd nazwę „York Dale”, a macierzystym jego portem jest Londyn. Statek wyruszył już do Brestu pod dowództwem kapitana Józefa Borkowskiego, jednego z najwytrawniejszych oficerów polskiej marynarki handlowej pierwszego oficera statku szkolnego „Lwów”, aby tam załadować złom żelazny, poczem uda się do Gdyni, gdzie po przechrzczeniu dokonana zostanie formalność przepisania go do polskiego portu. Załoga tego statku składa się z **4 oficerów i 12 ludzi załogi** pokładowej oraz maszynowej.

Zatarg o dyrektora w więzieniu w Columbus.

Od czasu wybuchu pożaru w więzieniu w Columbus więźniowie nie chcą pracować, domagając się zwolnienia dyrektora więzienia. Dyrektor zdecydowany jest stłumić bierny opór więźniów, którym oznajmił, że nie zgodzi się na żadne targi. Więźniowie muszą pracować, albo będą cierpieli głód.

Niemiła przygoda w podziemiach paryskich.

Jeżeli człowiek po wypiciu kilku kieliszków mocnego trunku znajduje się w t. zw. dobrym humorze, wtedy strzela mu do głowy często niemiłe żarty.

Tego doświadczył m. jn. pewien bogaty obywatel z południowej Ameryki, który odwiedził Paryż i w stolicy Francji zabrał się do intensywnego badania dobroci wina w lokalach paryskich. Otóż wobec wesołego towarzystwa, gdy mowa przyszła na katakumby, chwalił się, że ma mocne nerwy i wcale nie obawia się zejść do podziemi bez przewodnika.

Trzeba bowiem wiedzieć, że tak jak Rzym, posiada i Paryż, chociaż w mniejszym stopniu, katakumby, które zresztą wydzierżawiło pewne pomysłowe towarzystwo i wyposażyło w różne sprzęty mające służyć do wzbudzenia grozy, przyczem przewodnikami są młodzi ludzie dobrze płatni, a przede wszystkim posiadający bogatą fantazję.

Otóż nasz Amerykanin chciał odwiedzić te katakumby bez przewodnika. Cała paczka, nie zwlekając wiele, zabrała się do przekonania o odwadze gościa i razem wyruszone na miasto.

Przy pewnym otworze prowadzącym w dół a zaopatrzonym w klamry, po których można zejść, zrobiono postój i powiedziano bohaterowi, że oto wejście do katakumb. Ten miał bardzo mocno zaproszoną głowę i bez wahania zapuścił się w głąb bruku paryskiego. Wkrótce już otoczyła go zupełna ciemność. Lampka elektryczna, którą miał w kieszeni, jakoś się zepsuła — dość, że bohater wesołej nocy, nie myśląc wiele, usiadł i usnął. Tymczasem czekał jego towarzysz z bijącym sercem u góry, nawpół świadomi niebezpieczeństwa, jakie stanowi wyprawa do... kanałów odchodowych. Zjawił się jednak policjant i pijanych gości odciągnął od otworu i go zamknął.

Z rana znaleźli robotnicy tuż przy strumieniu brudnej wody o strasznym odorze pana ubranego we frak, smacznie chrapiącego. Zbudził go i wypytali o cel niezwyklej awantury. Amerykanin nabawił się naturalnie strasznego kataru, a pozatem był bardzo zły na swoich kolegów, którzy go o mało co nie przyprawili o śmierć, gdyż kilka kroków dalej, i byłby wpadł do wody.

Z WIELKOPOLSKI i POMORZA

Oświadczenie.

W sprawie honorowej p. Jana Górskiego z Kamienicy pow. Tuchola i Dr. Maksymiljana Praisa z Tucholi otrzymaliśmy następujące oświadczenie z prośbą o umieszczenie:

Wskutek oświadczenia Dr. Maksymiljana Praisa z Tucholi, które ukazało się w „Dzienniku Pomorskim” nr. 73, „Dzienniku Bydgoskim” nr. 73, „Głosie Tucholskim” nr. 6 — z roku 1930, — gdzie p. Dr. Prais zaznacza, że wezwania na Sąd Honorowy nie odebrał — Sąd Honorowy w składzie:

1. szambelana Tomasz Komierowski z Komierowa,
2. p. ppulk. Kazimierza Sokołowski, zastępcy dowódcy 62 p. p., Bydgoszcz,
3. p. Dr. Jana Łukowicz z Chojnic,
4. p. sędziego Jana Karnowskiego z Chojnic, —

stwierdza na posiedzeniu w dniu 18 kwietnia 1930 r., że:

1) p. Dr. Prais przez Sąd Honorowy był na posiedzenie Sądu Honorowego wezwany, 2) wezwanie to na czas p. Dr. Praisowi zostało doręczone,

3) p. Dr. Prais uchylił się od odebrania tego doręczenia, wbrew artykułowi 173 Polskiego Kodeksu Honorowego, Władysława Boziewicza, wydanie 1919 r.

Sąd Honorowy stwierdza, że posiada dowody na wyżej ustalone fakty.

- (—) Tomasz Komierowski,
- (—) Kazimierz Sokołowski, ppłk.
- (—) Dr. Jan Łukowicz,
- (—) Jan Karnowski.

SUBKOWY, Osobiste. Odznaczony został miejsc. organista p. Galli, pełniący przytem urząd agenta pocztowego, medalem z okazji dziesięciolecia odzyskania niepodległości.

ś. p. Salomea Kwiatkowska zmarła w Brusach, przeżywszy lat 97. ś. p. Kwiatkowska była najstarszą członkinią Tow. Ludowego w Subkowach.

Zatrul się denaturatem.

Jarocin, 30. 4.

Monter elektrowni w Jarocinie niej. Miller, który już od dłuższego czasu opijał się okowitą denaturowaną, popadł w letarg. Badanie lekarskie wykazało silne zatrucie. Denat już od 4 dni nie przychodzi do przytomności, wątpliwe, czy zdoła go się utrzymać przy życiu.

Przymusowe lądowanie samolotu.

Z Wągrowca donoszą: Nad polami mającej Chociszewa (pomiędzy Roszkowem a Popowem Kościelnym) samolot wojskowy był zmuszony wskutek defektu w motorze lądować. Lądowanie odbyło się bez wypadku. Samolotem sterował pilot plutonowy Gintrowski, a jako obserwator jechał por. Roguska.

Sensacyjne narodziny murzynka w Poznaniu.

Z Poznania donoszą: W jednej z tut. klinik urodził się murzynek. Matka czarnego noworodka bawiła przez lat kilka we Francji w poszukiwaniu za pracą i obecnie powróciła do rodziny, do Poznania.

Krwawa bójka podczas zabawy.

Z Pawłowa donoszą: W ub. niedzielę urządził oberżysta p. Gańcza zabawę taneczną, na którą zeszła się młodzież z okolicznych wiosek. Około godz. 8 wiecz. nagle powstała awantura między kilku młodzieńcami a gospodarzem, która zakończyła się krwawo. Oberżysta p. Gańcza oraz jego żona odnieśli cięższe obrażenia cieleśne, tak, iż musiano zawezwać lekarza z Chojnic. Na miejsce bójki wyruszyła samochodem policja z Chojnic, oraz lekarz p. dr. Belkowski, który opatrzył rannych. Lokal uszkodzony bardzo poważnie, wytłuczono kilka szyb. Sprawcami bójki byli Franciszek Rekowski i Franciszek Dżakowski, obaj z Pawłowa.

Centralny Zw. Inwalidów Cywilnych

W dniu 27. ubm. w Poznaniu doszło do połączenia poszczególnych związków inwalidów cywilnych w jeden t. zw. Centralny Zw. Inwalidów Cywilnych z siedzibą w Poznaniu. Na czele złączonych związków stanęli pp.: Ratajczak I, prezes, Jędrzejak II, prezes, Zawartowski sekretarz, Kraszewski II, sekretarz, Frała skarbnik. Biuro mieści się przy ul. Gen. Chłapowskiego 15 w Poznaniu

Z Inowrocławia.

Program obchodu 3 Maja: dnia 2 maja br. o godz. 20-ej odbędzie się capstrzyk na ulicach m. Inowrocławia. Dnia 3 maja br. o godz. 10-ej odbędzie się uroczyste nabożeństwo w kościele Matki Boskiej z udziałem wojska, stowarzyszeń i władz cywilnych. Po nabożeństwie defilada przy Alejach Sienkiewicza. Po południu dnia 3 maja o godz. 15-tej na boisku sportowym 59 p. p. odbędą się zawody i pokazy sportowe tu-tejszych oddziałów wojskowych. Podczas zawodów przygrywa orkiestra 59 p. p. Wejście dla młodzieży szkolnej i P. W. 20 groszy, wejście dla dorosłych 50 gr. Wieczorem dnia 3 maja br. o godz. 6 wiecz. odbędzie się akademja w Parku Miejskim. Program uroczystości wieczornej jest nast.: orkiestra, słowo wstępne, wygłoszone przez prezesa Związku Towarzystw, chór z orkiestrą (Tow. „Chopin”) „Mazur Chłopieckiego” Nowowiejskiego; referat p. prof. Michała Lesniewskiego, członka T. N. S. W.; tańce polskie na scenie; występ Tow. śpiewu „Szarotka” „Ufajcie” Nowowiejskiego; wspólny śpiew: „Boże coś Polskę”.

Sprawozdanie z działalności Banku Ludowego. Obroty ogólne tut. Banku Ludowego w

roku ostatnim zwiększyły się o 20%, przyrost kapitału udziałowego wyniósł 97.882 zł. Kredyty udzielone członkom wyniosły 2.594.617 zł, czysty zysk 80.744 zł. Po wzmocnieniu rezerw członkowie otrzymują jeszcze 10% dywidendy. Rada Nadzorcza Banku składa się z pp.: prezesa dra Józefa Krzywińskiego, b. prezyd. miasta, wiceprezesa Bol. Wojkowskiego, sekretarza Stefana Knasta, oraz członków: Jana Korytowskiego, Józ. Kuraszkiwicza, mec. Józefa Mielcarka, Wojc. Oziminy i dyr. Stan. Rosińskiego. Członków liczy Bank 3015 z 3227 udziałami po 500 zł.

Nieszczęśliwy wypadek. Ub. niedzieli na dworcu podróży izraelita Freudenberg chciał wskoczyć do pociągu. Konduktor, sądząc, iż to spóźniony pasażer siada do pociągu, chciał mu pomóc i wychylił się tak nieszczęśliwie, iż uderzył o mijany słup i spadł na boczne szyny. Konduktor doznał wstrząsu mózgu i nadwyrężenia kręgosłupa, i został niezwłocznie przewieziony do szpitala.

Z kin. „Apollo” „Ona w prawo, on w lewo”. „Palac”: „Zuzia saksofonistka”. „Stylowy”: „Biały grzech”.

Golańcz.

Nowe przedsiębiorstwo. Największy i bodaj najstarszy hotel w Golańcu, znany z rzetelnej obsługi, wzorowej czystości i wykwińskiej kuchni, zamieni się niebawem w „Dom Konfekcyjny”. Właścicielka tej nieruchomości, p. Klara Fethke, zwinęła ze względu na podeszły wiek swój niechęć do prosperującej interes, wydzierżawiając ubikacje restauracyjne opodal mieszczącemu kupcowi - bławatnikowi p. St. Owsianemu, który obecnie przeprowadza gruntowną renowację wydzierżawionych ubikacji, aby w najbliższym czasie urządził w nich skład towarów tekstylnych i konfekcyjnych. Nowemu przedsiębiorstwu „Szczęść Boże”.

Z Urzędu Ziemińskiego. Utworzony z parcelacji domeny państwowej Rybowo ośrodek w obszarze około 104,53 ha, położony na terenie tut. wójtostwa, został w ostatnich dniach rozparcelowany. Nabywcą t. zw. resztówki (około 120 morgów) z przyległym jeziorem, które dawniej — jak z nazwy miejscowości wynika — słynęło z obfitości ryb, jest p. Bolesław Winkowski z Margonina. Przejęcie tej resztówki przez rutynowanego fachowca jest rękodzielną, że zdewastowane w ostatnich latach gospodarstwo, tak rybne, jak i rolne, wnet się podniesie.

Premjowanie buhajów. Premje w kwotach 80 wzgl. 50 zł przyznała komisja wydziału powiatowego dla premjowania buhajów rozplodowych przy niedawno dokonanych tu przeglądzie nast. właścicielom z okolicy: Przybył Wincenty — Morakówko, Dinkelmann Fryderyk — Morakowo, Biniewski St. — Kujaki, Niewolak Jan — Podolin, Jach Antoni — Wapno, Hoffmann H. — Wiśniewko, Boening M. — Wiśniewko i Adamski Jan — Grabowo.

Ze szkolnictwa. W bież. miesiącu odbył się w miejscowej oraz w kilku okolicznych szkołach t. zw. egzamin kwalifikacyjny, uprawniający do stabilizacji nauczycieli. Komisję egzaminacyjną stanowili: pow. insp. szkolny p. Jankowski, profesor seminarjum naucz. w Wągrowcu, p. Woinarowski i kierownik tut. szkoły powszechnej, p. Skibiński. Uprawnienie do stabilizacji uzyskali pp.: Zaleciński i Malakówna z Golańca, Bremerowa ze Smogulca, Nawraciówna z Morakowa i Jackowska z Grylewa.

Chełmno.

Osobiste. Starosta Ossowski powrócił z 2-tygodniowego urlopu wypoczynkowego i objął urządowanie.

Nagły zgon. Dn. 23 bm. zmarł nagle we własnym mieszkaniu członek zarządu i dyrektor Banku Ludowego, ś. p. Bronisław Dybański, lat 57. Lekarz stwierdził śmierć wskutek udaru serca.

Czyja własność? Znalezione pierścień z mo-

nogramem oraz klucz. Prawo własności zgłosić należy w miejscowym Urzędzie Bezp. i Porządku Publicznego pokój nr. 5.

Zebrań Zw. Podoficerów Rezerwy odbyło się w niedzielę dn. 27 bm. w sali „Dworu Chełmińskiego”, które zagał prezes p. Lubański. Po odczytaniu protokołu z walnego zebrania omawiano sprawę organizowania młodzieży przedpoborowej począwszy od 16 lat.

Kolonje letnie dla dzieci. W ub. tygodniu odbyło się w sali sejmikowej Starostwa posiedzenie przedstawicieli władz państwowych, miejskich, Pow. Kasy Chorych oraz organizacji dobroczynnych w sprawie kolonij letnich dla dzieci, którą zdecydowano założyć w Lunawach pow. chełmińskiego, w stacji sanitarnej. Wysłanych będzie ogółem 100 dzieci obojga płci w czterech grupach. Pieniądze na ten cel dostarczy Starostwo, Magistrat, Pow. Kasa Chorych i Tow. Przeciwgruźlicze. Prócz tego

Skradziony w ekspresie paryskim gramofon ambasadora — znalazł się u kolejarza w Poznaniu.

W czasie przewożenia bagażu odjeżdżającego z Polski ambasadora Francji p. Laroche — skradziono jego piękny gramofon firmy „Electro”

Powiadomione o tem władze śledcze w Warszawie ustaliły, że przedział bagażowy pociągu paryskiego znajdował się pod opieką konduktora Franciszka Grzędzielewskiego, zamieszkałego w Poznaniu. Nadano więc telefonogram do tamt. policji, która znalazła poszuki-

wany gramofon u żony Grzędzielewskiego. Kobietę wcale nie ukrywała tego sprzętu (było to pod nieobecność męża), a gdy gramofon zakwestjonowano, bardzo się oburzyła, zaznaczając, iż dostała go od męża na imieniny.

Sąd uznał winę Grzędzielewskiego i skazał go za kradzież na rok więzienia. Oskarżonego i skazanego natychmiast aresztowano.

Sąd uznał winę Grzędzielewskiego i skazał go za kradzież na rok więzienia. Oskarżonego i skazanego natychmiast aresztowano.

Bysław.

Zgon znanego obywatela. W tych dniach zmarł tu ogólnie znany i poważany obywatel ś. p. Leon Sterc w 68 roku życia. Zmarły piastował urząd pierwszego polskiego wójta w Bysławiu i był przez długie lata członkiem Rady i Sejmiku Powiatowego, prezesem Kółka Rolniczego oraz założycielem Kasy Stefczyka i członkiem Rady nadzorczej „Rolnika” w Tucholi. Kondukt żałobny prowadził ks. prob. Rozentreter z Bysławia w asyście ks. prob. Siegmunda z Raciąża.

Z życia Tow. Powst. i Woj. Odbyło się zebranie Tow. Powst. i Wojaków, które zagał prezes p. Finc. Po załatwieniu formalności wstępnych omawiano sprawę obchodu 3 maja, który uchwalono obchodzić w tym roku bardzo uroczysto. W dniu tym wręczone zostaną zasłużonym członkom odznaki Frontu Pomorskiego. Odbywać się tu w każdą niedzielę ćwiczenia pod kierownictwem instruktora p. kpt. Kamińskiego z Tucholi.

ZMARLI.

ś. p. ks. proboszcz Tadeusz Mielcarek.

Dnia 28 ubm. zmarł ś. p. ks. Tadeusz Mielcarek, proboszcz z Potarzycy.

Ś. p. Wiktor Jankowski, lat 45, w Ostrowie.

Z obrad Sejmiku przeciwalkoholowego w Poznaniu.

W Poznaniu odbyły się dwudniowe obrady Sejmiku przeciwalkoholowego. W pierwszym dniu, w niedzielę 27 ub. m. zebranie plenarne zagał marszałek Sejmiku, p. prof. Piasecki.

Ks. dyr. Gałdyński przedłożył zebraniu wyniki obrad poszczególnych związków, które plenum zaakceptowało, a niektóre z nich przyjęto jako własne, aby im nadać większą wagę.

Związek Bractw Wstrzemięźliwości uchwalili, aby uroczystość kościelną św. Jana Chrzciciela, patrona Bractw Wstrzemięźliwości uznać jako święto abstynentów, aby subwencja prawna — 1 proc. z dochodu Monopolu Spirytusowego była w całej pełni a przynajmniej w większej mierze niż dotąd przeznaczona naszej diecezji na walkę z alkoholizmem.

Związek wyraził cześć i hołd Księżom Biskupom za ich moralną pomoc w ruchu abstynenckim diecezjan. Ostatecznie uznano, że pań-

stwowa ustawa przeciwalkoholowa jest przez władze niedostatecznie przestrzegana. Prosi się więc władze sądowe i administracyjne, aby z całą bezwzględnością przestrzegały ustawy, mianowicie w wypadkach ponownego jej przekroczenia przez winnych.

Powyższe uchwały Sejmik w całej pełni akceptował, a niektóre z nich podniósł do znaczenia, obejmującego cały ruch abstynencki.

Na tem musiano uchwały przerwać, gdyż nie przedłożono jeszcze uchwał Związku Nauczycieli Abstynentów.

Nad przedłożeniami uchwałami związków odbyła się dyskusja, w której zabierali głos: przedstawiciel Min. Spraw Wewnętrznych, p. ref. Szymański i inni.

W trakcie dyskusji nadeszły uchwały Związku Nauczycieli Abstynentów, domagające się, aby w budżecie państwowym przeznaczono uposażenie dla nauczyciela wędrownego, którego zadaniem byłoby w podróży oświatowych pouczanie ludności o szkodliwych skutkach alkoholu.

Na wniosek Związku Akademików Abstynentów uproszono ks. prof. Ciemnińskiego ze Lwowa o wygłoszenie dwóch wykładów w Uniwersytecie Poznańskim na temat potrzeby ustanowienia przynajmniej jednej katedry poświęconej sprawom antyalkoholowym.

Pod punktem „Wnioski bez uchwał” zabierali głos: radca Szymański, ks. prof. Czajka z Przemysła i p. Haremza, poruszając sprawę zjazdu psychiatrów polskich podczas Zielonych Świąt w Warszawie, przygotowani do Międzynarodowego Kongresu przeciwalkoholowego, który ma się odbyć w Warszawie, i takiegoż kongresu polskiego w Wilnie w listopadzie lub grudniu br., oraz budowy projektowanego Do-
mu Trzeźwości.

Z Torunia.

Z TEATRU POMORSKIEGO.

W czwartek, dn. 1 maja o godz. 20.15, po cenach od 40 gr do 3,30 zł, tryskający niezwykłym humorem wodewil ze śpiewami i tańcami L. Anszycy p. t. „Robert i Bertrand” czyli „Dwaj złodzieje”.

W piątek, dn. 2 bm. przedstawienie zawieszono.

Osobiste. Znany w szerokich sferach społeczeństwa toruńskiego sędzia Sądu Apelacyjnego dr. Władysław Piasecki, przeniesiony na stanowisko wiceprezesa Sądu Okręgowego w Nowym Sączu. P. dr. Piasecki przydzielony został po objęciu Pomorza w roku 1920 z lwowskiego Sądu Apelacyjnego na stanowisko naczelnika Sądu w Brodnicy, gdzie był na tem stanowisku do 1924 r., nast. został mianowany sędzią karnego Sądu Okręgowego w Toruniu, na którym to stanowisku pełnił swą zaszczytną funkcję, jako przewodniczący do chwili obecnej. P. dr. Piasecki cieszył się wśród obywatelstwa pomorskiego ogólną sympatją.

Wycieczka Tow. Krajoznawczego. Tow. Krajoznawcze urządza w niedzielę dn. 4 bm. swą pierwszą wiosenną wycieczkę do Zamku Bierzgowskiego (pow. Toruń). Wyjazd autobusem o godz. 13-ej z Placu Teatralnego. Koszty przejazdu wynoszą tylko 2,50 zł od osoby. Goście oraz sympatycy krajoznawstwa, jak zwykle mile widziani.

Program obchodu 3 Maja w Podgórzu. O g. 10-ej uroczyste nabożeństwo w kościele parafialnym. Po południu o godz. 14-ej zbiórka towarzyszy przed restauracją p. Rzepkiewicza, poczem nastąpi wymarsz do parku Kluczyki. Tamże odbędzie się koncert, różne gry i zabawy dla dzieci i młodzieży. Komitet czyni starania, aby pobyt w parku Kluczyki był dla wszystkich przyjemny. — Apeluje się do całego społeczeństwa o gremjalne wzięcie udziału w uroczystym nabożeństwie, pochodzie i zabawie ludowej w parku Kluczyki. Wieczorem odbędą się zabawy taneczne w parku Kluczyki, hotelu Centralnym i restauracji p. Rzepkiewicza.

Kto wygra kucyka. Komitet Obywatelski budowy pomnika poległych 63 p. p. zawiadamia, że podczas jarmarku, urządzanego dnia 4 bm. w Parku Wiktorja, odbędzie się również loteria amerykańska. Fantem będzie: żywy dwuletni siwy kucyk.

Toruński Klub Hodow. Kanarków „Wisła”. Zebranie miesięczne odbędzie się w niedzielę, dn. 4 bm. o godz. 16.30 po poł. w lokalu p. Samulskiego przy ul. Warszawskiej 6.

Attaches wojskowi w Toruniu. Dnia 29 bm. przybyła do Torunia wycieczka attaches wojskowych 12 poselstw państw akredytowanych w Warszawie, w towarzystwie przedstawiciela M. Spraw Wojskowych maj. Niewęglowskiego. Goście byli obecni na ćwiczeniach pokazowych artyleryjskich na poligonie w Podgórzu.

Komunikat Urzędu Skarbowego. Podajemy do wiadomości zainteresowanych, że dnia 25 kwietnia 1930 rozesłano nakazy płatnicze na podatek przemysłowy za rok 1929 oraz przypomnienia o zaliczkach za rok 1930. Podatek w nakazach uwidoczniony płatny jest najdalej do dnia 25 maja 1930. Od ustalonych sum obrotów i obliczonych kwot podatku mogą być wnoszone odwołania za pośrednictwem właściwej komisji szacunkowej do komisji odwoławczej najpóźniej do dnia 25 maja 1930 r. Spóźnione odwołania pozostaną bez rozpatrzenia.

Pobór rocznika 1909. Od 1 do 14 bm. urządzać będzie w sali parku „Wiktorja” komisja poborowa dla rocznika 1909, tudzież dla ochotników.

Zw. Zawodowy Niższych Funkcjonariuszy i Pracowników Państwowych Ziem Zachodnich ogłasza, iż zebranie zarządu wspólnie z komisją rewizyjną odbędzie się dn. 2 bm. o godz. 18-ej w lokalu „Gospoda Cechów”. Zebranie miesięczne odbędzie się dopiero w drugą niedzielę po pierwszym t. j. dnia 11 bm. w tymże lokalu. — Zarząd.

Z zebrania Komitetu Obywatelskiego obchodu 3 Maja. Dn. 28 ub. m. odbyło się w sali „Strzelnicy” zebranie Obywatelskiego Komitetu Obchodu święta 3 Maja. Obrady zagaił wiceprezydent miasta p. Cieluch, na przewodniczącego powołano p. Antczaka. W wyniku obrad wybrano komitet wykonawczy, do którego weszli pp.: pułk. Prokop, insp. Żelazny, naczelnik Szanda, naczelnik Grzanka, mecenas Michałek, prezydent Bolt, Dogalski, ks. Kozłowski, Doer-

ferowa, Kolanowska, ks. Strogulski, dr. Born, Antczak, Schab, Maćkowiak, prokurator Choddecki, starosta Stanisławski, radca Janowski, Makowski, Choraży, naczelnik Zapala i kpt. Czermak.

Pozatem uchwalono dokooptować do komitetu dalszych członków i to pp.: naczelnika Świderskiego, posła Malinowskiego, sędziego Pietrzykowskiego, Januskiewicza, dyr. Klińskiego i innych. Program obchodu ustalono jak nast.: Dnia 2 maja capstrzyk. Dnia 3 maja o godzinie 6.30 rano hejnał z wieży ratuszowej o godz. 9.40 rewja wojskowa na placu św. Katarzyny, o godz. 10-ej msza polowa, godz. 11: defilada na Starym Rynku, godz. 14.30 zawody na stadionie (Bydgoskie Przedm.), zorganizowane przez Ośrodek W. F. i P. W., godz. 20-ta

Tragiczna uczta weselna.

Listonosz i depesza gratulacyjna. Butelka z trucizną. Śmierć listonosza. Rozpacz panny młodej.

(Od wł. kor. „Dzien. Bydg.”)

Dnia 29 bm. w mieszkaniu państwa Rifów przy ul. Małe Garbary nr. 11 w Toruniu odbywała się uczta weselna, z okazji zaślubin ich syna z p. Salomeą Malewską, która zakończyła się bardzo tragicznie.

Oto w czasie, gdy goście weselni byli w złotych humorach, nadszedł listonosz z telegramem gratulacyjnym.

Panna młoda uradowana swem szczęściem odebrawszy depeszę poprosiła listonosza do pokoju, gdzie mu podała szklanek wino z prośbą, by wypił za jej pomyślność w życiu małżeńskim. Listonosz, uśmiechając się do młodej i hojnej pani, wychylił kielich i w tym momencie padł nieprzytom-

ny. Okazało się, że butelka od likieru zawierała kwas karbolowy, którą panna młoda otrzymała przez pomyłkę w podarunku wraz z innymi butelkami wina i likieru od p. Wielaszkiewiczowej z ul. Prostej.

Młoda mężatka, zrozpaczona wskutek mimowolnego zatrucia listonosza, usiłowała w celu samobójczym wyskoczyć z okna 4-go piętra. Na szczęście goście weselni w ostatniej chwili zdołali ją jeszcze z okna wyciągnąć, zapobiegając drugiemu nieszczęściu. Listonosza zatrutego przewieziono do szpitala, gdzie mimo natychmiastowej pomocy, zmarł po upływie godziny. Osierocił on żonę i czworo dzieci.

galowe przedstawienie w Teatrze Miejskim. Przedstawienie poprzedzi przemówienie p. nacz. Świderskiego. Wieczorem dnia 3 maja koncertować będą orkiestry wojskowe w Parku Miejskim i na Placu Teatralnym.

Wielki jarmark. Dn. 4 bm. o godz. 14-ej odbędzie się w sali parku „Wiktorja” wielki jarmark, połączony z loterią fantową, kołem szczęścia, konkursami i innymi niespodziankami. Po jarmarku odbędzie się zabawa taneczna z konkursem o nagrodę dla najsympatyczniejszego mężczyzny. Wstęp na jarmark 30 i 20 gr, na zabawę 1 zł. Dochód z imprezy tej przeznaczony na budowę pomnika poległych 63 p. p.

Z urzędu stanu cywilnego. W czasie od 20 do 28. ubm. urodziło się 18 chłopców, 18 dziewcząt, w tem 1 niesłubny (s), 4 niesłubne (c), 1 nieżywy (s), razem 36 dzieci. Zmarło 6 mężczyzn, 4 kobiety, 6 dzieci, razem 16 osób. Ślubów zawarto 12.

66-letni samobójca.

Toruń, dnia 30. 4.

Z Torunia donoszą: Dnia 27 bm. wyłowiono na lewym brzegu Wisły w Nieszawce pow. Toruń trupa nieznanego mężczyzny. Dochodzenia wykazały, iż topielcem owym jest Swakowski Jan, lat 66, zam. w Piaskach pow. Toruń. Denat popełnił samobójstwo z powodu nieuleczalnej choroby (reumatyzm), na którą cierpiał już od dłuższego czasu. Ostatnio przebywał przez dwa miesiące w szpitalu w Toruniu.

Tczew.

Osobiste. W ub. poniedziałek odbył się w kościele św. Krzyża ślub córki dyrektora firmy „M. Droste”, p. Wandy Preysówny z p. Mikołajem Kaczanowskim. Szczęść Boże młodej parze.

Serdeczne współzycie wojska z obywatelstwem. W ub. sobotę, dnia 26. bm. urządzili oficerowie garnizonu tczewskiego w salach Hali Miejskiej raut dla obywatelstwa m. Tczewa. Raut ten stanowił rewanż za wspaniałe przyjęcie, które spotkało wojsko i cały korpus oficerski podczas obejmowania przez dwa bataliony nowych koszar w Tczewie. Zabawa trwała do rana.

Kino „Bałtyk” wyświetla film p. t. „Ulica potępionych dusz”.

Licytacja wybrakowanych koni. Dn. 7 maja br. sprzedane będą wybrakowane konie wojskowe 2-go batalionu Strzelców na placu przed koszarami o godz. 10-ej przed południem. W tymże dniu Komenda Policji Państwowej powiatu tczewskiego sprzedawać będzie o godz. 10-ej na placu Straży Pożarnej w Tczewie, konia służbowego, siwego wałacha nadzwyczaj dobrze utrzymanego „Maćka”.

Do odebrania. Znalezione czarne kapelusze męskie odebrać można w Magistracie pokój 9.

Z Grudziądza.

Z TEATRU POLSKIEGO.

W czwartek, 1 maja „Samolot S. P. 13”, po cenach znizonych od 50 gr do 2 zł, dany będzie poraz ostatni, którego zajmująca fabuła jak i świetna gra zespołu niewątpliwie ściągną tłumy widzów.

Loterja T. C. L. Wskutek zwłoki spowodowanej niezatwierdzeniem przez Generalną Dyрекcję Loterii w Warszawie podania Komitetu T. C. L. o zezwolenie na dodatkowe ciągnięcie IV. Loterii, odbędzie się ono dopiero w dniu 31 maja br. w czytelnicy przy ulicy Lipowej 28, o godz. 19. Losów jest jeszcze 736 po 50 groszy, a wygranych 140 wartości od 2 złotych w górę. Pierwszą wygraną stanowi aparat fotograficzny (system kodak, marki „Verolux”, format 5.5x8.5) wartości 60 zł, druga sztuka płótna 27 metrów, trzecia zegarek „Roskopf”, czwarta serwis do kawy, piątą kasetka perfumeryj i t. d. Sprzedaje losy kolektura p. Krzywskiej i firma Czapczyk, oraz biblioteki T. C. L.

Przedstawiciele armii obcych państw w Grudziądzu. W ub. poniedziałek rano o godz. 5.29 pociągiem pospiesznym z Warszawy przybyło do Grudziądza 13 oficerów attache wojskowych przy poselstwach w Warszawie. Goście zatrzymali się w „Królewskim Dworze”, nast. udali się do Centralnego Wyszkozenia Kawalerji, zwiedzili urządzenie tej szkoły i byli obecni na ćwiczeniach. We wtorek zwiedzili goście szkołę podchorążych rez. piechoty. O godz. 11-tej w Centralnej Szkole Żandarmerji odbyło się na cześć gości śniadanie. Wieczorem oficerowie opuścili Grudziądz.

Wiec protestacyjny na Gł. Rynku. W poniedziałek, w dn. 28 ub. m. o godz. 19-ej zwołały wszystkie organizacje zawodowe robotnicze wielki wiec protestacyjny na Gł. Rynku przeciw obniżeniu płac robotniczych o 10%. W wiecu tym wzięło udział około 1000 robotników. Organizacje zawodowe wystąpiły solidarnie. Przemawiali kolejno sekretarze organizacji zawodowych robotniczych. Po przemówieniu i uchwaleniu rezolucji, zebrani spokojnie rozeszli się do domów. Należy zaznaczyć, iż robotnicy, zorganizowani w Ch. Z. Z. pierwsi wystąpili z wielkim zebraniem protestacyjnym już 4 kwietnia br.

„Dzień Harcerza” W „Dniu Harcerza” największą atrakcją będzie odegranie u stóp Krzyża nad Wisłą trzeciego aktu z „Powrotu Odysa” Wyspiańskiego. Reżyserja znanego i cenionego artysty p. Antoniego Piekarskiego, daje rękojmię niecodziennego widowiska, na które bez wątplenia pospieszy całe społeczeństwo m. Grudziądza. Pomietajmy więc o dniu 11-ym maja!

Zbiórka Sokołów. Wszystkie gniazda sokole na terenie m. Grudziądza, wszystkie oddziały młodzieży żeńskiej, męskiej, jak i członkowie czynni i nieczynni stawiają w dniu 3 maja br. na zbiórkę ogólną o godz. 9.15 na dziedzińcu gimnazjum klasycznego, celem wymarszu na Mszę św. polową, która odbędzie się nad Wisłą. „Sokół” V. „Jazda Sokola” zbierze się tak,

aby być nad Wisłą o godz. 9.30. Obowiązują strój uroczystościowy, polowy lub czapka sokola. Po Mszy św. bierzemy udział w defiladzie. Apeluje się do Drużyny Sokolej, aby stawiła się w pełnym komplecie, jak na prawych Sokolów przystało. Czołem! — P. Bączyński, naczelnik.

Dancing Czerwonego Krzyża. Przypomina się wszystkim lubownikom miłych i sympatycznych wieczorków tanecznych, jakie zawsze urządza Czerwony Krzyż, iż taki pierwszy wiosenny dancing odbędzie się w piątek, dn. 2 bm. o godz. 20-ej w „Królewskim Dworze”, na którym wszystkich zaproszonych gości jak najserdeczniej zaprasza Komitet P. C. K.

Pożar. W ub. poniedziałek, zaalarmowana Straż Pożarna, iż na ul. 3 Maja nr. 34 w domu p. Steina powstał pożar. Od wadliwego komina zapaliły się belki i prawie całe poddasze stanęło w płomieniach. Straż Pożarna szybko przybyła na miejsce i ogień zlokalizowała. Szkody nie są wielkie.

Baczność, Powstańcy i Wojacy! Zwiedzenie stacji radiotelegraficznej oraz cytadeli odbędzie się w niedzielę dn. 4 maja. Prosimy członków o liczne wzięcie udziału wraz z rodzinami. Zbiórka o godz. 2 po poł. obok „Tivoli” przy ul. Lipowej. Zarazem przypominamy obowiązek stawienia się do obchodu w dniu 3-go maja. Zbiórka obok młyna Rosanowiekiego. — Zarząd.

W święto narodowe 3 Maja zbiórka wszystkich Kurkowych Braci Strzelców o godz. 9.30 w ogrodzie hotelu „Pod Złotym Lwem”, skąd

Do mieszkańców m. Grudziądza.

Sobota, dzień 3 maja, to dzień święta narodowego, rocznica uchwalenia wiekopomnej Konstytucji Trzeciego Maja. Dzień ten obchodzić będziemy jak corocznie, uroczystie. Jest to bowiem nie tylko święto narodowe, w którym obowiązują wszelkie przepisy dotyczące świąt, ale jest to dzień prawdziwego święta i radości całego narodu polskiego. Niech będzie dzień ten prawdziwym świętem ogólnopolskim i manifestacją naszej tężyny narodowej.

W całej Polsce w dniu 3 maja zbierane będą datki na cele oświatowe. Grudziądz nie pozostanie w tyle, niech okna ozdobią się nalepkami T. C. L., a kwestarki niech nie odchodzą z pustymi rękami.

Wzywa się mieszkańców m. Grudziądza, aby domy swoje jak najpiękniej przyozdobili chorągiewkami i emblematami narodowymi i aby jak najliczniej wzięli udział w obchodzie.

Za Komitet:

Prezydent miasta: (—) Włodek.

Program.

2 maja o godz. 20 wszystkie orkiestry wojskowe zbierają się na placu 23 Stycznia i po odegraniu capstrzyku ruszają ulicami miasta i wróca o godzinie 20.30 z powrotem na Główny Rynek, gdzie nastąpi przemówienie p. dyr. Puppela, poczem odegrają hymn narodowy i „Wszystkie nasze dzienne sprawy”.

wymarsz z orkiestrą na mszę polową. Jest to jedyne święto, w którym oficjalnie bierzemy udział w pochodzie, zatem należy okazać nasze uczucia narodowe, które zawsze głosimy i solidarnie jak jeden mąż stanąć. Zaraz po defiladzie rozejście się na obiad. O godz. 2.45 zbiórka wszystkich Braci w Strzelnicy i rozpoczęcie strzelania majowego. Najlepszy strzelec wszystkich tarczy otrzyma order wędrowny. Początek strzelania o godz. 15-ej aż do zmroku. Po dokonaniu obliczeń proklamacja króla i rycerzy majowych i rozdanie nagród. Zaraz potem odbędzie się zabawa rodzinna dla członków i ich rodzin. Przy dobrym powietrzu od godz. 4-ej koncert w ogrodzie. Na uroczystości te obowiązują mundur (stary mundur lub ubranie cywilne z nowym kapeluszem dozwołone). — Zarząd.

Do organizacji P. W. i hufców szkolnych. Z okazji obchodu uroczystości święta narodowego w dniu 3 maja zarządzam: w przeddzień uroczystości, 2 maja odbędzie się uroczysty capstrzyk na ulicach m. Grudziądza. Delegacje organizacji P. W. i hufców szkolnych ze sztandarami zbiorą się o godz. 19.15 na dziedzińcu gimnazjum matem.-przyrodn., skąd wyruszą na uroczysty capstrzyk. W sobotę 3 maja będzie odprawiona msza polowa nad Wisłą. Zbiórka wszystkich org. P. W. i hufców szkolnych najpóźniej o godz. 9.15 nad Wisłą, poczem nastąpi przegląd wojska i P. W. przez dowódcę Dywizji. Po mszy świętej odbędzie się defilada na Placu 23 Stycznia. W niedzielę 4 maja o godzinie 9 rano na strzelnicę garnizonowej odbędą się zawody strzeleckie dla org. P. W. i hufców szkolnych. — Komendant powiatowy P. W. na m. Grudziądz (—) Szpakowski, por.

Tuchola.

Osobiste. W dn. 23 bm. został wręczony przez zarząd Cechu Stolarskiego i delegata Starostwa p. Chmarzyńskiego dyplom Izby Rzemieślniczej starszemu czeladnikowi p. Wernerowi, w dowód uznania za jego 25-letnią nieprzerwaną pracę u mistrza stolarskiego p. Puppla w Tucholi.

Ze Zw. Pracowników Kupieckich. W ubiegłą środę odbyło się nadzwyczajne walne zebranie Zw. Pracowników Kupieckich. Zebranie zagaił wiceprezes p. Kaszubowski. Na prezesa powołano p. Zarembe, p. Jana Schulza na sekretarza, Omawiano nast. sprawę złączenia się z Tow. Młodzieży Kupieckiej i w tym celu wybrano delegację porozumiewawczą.

Chojnice.

Zebranie Kółka Rolniczego. W ub. niedzielę odbyło się w sali p. Jazdewskiego miesięczne zebranie Kółka Rolniczego, które zagaił prezes p. Pruszek z Krojant. Omawiano przedewszystkiem sprawę kredytów ulgowych dla małorolnych. Ogólnie narzekano na niemożliwe warunki o pożyczkę i postanowiono wobec tego nie przyjmować ich. P. Bethke apelował, by wszyscy, zapisali się na członków Kółka Hodowlanego.

W pierwszych 10-ciu latach

winna każda matka dziecko swe myć i kąpać tylko za użyciem czystego i łagodnego

MYDŁA DLA DZIECI NIVEA

Dziecko będzie jej za to wdzięczne, gdyż zaoszczędzi sobie w przyszłości wiele kłopotów o zachowanie dobrej cery. Mydło Nivea jest wypracowane według przepisów lekarskich specjalnie dla wrażliwej skóry dzieci.

Cena: Zł. 1.50

Tubki czysto cynowe po Zł. 1.35 i 2.25
Puszki po Zł. 0.40, 0.75, 1.40 i 2.60

Mimo pracy domowej wypielegnowane ręce KREMEM NIVEA!

Każda gospodyni domu wie jak bardzo codzienna praca domowa niszczy ręce. Spracowane ręce stanowią przeszkodę w pożytku towarzyskim. Przez lekkie natarcie rąk KREMEM NIVEA należy zapobiedz stwardnieniu skóry i osadzeniu się brudu w drobnych zmarszczkach, by ręce nie, czyniły wrażenia spracowanych. KREM NIVEA zawierający jedynie euceryt, wnika szybko w skórę nie pozostawiając połysku. W ten sposób skóra mimo pracy domowej zachowuje swą miękkość i wygląd wypielegnowany. Należy więc codziennie używać Kremu Nivea.

Wyrób krajowy firmy PEBECO, sp. z o. odp. w Katowicach

CORSO
DZIS PREMERA!
TOM MIX (11377)
W SENSACYJNYM FILMIE P. T.
„W POGONI ZA DJAMENTEM“

KRONIKA

Bydgoszcz, dnia 1 maja 1930 roku.

KALENDARZYK.

Dziś: Filipa i Jakóba ap., Zygmunta kr.
Jutro: † Atanazego, Zygmunta, Konrada.
Wschód słońca: godz. 4.32.
Zachód słońca: godz. 19.23.

DYŻURY APTEK:

Od poniedziałku dnia 28 kwietnia do soboty 3 maja pełnią dyżur:

- 1) Apteka Centralna, ul. Gdańska 19.
- 2) Apteka Pod Lwem, Okole.

— **Muzeum Miejskie** przy Starym Rynku otwarte codziennie od 10—4, w niedzielę od 11—2. Obecnie w Muzeum wystawa dzieł malarstwa (w XVII—XIX) ze zbiorów prywatnych.

— **Biblioteka Ludowa** (Jana Kazimierza nr. 9). Wypożyczalnia otwarta codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt od 12—13, ponadto w poniedziałki, środy, czwartki i piątki od 17—19, we wtorki i soboty od 15—19.

— **Biblioteka Miejska** (Stary Rynek im. Marsz. Piłsudskiego 1) otwarta codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt od godz. 9—14 i od 7—20. Pracownia Naukowa i Czytelnia pism codziennie od 10—13 i od 17—20. Wypożyczalnia codziennie od godz. 11—13½ i od 17—18,45.

TEATR MIEJSKI.

Dzisiaj w czwartek o 7½ „Frasquita“.

Jutro w piątek premiera komedji Korzeniowskiego p. t. „Wasy i peruka“. Sztuka przygotowana z wielkim pietyzmem, będzie zarazem 12-tą premierą polską, którą zamyka teatr nasz swój sezon zimowy, rozpoczęty we wrześniu ubiegłego roku nieśmiertelną „Zemstą“ Fredry. Stylowe dekoracje przygotował art.-mal. Krassowski, a kostjumy wykonane w barwne kostjumej epoki Augustowskiej. Reżyseruje K. Korecki. Komedja Korzeniowskiego należy do żelaznego repertuaru naszych scen i winna również i w Bydgoszczy znaleźć uznanie i powodzenie.

W sobotę 2 przedstawienia: o 4-ej opera Moniuszki „Halka“, wieczór powtórzona zostanie piątkowa premiera „Wasów i peruki“, którą z okazji uroczystości 3-go Maja poprzedzi przemówienie kap. Kulwiecia.

W niedzielę po południu po raz ostatni „Staś lotnikiem“, wieczorem „Japonka“.

Piszą nam:

Onegdaj czytałem na tem miejscu artykuł, zakończony ironicznem: Taką to my jesteśmy Europą!

Pozwalam sobie do tego artykułu dorzucić jeszcze kilka uwag.

Otóż bardzo słusznie: my Europą jeszcze nie jesteśmy. I pan Matuszewski, który na szerokim tle gospodarczym zestawiał nas z Zachodem, postąpił sobie niebezpiecznie. Przypomniał nam mimowoli dużo jaskrawych, nieraz dramatycznych — różnic.

Przyznaję, że wiele naszych niedomagań i niedociągnięć życiowych i państwowych jest wynikiem konieczności. Trudno zastawić stół serwską porcelaną, gdy tylu domowników jada na codzień z glinianej misy. Są instytucje, których używanie wymaga pewnego przygotowania, pewnej dojrzałości. Inaczej psują się one, jak nasz parla-

mentaryzm, jak ta Konstytucja marcowa, która coraz dalej odbiega od rzeczywistości.

Chcę być sprawiedliwym i nie stawiam naszym rządóm generalnego zarzutu, jak to codziennie niemal robi I. K. C., że rząd kieruje się „duchem Wschodu“. Pochodzę z pod zaboru rosyjskiego i zawsze pamiętam o tem, że ta część obszaru dzisiejszej Polski przez

półtora wieku karmiona była właśnie Wschodem, tym Wschodem nasiąkła, nim dotąd czuje i myśli, a jest to część terytorjalnie największa i etnograficznie najliczniejsza.

Ale są u nas takie urządzenia które nie wynikają z konieczności państwowo twórczych, a oddalają nas od Zachodu. Urządze-

Program uroczystości 3-go Maja.

Jak lat ubiegłych będzie miasto nasze obchodzić uroczystości wiekopomną rocznicę Konstytucji 3-go Maja.

Zwracamy się przeto z gorącym apelem do wszystkich obywateli Bydgoszczy o uświetnienie tego drogiego dnia sercu każdego Polaka, przez udekorowanie domów flagami o barwach narodowych, i przez wzięcie licznego udziału w uroczystości.

2-go maja:

O godz. 20-tej capstrzyk z muzyką, z rozpoczęciem na Starym Rynku im. marszałka Piłsudskiego. Osoby cywilne, związki i stowarzyszenia są proszone o stawienie się na Starym Rynku, gdzie miejsca będą dla nich wyznaczone.

3-go Maja:

W rannych godzinach: **Pobudki na wieży kościoła Klarysek i na różnych punktach miasta.**

O godz. 10-tej: Msza św. połowa na placu Piastowskim z udziałem wojska, związków, stowarzyszeń i przedstawicieli władz cywilnych, rządowych i samorządowych.

O godz. 11,30: Defilada z rozpoczęciem na

placu Wolności i wysłanie sztafety gratulacyjnej do Torunia.

O godz. 13,30: W sali Rady Miejskiej uroczyste publiczne wręczenie odznaczeń państwowych przez p. Wojewodę wzgl. p. Wicewojewodę.

O godz. 15,00: Igrzyska sportowe na stadionie miejskim.

O godz. 20,00: Akademia w Teatrze Miejskim i wieczornica sportowa w Strzelnicy.

Program Akademji:

1. Hymn narodowy,
2. Przemówienie: p. kpt. Kulwiecia,
3. Orkiestra: Polonez 3-go Maja,
4. „Was i peruka“,
5. Orkiestra: Marsz.

Bilety na akademję dla pp. przedstawicieli władz, urzędów oraz wojska są do nabycia w kasie Teatru Miejskiego do dnia 2. V. br. włącznie. Bilety niewykupione w terminie kasa Teatru sprzedaje, a ewentl. reklamacyj uwzględniać się nie będzie. Ceny biletów zniżone.

Za Komitet Obchodu 3-go Maja:

Dr. Śliwiński
prezydent miasta.

Piękna panienska, istny aniołek, szantażująca mężczyzn.

Na nielada spryt zdobyła się pewna młoda i urodziwa, lecz nie przebiegająca bardzo w środkach panienska, zamieszkała na przedmieściu Bydgoszczy, która dla zdobycia łatwego źródła dochodu, wymyśliła sobie wyrafinowany i oryginalny sposób szantażowania mężczyzn.

Od dłuższego już czasu panienska ogłaszała się stale w gazetach, że poszukuje znajomości panów w celach towarzyskich. A że jest młoda i naprawdę bardzo ładna, istny „aniołek“, przeto panowie, zawierający z nią znajomość, faktycznie ubiegali się o jej względy. Ale sprytnemu aniołkowi nie zależało tyle na towarzystwie panów, ile raczej na wyciągnięciu od nich kilku złotych i to w bardzo brzydki i perfidny sposób:

Mianowicie, po zawarciu z każdym z panów (a było ich bardzo dużo) znajomości, pozwoliła adoratorowi odprowadzić się do swego mieszkania, do którego po cichutku, żeby przypadkiem „ojczulek“ nie zobaczył — na chwileczkę zapraszała go. Gdy po kilku chwilach swobodnej rozmowy, nieostrożny adonis, zachęcony wdzięcznym uśmiechem „aniołka“, posunął się tak dalece, że chciał go pocałować, nagle otwierały się drzwi i ukazywał się w nich mały 6—7 lat liczący braciszek panienski. Panienska okazywała wówczas wielkie zakłopotanie, a młodec, wycudzony już dobrze swej roli, jął szczebiotać: — Aha, ja widziałem, jak się pan całował, powiem tatusiowi, to dostaniesz, aha... itd.

„Aniołek“, udając zdenerwowanie, odgrywał znowu swoją rolę, prosząc malca na wszystko, aby tego nie robił.

— Powiem, powiem — recytował chłopak — a wreszcie, jak mi dasz dziesięć złotych, to nie powiem.

— Dam ci, dam, tylko nie teraz, bo nie mam, dam ci później napewno — biadał „aniołek“.

Nie, jak mi nie dasz zaraz, to pójdę i powiem. Panna, w najwyższym zdenerwowaniu, począła zawodzić, co ona biedna teraz pocznie, gdyż ten smarkacz gotów powiedzieć ojcu, od którego będzie miała wiele przykrości.

Któryż z mężczyzn w takim wypadku, nie chciałby okazać się wobec pięknej panny dżentelmenem? (o ile go na to stać naturalnie). To też i dany adonis przeproszając pannę za swą nieodporność, wręczał jej żądane przez chłopca

10 złotych, aby się tylko uspokoiła. Chłopiec otrzymawszy pieniądze, wynosił się za drzwi z zapewnieniem, że już nic nie powie, a panna wyprowadziła swego towarzysza z mieszkania, prosząc, aby ją już zostawił w spokoju i więcej nie przychodził. bo nie chce się narażać.

Ponieważ panienska, istny „aniołek“, uprawiała ten „szantaż“ bardzo często, przeto wiadomość o tem przedostała się do policji, która też zajęła się piękną panienską. Jak się okazało, ma ona tylko matkę, z którą mieszka i małego braciszka, któremu udziela dobrej edukacji na przyszlą drogę życia, a srogi ojciec służył tylko za „straszaka“, w rzeczywistości zaś już nie żyje. Piękna panienska jest teraz w wielkim kłopotcie, bo trzeba będzie odpowiadać za te brzydkie sprawki.

nia, których rząd uparcie się trzyma, a dzieki którym Europa o cały obszar naszego państwa wydaje się być mniejsza. Urządzenia, które tego ducha Wschodu konserwują, zamiast go zwalczać. Tu należy przedewszystkiem ów przymus paszportowy, który za możnych nie krępuje, a szerokim warstwom ludności utrudnia zbliżenie się do prawdziwej Europy. Tu należy także cło na kulturę, na najpotrzebniejsze wymogi życiowe, o czem zresztą w tamtym artykule była mowa, a że dodam tylko jeszcze i konsekwentne podcinanie samorządu, który jest przeciw najsilniejszą i najsprawniejszą ręką mią szczerzego demokratyzmu.

Dążąc do Europy, należy to czynić szczerze, śmiało i we wszystkich dziedzinach. Nie wiem i nie pamiętam, gdzie pan Matuszewski wygłosił exposé, o które autor poprzedniego artykułu zaczął. Ale p. Matuszewski powinien je być wygłosił przedewszystkiem na pełnej Radzie Ministrów. Może — słuchając go — piastunom niejednego resortu nasunęłyby się pouczające refleksje i porównania — możeby wtedy to zestawienie nas z Europą mniej pewnie i mniej buńczucznie wypadło Arnold Jeske.

Ś. p. pułkownik Władysław Grabowski.

W dn. 29 ub. m. zmarł nagle w Poznaniu były dowódca 62 pułku piech. wkp. ś. p. pułkownik Władysław Grabowski, pod którego rozkazami pułk walczył na froncie. Nabożeństwo żałobne odbędzie się w Poznaniu w kościele garnizonowym dn. 2 bm. o godz. 9.30 rano. Pogrzeb z kaplicy, ul. Wały Jana III o godz. 15-ej.

— **Nowy sędzia okręgowy.** Sędzia Czesław Zwierzyński z Inowrocławia obejmuje z dn. dzisiejszym stanowisko sędziego przy Sądzie Okręgowym w Bydgoszczy. Sędzia Zwierzyński był w Inowrocławiu kierownikiem oddziału cywilno-procesowego.

— **Z Bratniej Pomocy Miejsk. Konserwatorium Muzycznego w Bydgoszczy.** Audycja kameralna odbędzie się w niedzielę, dnia 4 maja br. o godz. 8 wiecz. w auli gimnazjum im. Kopernika. Wykonawcami są pp.: prof. Lisicki (fortepian), H. Wojciechowska (skrzypce) i Z. Wojciechowska (wiolonczelo). Na program składają się: Mendelssohn Trio D-moll, Grieg Sonata wiolonczelowa A-moll, Rachmaninoff Trio D-moll. Przeprowadzą biletów w księgarni Idzikowskiego, ul. Gdańska.

— **Tabele wygranych wielkiej loterii** na konie urządzonej przez Komitet Targów Końskich w Gnieźnie można przeglądać w naszej administracji (przy ul. Poznańskiej) i filji (przy ul. Dworcowej 2).

Konferencja zarządów Katolickich Towarzystw Robotniczych okręgu bydgoskiego.

Dnia 29 bm. odbyły się w salce Domu Katolickiego przy Farze narady zarządów wszystkich katolickich towarzystw robotniczych miasta Bydgoszczy pod przewodnictwem prezesa okręgu p. Jana Cywińskiego. Przybyli na tę konferencję księża patroni Łapka, Wojciechowski i Balcerek. Towarzystwa przysłały razem 49 delegatów. Główne obrady dotyczyły tegorocznego obchodu „Dnia Robotnika Katolickiego“. Postanowiono obchód urządzić w niedzielę 1 czerwca w parafji szwederowskiej, aby właśnie na tem przedmiocie robotniczym zadokumentować siłę chrześcijańskich organizacji społecznych — w przeciwstawieniu do czerwonej międzynarodówki. Przygotowaniem wielkiego obchodu na Szwederowie zajmują się tamtejsi działacze z ks. patronem Balcerkim na czele. Po uroczystym nabożeństwie potężny pochód przejdzie ulicami Szwederowa. Całość zakończona zostanie masowem zebraaniem. Szczegóły ogłoszone zostaną w porę. Celem ożywienia mniej licznych towarzystw robotniczych w okręgu kraińskim,

nad którymi pieczę ma zarząd okręgu bydgoskiego, uchwalono odbyć w najbliższych dniach konferencję delegatów w Nakle, a obchód manifestacyjny „Robotnika Katolickiego“ urządzić później w Wierzbucinie, dokąd członkowie towarzystw bydgoskich podążyliby licznie dla dodania Krajniakom ducha — specjalnym pociągiem kolei powiatowej.

Omawiano jeszcze inne sprawy bieżące. Honorowy członek okręgu emer. inspektor szkolny p. Klóskowski opracowuje kronikę tutejszych towarzystw robotniczych i okręgu. Zarządy towarzystw poszczególnych będą mu w tym dziele pomocnikami dostarczając potrzebnych materiałów i zapisków. W święcie towarzystwa parafji św. Trójcy dnia 4 maja jak również w obchodzie pięćciolecia towarzystwa na Czyżkówku (dnia 25 maja) wezmą bratnie towarzystwa liczny udział. W sprawie udziału w obchodzie Konstytucji 3 Maja zarząd okręgowy wyda osobny komunikat.

KINO „NOWOŚCI“
ulica Mostowa nr. 5. — Telefon nr. 386.
Pocz. o g. 7 i 9, w niedzielę o godz. 8, 20, 15, 10.
Dzisiaj premiera!

Najnowsze
i najwspanialsze ar-
tykuły filmowe p. t.

„Piekło miłości“

Wzruszająca i pełna gorzkiej tragedii na temat „Dla szczęścia swoich dzieci“ gdzie matka nawet przed zbrodnią i unieszczęśliwieniem drugich się nie cofa. Piękna wystawa. Dancin-
gingi i zabawy. Wielka kat. samochodowa.

W rolach głównych:
VIVIAN GIBSON
OLGA ENGL
i **Wilhelm Dieterle**

Nadprogram: (11378)
2 wesole 3 aktowe komedie
„Miłość i dynamit“
i „Jak to w Ameryce ładnie“

Zamierzone nowoczesne urządzenie dwugazu w Gazowni Miejskiej.

Wiele już krajów południowo-zachodniej Europy zaprowadziło w swych gazowniach nowoczesne urządzenie dwugazu. Jest to koncepcja nowa, według patentu profesora politechniki wiedeńskiej opracowana i w życie praktyczne wprowadzona zagranicą, już w 89 wypadkach. W Polsce istnieje jedno jedyne urządzenie dwugazu, które posiada od roku 1925 gazownia w Poznaniu. Wszystkie te kraje, wydały nader korzystne opinie o praktyczności dwugazu, dającego się łatwo przystosować do wszelkich okoliczności oraz przedstawia proces bardzo tani, technicznie i gospodarczo racjonalny. Gdy dotychczas bowiem otrzymuje się w gazowniach polskich ze 100 kg. węgla 31 do 43 metrów sześć. gazu i produkty uboczne, to przy dwugazie otrzymuje się 120—138 mtr. sześć. gazu, jednak bez koksu, lecz tylko z małą pozostałością smoły.

Wzorumując się na nowoczesnych urządzeniach w krajach południowo-zachodnich Europy, oraz na praktycznych doświadczeniach gazowni poznańskiej, Magistrat m. Bydgoszczy zamierza zaprowadzić w najbliższym czasie, przy istniejących obecnie urządzeniach gazowni, urządzenie dwugazu z godzinną produkcją 350 metrów na godzinę, aby przez to uzyskać wyższą ekonomię ruchu gazowni, a tem samem i wyższe dochody dla miasta. Jednocześnie Magistrat miał na uwadze i to, aby stworzyć rezerwę, tak konieczną przy reperaturze istniejących pieców komorowych, oraz niespodziewanych wydarzeń gazowni. Nie jest wykluczone, że urządzenie dwugazu na wypadek powodzi działać będzie w zastępstwie pieców komorowych przy pewnych modyfikacjach urządzeń do oczyszczania gazu, przez co Gazownia Miejska uzależniłaby się od istniejącej piecowni, która przy ostatnim wylewie Brdy była zalana.

Gazownia Miejska usilnie zabiega o urządzenie dwugazu, uzasadniając konieczność budowy tem, że 1) z istniejących 3 pieców komorowych, jeden piec służyć powinien jako rezerwa przy naprawach pozostałych, 2) że nawet 3 piece komorowe w pełnym ruchu w zimie r. b. już nie będą mogły wyprodukować gazu stosownie do zwiększającego się zapotrzebowania, 3) że przez zastosowanie dwugazu będą dla miasta poważnie zaoszczędzenia.

Jak bowiem skrupulatnie wszystko obliczono, miasto otrzyma w pierwszym zaraz roku 44.315 zł zysku. W następnych zaś latach, gdy produkcja gazu będzie wzrastać, to i czysty zysk powiększać się będzie w odpowiednim stosunku.

Poza wynikami finansowymi będą jeszcze następujące korzyści techniczne: 1) zaoszczędzenie przez skombinowane odgazowanie węgla i zgazowanie koksu w jednym aparacie, na podpałe przy destylacji węgla; 2) uniknięcie strat powstających przy gąszeniu koksu i następnym rozgrzewaniu tegoż w generatorze, w razie produkcji gazu wodnego; 3) obniżenie kosztów inwestycyjnych, gdyż zgazowanie węgla odbywa się w jednym generatorze, a zatem w aparacie prostszym i tańszym, aniżeli piecownia, oraz obniżone są koszty robocizny przy fabrykacji samej i przy wyładowaniu węgla; 4) wyzyskanie z węgla największej ilości kalorii w postaci gazu; 5) uniezależnienie się od koksu i smoły, gdyż nie uzyskuje się tu produkcji koksu, prócz małej ilości smoły, które to produkty, wobec stałej tendencji spadkowej, bardzo trudno jest sprzedać; 6) przy produkcji dwugazu zmniejsza się zapotrzebowanie węgla, gdyż za 100 kg. węgla w piecach komorowych wytwarza się 31—42 m³ gazu, a przy dwugazie ze 100 kg. węgla wytwarza się 130—150 m³ gazu; 7) można zastosować tańsze gatunki węgla

(niekoniecznie górnośląskie) np. z Zagłębia Dąbrowieckiego; 8) uruchomienie całej aparatury dwugazu w ciągu 3—4 godzin, nowy piec komorowy wymaga 6 tygodni czasu na uruchomienie; 9) użytkowanie pary odlotowej, przez co zaoszczędzenie opału w kotłowni; 10) zmniejszenie zużycia prądu w kolejkę elektrycznej, w dźwigach skośnych, z powodu zmniejszonej ilości węgla do wyładowania.

Reasumując to wszystko, Gazownia dochodzi do następujących wniosków: O ile nie ma się zapewnienia, że produkty uboczne, a w pierwszym rzędzie koks, będą miały zbyt i po dobrych cenach, jest zewszecznym wskazaniem, poważne traktowanie sprawy całkowitego zgazowania węgla. — Tylko bardzo wysokie ceny za koks

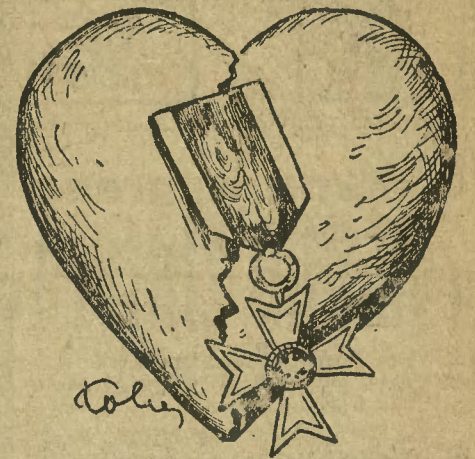
i smołę mogą zrównoważyć korzyści, wpływające z produkcji dwugazu, jednak od półtora roku ceny za produkty te ulegają stale tendencji spadkowej.

W gazowni poznańskiej wyprodukowano dotąd 28 milionów m³ dwugazu, który zmieszany z gazem komorowym, oddaje się konsumentom do użytku gaz o wartości opałowej nie niższej, niż 4.100 kaloryj i jak kierownictwo gazowni tamtejszej zapewnia, rentowność tego urządzenia dwugazu w praktyce wydało pomyślne rezultaty finansowe.

Dowiadujemy się, że urządzenie to gazownia bydgoska nabyć może na dogodnych warunkach miesięcznych, płatnych w okresie trzech lat.

Pan prezydent Śliwiński wyjechał do Wiednia, aby tam przyrzeć się zbliska jednemu z największych urządzeń dwugazu i aby potem spostrzeżenia swe wykorzystać dla dobra naszego miasta.

Czy pęknięte serce pana Cara

nie dałoby się takim plastrzem zalepić?

— Jeszcze jeden „uciążliwy“ cudzoziemiec. Jak bezwzględni są Niemcy w granicach Rzeszy wobec obywateli polskich, świadczy fakt wydalenia dekarza **Maksymiljana Strońskiego z Bydgoszczy**, który od kilkunastu miesięcy pracował pod Berlinem. Strońskiego, człowieka spokojnego, nie biorącego udziału w pracach związków politycznych ani zawodowych, policja berlińska bez najmniejszego powodu uwięziła i po 12-dniowym śledztwie w kajdankach odstawiła go do granicy polskiej. Nie mogąc mu nic udowodnić, policja berlińska (Fremdenamt, radca Goehrke — znany nieprzyjaciół Polaków) zaopatrzyła Strońskiego w pismo, że jest **uciążliwym cudzoziemcem** („lästiger Ausländer“). Generalny konsulat polski w Berlinie podobno nic dla ochrony sponiewieranego rodaka nie uczynił.

— Okręgowy Komitet Floty Narodowej w Bydgoszczy składa tą drogą serdeczne podziękowanie fabryce traków i maszyn dawn. C. Blumwe i Syn za ofiarowaną sumę 100 zł na budowę okrętu „Bydgoszcz-Kujawy“. Za przykładem tym, godnym naśladowania, winny pójść wszystkie firmy ze względu na wzniosły cel, jakim jest przysporzenie morskich okrętów handlowych.

— Obiecujący młodzieniec... W nocy z 28 na 29 ub. m., policja znalazła na ulicy Fredry, jakiegoś osobnika, leżącego na bruku twarzą do ziemi, z rozkrzyżowanymi rękami, niedającego znaku życia. Zawezwano pogotowie, które odwiezło osobnika na stację ratunkową, gdzie stwierdzono zatrucie alkoholem. Po przepompowaniu pijakowi żołądka odwieziono go do aresztów. Stwierdzono, że był to 22-letni Kazimierz G. Czy to nie wstyd, aby młody, zaledwie 22-letni człowiek, dawał z siebie tak haniebne widowisko, zatruwając tak wczesnie ciało i duszę jadem trucizny?... Ładna przyszłość czeka owego młodzieńca!

— Czerwoni awanturnicy porozbijali sobie nosy. Dnia 29 bm. o godz. 4 rano, na ulicy Pomorskiej przed lokalem „Oaza“, wynikła między kilku pijanymi osobnikami głośna awantura i bójka, w której uczestnicy porozbijali sobie nosy, znacząc śladami krwi cały chodnik. Zanim policja przybyła, aby awanturników, zakłócających sen spokojnym ludzom, zabrać do aresztu, awanturnicy już się porozchodzili. Na ulicy Śniadeckich słyszano ich jeszcze, jak zachrypniętymi od nadmiaru alkoholu głosami, śpiewali: „krew naszą długo leją katy“.

Bieg propagandowy „Dziennika Bydgoskiego“

Tegoroczny siódmy bieg okrężny propagandowy „Dziennika Bydgoskiego“

o wspaniałą nagrodę wędrowną

odbędzie się w dzień Wniebowstąpienia Pańskiego t. j.

w czwartek, dnia 29 maja br.

na przestrzeni 3000 mtr. Bieg dostępny jest dla zawodników całej Polski.

Zapisy przyjmuje kierownik biegu p. Fr. Gołęblewski, Bydgoszcz, ulica Św. Trójcy nr. 10, do dnia 22-go maja r. b.

— **Huminnucie okna!** Nalepki i chorągiewki na 3 maja po 15 gr są do nabycia we wszystkich księgarniach, w kancelarii Św. Trójcy, tel. 10-75 i u skarbnika T. C. L. p. Bartnickiego, Bocianowo 13 b.

— **Baczność, emerytowani robotnicy, wdowy, sieroty i inwalidzi!** P. K. P. Zebrańie dnia 5 maja b. r. o godz. 10 przed poł. u p. Mellerera, Plac Piastowski 2. Bardzo ważne sprawy. O liczny udział prosi zarząd.

— **Wydział Towarzystw Bydgoszcz-Białawy** urządzi w sobotę dn. 3 bm. o godz. 5½ wiecz. akademię ku czci Konstytucji 3-go Maja na sali p. Ferencza przy ul. Senatorskiej 76, z nast. programem: 1) otwarcie przez prezesa p. Grajnera, 2) występ Koła Śpiewu „Odrodzenie“, 3) deklamacja, 4) referat p. kpt. Kulwiecia, 5) śpiew dzieci szkoły powszechn., 6) występ „Sokoła IV“, 7) deklamacja, 8) Zakończenie: śpiew „Boże coś Polskę“. — Wstęp wolny.

— **Terminy egzaminów dla eksternów przy szkołach dokształcających.** Dyrekcja Publ. Szkoły Dokształcającej Zawodowej w Bydgoszczy podaje do wiadomości zainteresowanych terminatorów i rzemieślników że egzaminy dla eksternów w myśl rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 4 lutego 1930 r. (Dz. Urz. Kuratorjum O. S. Nr. 3 poz. 23) odbędą się w roku 1930 w maju oraz w październiku.

Terminy składania podań do Kuratorjum O. S. w Poznaniu wyznaczone są do 1. V. na egzamin wiosenny i do 1. IX. 1930 r. na egzamin jesienny.

— **Prawosławne nabożeństwo w cerkwi Bractwa** (ul. Petersona 4) odbędzie się dnia 3 bm. o godz. 12 z okazji święta narodowego Rzeczypospolitej Polskiej.

— **Kto ich zna?** Policja ujęła pod zarzutem kradzieży dwóch osobników, podających się za Pawła Lassa, lat 24 i Ericha Schillinga, lat 27, pochodzących rzekomo z Bydgoszczy. Ponieważ identyczności ich stwierdzić nie można, przeto policja uprasza wszystkich tych, którzyby mogli udzielić jakiej informacji o przytrzymanych, lub rozpoznać ich z fotografii, aby zechcieli zgłosić się w wydziale śledczym P. P. przy ulicy Jagiellońskiej 21, pokój 72.

Z dnia.

Doświadczenia.

Gdyby tak duszę rozweselić I wszystkie skarby swe rozdzielić, I tylko to, co szczęście nagnie Oddać każdemu, który pragnie, Bylibys w koncepcjach swych niewinnych Trochę szczęśliwy szczęściem innych.

Lecz jeśli oddasz się bez reszty Temu, kto ma do tego prawo, Zastawiaj bracie frak i meszty, Choćbys zdobywał grosze krwawo, Bo jakże można się wzbogacić, Gdy nawet serce woła: płacić.

Henryk Zielerchowski.

— **Pijani awanturnicy.** W nocy z 28 na 29 ub. m., kilku pijaków wszczęło awanturę i bójkę w restauracji p. Dawida przy Placu Piastowskim, podczas której wylukli w restauracji sześć szyb. Przybyła policja, przytrzymała awanturników i odprowadziła ich do aresztów. Stwierdzono, że awanturnikami są: 42-letni Maks Cz., zamieszkały przy ulicy Św. Trójcy, 40-letni Franciszek Cz., zamieszkały przy ulicy Hetmańskiej i 36-letni Erich B., zamieszkały przy ulicy Śląskiej.

Samobójstwo z powodu niedostatku.

Donosiliśmy w środowym numerze naszego pisma o wyłowieniu z Wisły, w miejscowości Bieńkowcach, pod Chelmnem, zwłok nieznanego, młodego mężczyzny z raną postrzałową w okolicę serca.

Obecnie stwierdzonem już zostało, że są to zwłoki 25-letniego Wacława Buławy, Bydgoszczanina, zamieszkałego przy ulicy Chotoniowskiego 21. Jak dochodzenia wykazały, Buław usiłował najpierw pozabawić się życia wystrzałem z rewolweru i w tym celu oddał do siebie strzał, skierowany w serce, kula jednak chybiła i ugrzęzła w okolicy serca, nie powodując śmierci. Wówczas denat z zaciętym uporem samobójczym rzucił

się w nurty Wisły, kładąc tem kres swemu młodemu życiu.

Buława był z zawodu szliflerzem i miał na utrzymaniu starą sparaliżowaną matkę. Od dłuższego już czasu pozostawał bez pracy, skutkiem czego w domu zapanował niedostatek, który doprowadził go do rozpacz i samobójstwa. Przed dwoma niej więcej tygodniami, wydalili się on z domu, pozostawiając list, adresowany do krewnych, w którym pisał, że nie może już dłużej znieść nędzy matki i swojej, wobec czego postanowił odebrać sobie życie. Ciało jego — pisał — znajdą w lesie Rynkowskim.

Jak stwierdzono, zwłoki leżały w wodzie 10—11 dni.

Kto chce
PIANINO 4779
dobrze i tanio zakupić,
niech się do największej Fabryki Pianin
B. SOMMERFELD
BYDGOSZCZ, ULICA ŚNIADECKICH 56
zwróci.

PIERWSZORZĘDNE REFERENCJE
Dogodne warunki spłaty. — Długoletnia gwarancja.

Ciągnięcie I. klasy

21-ej Loterii Państwowej
odbędzie się już

17
maja

19
maja

zatem czas najwyższy zaopatrzyć się
w losy.

Główna wygrana
750.000 złotych

poza to liczne wygrane po 35.000 zł,
250.000 zł, 150.000 zł, 100.000 zł, 80.000 zł,
75.000 zł, 60.000 zł, 50.000 zł, 40.000 zł itd.

Co drugi los wygrywa.

W ostatnich loteriach wypłaciliśmy wy-
grane po 100.000 zł, 50.000 zł, 25.000 zł,
20.000 zł, oraz wiele tysięcy wygranych
poniżej 20.000 zł. (10414)

Cena losu $\frac{1}{4}$ = 40 zł, $\frac{1}{2}$ = 20 zł, $\frac{1}{4}$ = 10 zł.

Najstarsza i największa na Pomorzu
i w Wielkopolsce kolektura Loterii Państwowej

M. Rejewska
Bydgoszcz, Dworcowa 17, tel. 27

Wyciąć i przesłać w kopercie.
11285) **Karta zamówień**
Do Kolektury M. Rejewska, Bydgoszcz.
Zamawiam do 21-ej loterii:
..... losów całych po zł 40.—
..... losów połówek po zł 20.—
..... losów ćwiartek po zł 10.—
Należytość uiszczę po odbiorze losów
Nazwisko:
Dokładny adres:

— **ODZNACZENIA.** W dniu 3 maja br. o godz. 13,30 odbędzie się w sali posiedzeń Rady Miejskiej w gmachu Magistratu m. Bydgoszczy uroczyste wręczenie krzyżów oficerskich orderu „Odrodzenia Polski” pp.: red. **Wincentynie Teskowej** i dr. **Janowi Szymańskiemu**, — krzyżów kawalerskich orderu „Odrodzenia Polski”: inż. **Tomczyciemu Karolowi** i inż. **Wdziękowskiemu Teofilowi**, — oraz srebrnych krzyżów za usługi: **Rudnickiemu Władysławowi**, **Albrychtowi Wojciechowi**, **Bauerowi Karolowi**, **Klimeszowi Adamowi**, **Sosnowskiemu Ludwikowi** i **Bandurskiemu Mieczysławowi** — i brązowych krzyżów za usługi: **Czubie Józefowi**, **Majtkowskiemu Romanowi**, **Papińskiemu Kazimierzowi** i **Szymankiewiczowi Stanisławowi**. — Aktu dekorowania dokona wicejowoda poznański p. dr. **Wawrzyniec Tyrowicz**.

Kabaret „OAZA“ ulica Pomorska 12

Od 1-go maja
zupełna zmiana programu
Lokal pierwszorzędny. (11333)

— **Podziękowanie.** Zarząd filii Tramwajarzy i Elektryków Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego składa tą drogą serdeczne podziękowanie wszystkim tym, którzy w jakikolwiek sposób przyczynili się do uświetnienia uroczystości poświęcenia sztandaru, a szczególnie członkom rodziny chrześcijańskiej pp.: prezydentowi d-rowsi **Słowińskiemu**, nac. red. „Dzien. Bydg.” **Tesce**, radcy **Regamey'owi**, dyr. **Radwańskiemu**, prezesowi Rady Miejskiej **Beyerowi**, aptekarzowi **Rybickiemu**, starsz. kontrolerowi **Małakowi** i wszystkim innym chrześcijańskim i ofiarodawcom, jak p. **Blochowi**, oraz naszym druhom Ch. Z. Z. i obywatelstwu naszego miasta.

— **Tow. Powstańców i Wojaków Wilczak-Okołe** urządza w dniu 2 maja br. na sali p. Kleinerta, wielką zabawę ludową, bardzo urozmaiconą. Początek o godz. 19. Stroje narodowe b. pożądane. O liczne poparcie prosi Komitet.

— **Bezinteresowna praca dla T. C. L.** W odróżnieniu od tak licznych imprez charytatywnych i ulicznych kwest wgl. loterij podkreślić należy, że cała praca 3-majowa przedsięwzięta i zrealizowana przez honorowy komitet składający się z wybitnych osobistości z towarzystwa i społecznych organizacji złożona jest Towarzystwu Czytelnicy Ludowych bezinteresownie w ofierze.

Z Konferencji Prezesów.

W ub. środę odbyło się w sali Pod Lwem nadzwyczajne zebranie Konferencji Prezesów, poświęcone sprawie obchodu święta narodowego 3 maja. Po przewlekłej dyskusji uchwalono przeciw wnioskowi przedstawiciela Ch. Z. Z., który domagał się zaniechania kłótni i niezgody, poniżającej powagę święta narodowego, nie przyłączać się do pochodu. Towarzystwa zrzeszone w Konferencji mają po Mszy św. na Placu Piastowskim zwinąć sztandary.

Jesteśmy przekonani, że większość towarzystw, zrzeszonych w Konferencji, wbrew tej uchwale, przyłączy się do ogólnej manifestacji, rozumiejąc, że nie wypada ku pociesze wewnętrznych wrogów państwa zakłócać powagę święta narodowego. Konferencja prezesów, która ostatnio stała się terenem rozgrywek politycznych, wczorajszą uchwałą poderwała swój autorytet i wykopała sobie grób.

Akademja ku czci Konstytucji 3 Maja

urządzona staraniem zarządu okręgowo-
go Chrześcijańskiego Zjednoczenia Za-
wodowego i zarządu obwodu Chrześci-
jańskiej Demokracji na miasto Byd-
goszcz odbędzie się w niedzielę 4 bm. w
salach „Strzelnicy”. Początek o godz. 17.
Program będzie urozmaicony i bardzo
bogaty. Szczegółowy program ogłosimy
w jutrzejszym numerze.

Uprasza się o jak najliczniejszy u-
dział wszystkich członków filij Ch. D.
i Kół Ch. Z. Z.

Za zarząd obwodu Ch. D.

Kobierski, prezes.

Za zarząd okręgowy Ch. Z. Z.

Bigoński, prezes.

— **Podchorążowie szkoły podchorążych dla podoficerów** w Bydgoszczy urządzają dn. 3 maja w salach kasyna szkoły herbatkę z tańcami na którą zaprasza komendant szkoły dr. Polnia-szek, ppłk. dypl.

— **Wielki festyn ludowy** w dniu 3 i 4 maja w lesie za szkołą podchorążych przy ul. Gdań-
skiej urządza Tow. „Jedność” w Bydgoszczy. Podczas festynu przygrywać będzie doborowa orkiestra, jak również będzie wiele niespodzianek. Mimo wielkich kosztów, wstęp wolny. Uprasza się o gremjalny udział w otwarciu sezonu letniego.

— **Koło śpiewu „Chopin”** urządza w sobotę 3 maja br. w salach p. Kleinerta zabawę wiosenną połączoną z różnymi niespodziankami. Do tańca przygrywać będzie doborowa orkiestra. Początek zabawy o godz. 19. Uprasza się wszystkich sympatyków o poparcie tej imprezy.

— **Kabaret „Oaza”** (ul. Pomorska 12) z dniem 1 maja daje nowe atrakcje z udziałem światowej sławy duetu śpiewno-tanecznego **Lidia et Alexander**, oraz pierwszorzędnymi solowymi tancerkami polskimi. Zarząd kabaretu dba najmniej o stronę gastronomiczną swego zakładu.

— **Ostre strzelanie.** Dnia 2 i 4 bm. przeprowadza 61 p. p. Wlkp. ostre strzelanie na strzel-
nicy bojowej 15 dyw. piech. w Jachcicach. Wszelkie drogi w tym kierunku strzeżone będą przez posterunki własne.

Z życia towarzystw.

Sokół konny weźmie gremjalny udział w akademji sokolej, która odbędzie się dnia 1. bm. w sali Strzelnicy o godz. 8 wiecz. W sprawie defilady nastąpi osobne ogłoszenie.

S. M. P. „Gwiazda” Zebranie oddziału młodszego dziś w czwartek o godz. 19,30 w salce parafjalnej przy kościele św. Trójcy.

S. M. P. „Białych Orłów” Dziś zaraz po majowym nabożeństwie zebranie zarządu.

Tow. Kupców Detalistów branży spożywc. zawiadania członków, iż bierze gremjalny udział w obchodzie rocznicy 3 Maja. Zamówienia i gotówkę na cukier i inne artykuły przyjmuje Bank Ludowy do wtorku dnia 6. bm. g. 13. „Odrodzenie”. Dziś w czwartek punktualnie o godz. 8 wiecz. lekcja śpiewu w salce zakładu ks. misjonarzy.

Żeńskie Tow. gimn. „Sokół”. Członkinie gniazda naszego biorą gremjalny udział w akademji sokolej odbywającej się dziś 1. bm. o godzinie 20 w Strzelnicy. Strój sokoli pożądany.

Młode Polki „Szarotka”. Zebranie informacyjne w piątek, 2. bm. po nabożeństwie majowym.

„**HALKA**”. Dziś w czwartek lekcja śpiewu. W niedzielę, 4. bm. wycieczka do Rynkowa. Zbiórka o godz. 5,45 rano przy placu Wolności. W tym dniu śpiewa chór podczas mszy św. o godzinie 12 w kościele pojezuickim. Komplet konieczny.

Zebranie Grupy Związku Inwal. Woj. Brzoza odbędzie się 4 maja o godz. 15, w sali p. Behnkiego w Brzozie, na które winni członkowie koniecznie przybyć po odbiór nowych legitymacji i ze względu na bardzo ważne sprawy.

Oddział Kolarzy K. P. W. Zebranie miesięczne w piątek, 2. bm. o godz. 18 w sali Ogniska. Zebranie zarządu pół godziny wcześniej. Sprawa udziału w pochodzie w święto konstytucji.

Grupa Powst. Wlkp. z roku 1918-19. Zebranie miesięczne odbędzie się w czwartek, 1. bm. o godz. 7,30 w sali „Pod Lwem”. Referat o konstytucji 3 Maja wygłosi red. p. **Basiński**.

Kolej. Przystosowanie Wojskowe. Zarząd okręgowy Gdańsk w Bydgoszczy. Zebranie wydziału gier i dyscypliny odbędzie się dziś w czwartek o godz. 18,30 w eksp. tow. pośp.

GEORGFINK

Jestem głodny

NAJWIĘKSZY NAKŁAD

PO

REMARQUE'U

Stow. Kobiet „Jutrzenka”. Plenarne zebranie w niedzielę, 4. bm. o g. 16 w salce przy kościele św. Trójcy.

Bydgoskie Tow. Ogrodnicze. Zebranie odbędzie się 4. bm. w lokalu p. Mellerera o g. 13.

Tow. Powst. i Woj. „Macierz”. Zbiórka 2. bm. o godz. 19 na Starym Rynku bez sztandaru. Dnia 3. bm. o godz. 8,30 zbiórka ze sztandarem na dziedzińcu koszar 62 p. p.

Bydgoskie Tow. Kolarzy. Miesięczne zebranie odbędzie się 2. bm. o g. 19,30 w lokalu Seehawera przy ul. Pięknej 17. Z powodu stafety 3 Maja obecność wszystkich członków pożądana.

S. M. P. „Zorza”. Dziś po nabożeństwie majowym nadzwyczajne zebranie obu oddziałów w salce.

Tow. Robotników Polsko-Katolickich przy Farze. W niedzielę, dnia 4 maja zbiórka o godzinie 9 rano w ogrodzie Kocerki. Z powodu wzięcia udziału w poświęceniu sztandaru przy bratnim Towarzystwie św. Trójcy, komplet pożądan.

Tow. Terminatorów bierze gremjalny udział w obchodzie 3 maja. Zbiórka o godz. 8,30 rano przed Domem Czeladzi. Zebranie miesięczne dnia 4. bm. o godz. 15 w Domu Czeladzi.

Związek emerytów państw., rencistów i t. p. w Bydgoszczy zawiadania członków, że plenarne posiedzenie odbędzie się w czwartek, 8 maja, a posiedzenie zarządu 7 maja o godz. 17.

S. M. P. „Wolność”. Zebranie kwartalne odbędzie się 4 maja o godz. 2 po poł. w salce zebrań.

Sokół III. — Treningi lekkoatletyczne odbywają się codziennie na boisku szkoły oficerskiej, oprócz środy i soboty. Wszyscy członkowie ćwiczący winni bezwzględnie brać udział w ćwiczeniach gimnastycznych i to: drużny i młodzież żeńska w czwartek, a druhowie i młodzież męska w środy i soboty. Drużyna przysposobienia wojskowego ćwiczy w każdy, czwartek w hali 62 p. p. — Akademja sokola odbędzie się dziś w Strzelnicy. Wstęp bezpłatny. Z powodu akademji ćwiczenia druhen i młod. żeńskiej jak i p. w. nie odbędą się. — Pierwszą majówkę tegoroczną urządza się w przyszłą niedzielę, 4. bm. Zbiórka o godz. 5 rano przy szkole ofic. Powrót o godz. 11.

S. M. P. „Gwiazda” urządza dnia 4. bm. o godz. 4,30 rano majówkę pod kierownictwem sekcji krasowniczek, Zbiórka przy kościele św. Trójcy.

„**Zagryllim**”. Dnia 5 maja br. o godz. 20 odbędzie się nadzwyczajne walne zebranie w Rursursie Kupieckiej. Na porządku dziennym referat p. B. Marwińskiego z Torunia i inne bardzo ważne sprawy.

Kto przeoczył

termin odnowienia przedpłaty i od
1-go nie ma

„DZIENNIKA BYDGOSKIEGO“

niech za dopłatą kilkunastu groszy
zażąda zaległych numerów.

Zamówienia spóźnione przyjmują agentury „Dziennika Bydgoskiego”.

Kino-Rewja „Okno”
Marcinkowskiego 5. Telefon 683.

Dziś (11422)
premiera!

Podwójne życie apasza

Erotyczny dramat w 10 akt.
z życia nizin i wyżyn
stolicy nadsekwaniańskiej

W rolach czołowych:
Ivor Novello, uroczą
Mabel Poubton i
piękną Isabel Jeans

Nadprogram 2 akt komedja
„**Niezwykły konkurs**“.
Na scenie zupełna zmiana programu.

Kino PAW
Początek o godz. 7 i 9.
Dzisiaj gratulacje i bilety
nieważne.

Dzisiaj premiera wspaniałego
poematu z życia studenckiego
piękną opowieścią o życiu i mi-
łości młodzieży pod tytułem

**„Usta nigdy
niecałowane“**

Rój ślicznych twarzączek,
szereg pięknych młodzień-
ców. Miłość. Namężność.
Niepokój. Szaleństwo.

W roli głównej
Marion Nixon
Bogaty nadprogram.

Na scenie występy ar-
tystyczne z **Olesem**
Oleśtawskim na ozdobie

W sobotę i w niedzielę o godz. 2,30 popołudniowa po-
nach popularnych dół 0,50, balkon 1 zł odegrane zostanie
Głos z za świata i śliczna komedia.

JW Panu Dr. J. Królowi
za troskliwą i umiętną opiekę oraz wyleczenie męża
mego z ciężkiej i niebezpiecznej słabości, składam
szczerze podziękowanie.
6500) **H. Czerwińska.**

PROGRAM W KINACH.

CORSO. Dzisiaj premiera arcywspaniałego filmu z życia dzikiego zachodu p. t. „W pogoni za djamentami“. W roli głównej „król cowboyów“ Tom Mix. Jest to jeden z najlepszych i ostatnich filmów tego popularnego i lubianego aktora. Prócz tego nadprogram, wymieniona komedia p. t. „Lunapark Mickey“.

KRYSTAL. Nie zawiodły nadzieje spotkania na ekranie filmu, który po pierwszym seansie już wywołał podziw tak dla treści i reżyserji, jak i dla wykonawczych głównej roli w obrazie p. t. „Kobieta w płomieniach“, Olgi Czechowej, tej jedynej może typowej artystki, która umie być szczerą i wspaniałą zarazem w swej grze. Dzisiaj obraz ten niestety idzie po raz ostatni. Nadprogram farsa w trzech aktach.

MARYSIENKA wyświetla istic pełnowartościowy najwyższej klasy dramat p. t. „Ofiarna noc“. Pełna kultury reżyserja Borzage'a, w wykonaniu Mary Duncan i Fajrela w prostej formie uplastycznia arcyciekawą historję dwójga prymitywnych ludzi. Film ten trafić musi niezawodnie do przekonania wybrednego widza.

NOWOŚCI dzisiaj występuje z premierą najnowszego arcydzieła filmowego p. t. „Piekło miłości“ wzruszająca i pełna gorzkiej tragedja na temat „Dla szczęścia swoich dzieci“, gdzie matka nawet przed zbrodnią i uszczęśliwieniem drugich się nie cofa. Dwie arcywesołe komedje 3-aktowe p. t. „Miłość i dynamit“ i „Jak to w Ameryce ładnie“ — jako dodatek.

OKO. Dzisiaj premiera sensacyjnego filmu z życia nizin i wyżyn stolicy nadsekwanskiej p. t. „Podwójne życie apasza“. Nadprogram farsa w 2 aktach oraz na scenie zmiana repertuaru.

PAW. Dzisiaj wchodzi na ekran piękna opowieść o życiu i miłości młodzieży p. t. „Usta nigdy niecałowane“, wspaniały poemat z życia studentów. W roli głównej piękna i powabna Marion Nixon. Oprócz tego wspaniała komedjka. Na scenie występy artystyczne z Olesem Oleśtawskim.

WOJSKOWE (ul. Sowińskiego) wyświetla najnowsze arcydzieło, przedstawiające brawu-

rowe dzieje dziewczęcia, z którego w okrutny sposób zażartowano p. t. „Dzisiaj tańczy Marietta“ z Lyą Marą w roli głównej.

Kalendarzyk zebrań Ch. Z. Z.

Zebrań Zarządu Okręgowego Chrześc. Zjedn. Zawodowego odbędzie się w czwartek, dnia 1 maj br. o godz. 6,30 wiecz. w sekretarjacie przy ul. Dworcowej 2. Z powodu bardzo ważnych spraw uprasza się o liczny udział wszystkich członków zarządu.

Filja stolarzy Chrześc. Zjedn. Zawodowego urzędują w piątek, dnia 2 maj br. zabawę taneczną w salach „Strzelnicy“ przy ul. Toruńskiej. Początek o godz. 7-ej wieczorem. Szan. Obywatelstwo m. Bydgoszczy uprasza się o udział w powyższej zabawie.

Konferencja zarządów filijnych i mężów zaufania Chrześc. Zjedn. Zawod. odbędzie się w poniedziałek dnia 5 maja br. o godz. 6-ej wieczorem w lokalu p. Blocha przy ul. Jana Kazimierza (naprzeciw Sądu Okręg.). Z powodu bardzo ważnych spraw uprasza się o liczny i punktualny udział.

Znaleziono portmonetkę. W komisarjacie pierwszym P. P. znajduje się portmonetka, z wartością 29 zł 35 gr i biletu kolejowego, którą to portmonetkę znaleziono dnia 1. bm. na rogu placu Teatralnego i ulicy Gdańskiej. Prawy właściciel może się zgłosić w komisarjacie, przy ul. Jagiellońskiej 21, pokój 44.

Wijąca się w bólach kobieta na ulicy. Dnia 30 ub. m. o godz. 20, policja znalazła na ulicy Nadbrzeżnej, tuż przy magazynach wojskowych, wijącą się w bólach i wzywającą pomocy 21-letnią Pelagję B., służącą, która przybyła z Trzyczyna do Bydgoszczy, celem wyszukania sobie pracy. Chorą B. policja odstawiła karetką pogotowia na stację ratunkową, która oddała chorą pod opiekę szpitalną.

Pchnięty nożem. Dnia 30 ub. m. o godzinie 21 dwóch osobników wszczęło z sobą na ulicy Emila Warmitńskiego bójkę, podczas której, jeden drugiego pchnął nożem w brzuch. Przybyła policja zawiadowała pogotowie ratunkowe, które opatrzyło ranę poszkodowanemu, którym jak stwierdzono,

był 25-letni Lisko Józef, blacharz, zamieszkały w Poznaniu. Sprawca czynu ulotnił się i dotychczas nie stwierdzono jego personalij. Lisko znajdował się w stanie pijanym, Rana jego nie jest ciężka.

Gotowe nalepki 3-majowe. Za kilka dni przybiera całe nasze miasto uroczystą szatę godną tak wielkiego święta narodowego jakim jest dzień 3 maja. Już czas gotować się do patriotycznej manifestacji choćby nalepkami 3-majowymi Towarzystwa Czytelní Ludowych, tego roku szczególnie artystycznie wykonanymi ze względu na 50-lecie polskiej pracy oświatowej na ziemiach zachodnich. Mimo to tegoroczne nalepki nie są droższe od lat poprzednich i można je nabywać w biurze centralnem T. C. L., Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 16, w sekretarjacie T. C. L. Grudziądz, ul. Lipowa 28, oraz we wszystkich lokalnych komitetach i bibliotekach T. C. L.

Podbiegli pod samochód. Dnia 30 ub. m. około godz. 11 rano, na ulicy Fordońskiej, 20-letni Tadeusz Kujawiński, zamieszkały przy ulicy Lowickiej 8, w pewnej chwili podbiegli pod nadjeżdżający samochód osobowy PZ. 12320, przyezem skutkiem uderzenia, doznał poważnego okaleczenia prawej ręki, poniżej łokcia. Odwieziony został do Lecznicy Miejskiej, gdzie go zatrzymano dla dalszego leczenia.

KRONIKA POLICYJNA.

Włamanie do mieszkania. W nocy z 28 na 29 bm. włamali się przez otwarte okno nieznanzi złodzieje do mieszkania p. Juliana Żupke przy ulicy Czarneckiego 12 i skradli różną garderobę męską i damską, bieliznę i biżuterję, ogólnej wartości około 1500 zł. Domownicy, którzy spali w sąsiednim pokoju, nie słyszeli żadnych szmerów. Jeszcze jeden przykład, jak należy uważać na to, aby nie zostawiać okien otwartych.

Kradzież kur. Do kurnika p. Leona Kurrowskiego, przy ulicy Bartosza Głowackiego nr. 25, włamali się w nocy z 26 na 27 bm. jacyś złodzieje i skradli 6 kur, które na miejscu zabil.

Kradzież płaszcza. Właścicielka składu konfekcji damskiej przy ul. Dworcowej 13 p. Rzymkowska, zgłosiła w policji, że w składzie został jej skradziony przez nieznanego sprawcę, płaszcz damski gumowy, koloru beżowego, wartości 65 zł.

Stow. kupców zbożowych i nasiennych na Pomorzu.
Notowanie z dnia 28 kwietnia 1930 r.
Ceny za 100 kg. franco stacja załadowania na Pomorzu.

Pszenica dworska	40,00—41,00
Pszenica targowa	39,00—40,00
Żyto	20,00—19,00
Jęczmień dworski	22,50—23,50
Jęczmień targowy	19,50—20,50
Owies	18,50—20,50
Mąka pszenna 65%	63,00—67,00
Mąka żytnia 65%	36,00—37,00
Otręby pszenne	17,00—16,00
Otręby żytnie	14,50—13,50

Bank Polski płacił dnia 1 maja.

dolary amerykańskie	8.84 1/2—8.85 1/2
funtów szterlingów	43,19 1/2
franki szwajcarskie	172,20
franki francuskie	34,84
marki niemieckie	212,09
guldeny gdańskie	172,70
szylingi austriackie	125,18
liry włoskie	46,56
korona czeska	26,31 1/2

Geny targowe w Bydgoszczy
w dniu 30 kwietnia 1930 r.

Mięso: wołowina	1,30—1,60, wieprzowina	
świnina	1,80, baranina	1,30—1,40, cielęcina
1,00—1,30, smalec	2,20, sadło	1,90—2,00.
Nabiał: jajka	1,70—1,80, masło	2,20—2,40,
ser	0,40—0,45.	
Jarzyny: marchew	10—12 gr, buraki	10—15
groszy, rabarber	30—45 gr, cebula	10—15 gr,
kapusta	25—30 gr, czerwona	40 gr, kalarepa
20 gr, brukiew	15 gr, szpinak	30—40 gr, sałata
30—40 gr, rzodkiew	30—40 gr, włoszczyzna	funt
40—54 gr, szparagi	2,00—2,50.	
Owoce: jabłka	0,60—1,20, gruszki	0,80—1,00,
śliwki	1,20—1,40, cytryny	0,15, pomarańcze
0,50—1,00.		
Drób: kurczęta (para)	5,00—6,00, gołąbki	1,00—1,30,
kury	5,00—8,00, gęsi	8,00—14,00,
kaczki	6,00—9,00, indyki	12,00—18,00.
Ryby: liny	2,00—3,00, szczupaki	1,50—2,50,
węgorz	2,50—3,00, karasie	1,00—2,00, płotki
0,40—1,30, leszcze	0,80—1,50.	

Stan wody na Wiśle dnia 1 maja.
Kraków 0.89, Zawichost 1.42, Warszawa 1.24, Plock 0.90, Toruń 0.92, Fordon 0.98, Chełmno 0.88, Grudziądz 1.15, Korzeniewo 1.34, Piekło 0.61, Tczew 0.48, Einlage 2.00, Schievenhorst 2.20.

Elisabeth Arden
London

Wylączną sprzedaż
sroch niezrównanej dobroci preparato-
rów do pielęgnowania i udelikatnienia
cery pomierzyc'a

Perfumerji J. Domicz
Poznań
Pl. Wolności 7. Telefon 23-72.

Na promiencie wysylam pocztą po cenach
fabrycznych. — Broszurki objaśniające na
życzenie gratis. (11396)

RÓŻNE

5.000 zł
pożyczki I. hipotekę 25
morgowe gospodarstwo
poszukuje Liwa, Dworcowa
89. 6591

Cacunia
Odzywam się. (11412)

Czeremcha
samotny prosi odebrnąć
list. 11411

Zgubiono
książeczkę wojskową na
nazwiska Cieślík Franci-
szek, niniejszym nniewa-
znięm. 11394

Mody
damskie, męskie, wykonu-
je według najnowszych
zurnali, po przystępnych
cenach Leon Maliszewski
salon mód, ul. Błonia 1,
parter. 383.

MATRYMONJALNE

Kawaler
kupiec, 53 lata, z gotówką
18 tys., poszukuje żony,
starszej panny lub wdowy
bezdziatnej z gotówką 10
tys., która zamaitowanie
do kupiectwa lub z włas-
nem składem kolonialnem.
Łask. oferty proszę skła-
dać pod „A. B. 18“ do
Dz. Bydg. 11307

Wielkopolanka
at 22 z dobrej rodziny,
sympatyczna, milego
usposobienia poszukuje
z braku odpowiedniej zna-
jomości panów w celu
matrymonjalnym. Posia-
da 3 komfortowe urządze-
nie pokojowe wraz z wy-
prawą i 12000 zł gotówki.
Panowie wyżsi urzędnicy
od lat 25—32 religijni,
trzeźwi, którym zależy na
szczęśliwym pozyciu mał-
żeńskim, zechcą awe ofer-
ty z dołączeniem foto-
grafji skierować do Dz.
Bydg. pod „Halina“, Dy-
skrecaja zapewniona. (11424)

Według oficjalnego planu gry
Generalna Dyrekcja Loterji Państwowej

wyznaczyła — Ciągnięcie I-szej Klasy 21 Loterji
już na dzień 17 i 19 bm.
Główna wygrana złotych 750.000, ogólna suma wygranych złotych 32.000.000.
Cena losów niezmiennona: 1/1 złotych 40,— 1/2 złotych 20,— 1/4 złotych 10,—

Zamów natychmiast szczęśliwe losy w najszcześniejszej Kolekturze
W. KAFTAL i S-KA
KATOWICE, ulica św. Jana 16
ODDZIAŁY: (11494)
Król. Huta Wolności 26 **Bielsko** Wzgórze 21 **Tarn. Góry** Krakowska 7

Resory samochodowe

kompletne, jak i pojedyncze warstwy własnej
fabrykacji, dostarcza pod gwarancją najlepszego
wykonania
5004

„AUTOARMA“
BYDGOSZCZ, Śniadeckich 45. — Telefon 1824.

Mieszkania

4—5 pokojowego poszukuje poważna firma.
Zapłaci dzierżawę za 2 lata zgóry. (11247)
Zgłosz. do Dzien. Bydg. pod „K. S. 3064“.

Wojewódzkie Sanatorium w Smukale
odda zezwolenie na prowadzenie
fryzjerni zakładowej.

Informacji udzieli kancelarja. (11262)

Aż do odwołania sprzedajemy codziennie świeże,
po bardzo niskiej cenie
ośrodkł wleprzowiny z wątroba za szt. 3—4 zł
sadło za funt 1.60 zł
oraz wszelkie inne gatunki mięsa, w naszych składach
ulica Poznańska 10, ulica Chrobrego 8.
BACON EXPORT, Bydgoszcz.

Urządzenie chromowe

jest tania do sprzedania, zagraniczny fabrykat
cena zł. 12.000.—
Łazienka chromowa 1000 x 600 x 600. (11408)
Feliks Juchelek, Katowice, Marsz. Piłsudskiego 21.

Państwowe Nadleśnictwo Sołec
pocz. i st. kol. Sołec Kujawski sprzedawć będzie
za gotówkę i na kredyt:
drewno użytkowe i opalowe sosnowe
ze wszystkich leśnictw na licytacji dnia 8 maja
br. w Chrośnie, restauracja p. Griesbacha, oraz
dnia 13 maja br. w Sołcu Kujawskim, Hotel
Centralny. Początek o godz. 10-teł. (11388)

Zawiadamiam Szan. Publiczność, iż wydzierża-
wiłem od p. Libelta (6513)

Letnisko i restaurację Osowagóra
nad kanałem za VI służą.

Otwarcie letniska i parku w sobotę 3 maja.
Śliczna okolica, las, woda i łąki. St. Wyrzucki.

Uchwała. W sprawie upadłościowej kupca **Walerjana Poserta z Białośliwia** wyznacza się dodatkowy termin do sprawdzenia wiarytelności na dzień 21 maja 1930 r. godz. 10-ta. (11401)
Wyrzysk, dnia 26 kwietnia 1930 r. **Sąd Powiatowy.**

Dyrekcja Bydgoskich Kolei Powiatowych podaje do wiadomości że celem udogodnienia komunikacji Bydgoszcz-Koronowo i Bydgoszcz-Wierzbuchin w piątek dnia 2 maja br. kursują pociągi według rozkładu sobotniego, natomiast w dniu 3 maja według rozkładu niedzielnego. (11403)

Dyrekcja Bydgoskich Kolei Powiatowych
Masełkowski dyrektor.

Sprzedż przynusowa.
W piątek, dnia 2 maja 1930 r. o godz. 9-tej przy ul. Jagiellońskiej 23 wejście z ulicy Konarskiego (składnica) sprzedawać się będzie w drodze licytacji publicznej za gotówkę następujące przedmioty: 35 walizek i kufrowo do podróży i damskie torebki, 2 maszyny do pisania, biurko i stół (11390)
I. Urząd Skarbowy podatki i opłat skarbowych Bydgoszcz miasto.

Licytacja.
W piątek dnia 2 maja br. o godz. 11-tej odbędzie się w tutejszej Ekspedycji Towarowej sprzedaż (11389)
20 worków cebuli sadzeniaków 984 kg.
P. K. P. Ekspedycja Towarowa Bydgoszcz.

Licytacja autobusu.
W piątek dnia 2 maja, o godz. 4-tej popoł. sprzedawać będą przy ul. Sienkiewicza 20a:
autobus
marki **Chevrolet** gotowy do jazdy
M. Piechowiak
zaprzysiężony licytator i taksator. 11407
Długa nr. 8. Telefon 1651 Grodzka nr. 23.

Licytacja.
Dnia 2 maja br., o godz. 10-tej sprzedam w składnicy f-my „Rawa“ ul. Śniadeckich 19, najwięcej dającym za natchmiastową zapłatą następujące towary: 11416
30 sukienek damskich, 50 koszul męskich, 14 bluzek damskich, 29 koszul sportowych większa ilość ponczoch damskich i dziecięcych, 30 ubrań męskich i 2 piaszce damskie.
Woźniak, kom. sąd. z p. 11409

RÓŻNE
Oblady
smaczne i tanie. Grunwaldzka 140, Okole. (11301)
Znalazce
dwóch obrączek złotych, monogramy P. G. i M. K. proszę o zwrot, równocześnie ostrzegam przed kupnem. Karowska, Grudziądzka 5. (11325)

Bydgoszcz - przedmieście.
Sprzedam dom
masywny, parterowy, z ogrodem etc., za 15.000 złotych Bliższych szczegółów udzieli **Rossa, Poznań, Piekary 12.** (11409)

Kupiec
wspólnik, samotny z gotówką lub towarami, skład znajduje się w rynku w powiatowym mieście, 10 tys. mieszkańców w Pomorzcu, także wojsko i wyższe szkoły. Oferty pod „Bławaty“ do Dz. Bydg. (11423)

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb — jedno słowo i, w, z, a — każde stanowi jedno słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Drobne ogłoszenia

Większe ogłoszenia wśród drobnych 100% drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeń.

Dla poszukujących posady 20% zniżki.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 9.

POLECENIA

Wyszwalnia (11380) dziurek w bieleżni i okrętarka znajduje się Bydgoszcz, Stary Rynek 20 11

Szyjki 6581 najwykwintniejsze wyszywa nawet ze starych kawałków futra Stanisław Rudak, Dworcowa 64.

Posadzki parkietową układam, reperuję i brudne czyszczę i o cenach solonych. — Klomfas, Bielawki, Stępowa 4. (6503)

J. Metelski Bydgoszcz ul. Długa 50, poleca po cenach niskich pańczochy, skarpetki, krawaty, kołnierzyki, rekawiczki, koronki, fartuchy bieleżni oraz różna galanterię. 11341

Najpewniejszą egzystencję daje aparat do pospiesznej fotografii. Naukę i cennik bezpłatnie wysyła „Wioł“ Marszałka Focha 11. (6575)

Fotografja (6171) legitymacyjna 1 zł, portretowa 1 zł poleca „Wioł“ Marsz. Focha 11.

Wykonuje wszelkie prace hafciarskie jak sztandary, ornaty, monogramy kolorowy i biały haft. J. Czaplewska, Cieszkowskiego 10. 11420

SPRZEDAŻE

Zakład fryzjerski przy rynku w mniejszym mieście powiatowym z powodu przejścia innego przedsiębiorstwa tania na sprzedaż. Oferty do Dzien. Bydg. pod „Zakład“. (11360)

Kamienica nowoczesna, dochód roczny 14.000, cena 120.000, wpłaty 60.000 kamienica 3 piętrowa komfortowa, dochód 13.000, cena 115.000, wpłaty 60.000. Jak również wiele innych poleca Pogoń, Dworcowa 80.

Zakład fryzjerski męsko-damski tania na sprzedaż w Toruniu cena 2.000 zł. Oferty do filij Dz. Bydg. Toruń pod „Zakład“. 11400

Kiosk wydzierzawie, do objęcia potrzebne 5000 zł. Zgłosz. do filij Dzien. Bydg. pod „Kiosk“. 6580

Piekarnia cukiernia z kolonjalką przy rynku, piec patentowy, z towarami zaraz do objęcia potrzeba najmniej 4 tys. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Piekarnia“. 11421

Młyn 6599 wodno turbinowy sprzedam lub zamienię na dom wartości 130.000. Nowakowski, Dworcowa 69.

Piekarnie domem okazjynie poleca Ziemiannin, Dworcowa 69, parter. 11414

Leżanka (11366) nowa tania, Lipowa 2.

Skład kolonialny, towarami, mieszkaniami okazjynie poleca Ziemiannin, Dworcowa nr. 63, parter. 11413

Dom 3 pokojowy, ogród, 11.000 sprzedam Nowakowski, Dworcowa 69. 6598

Motocykl 11371 „Sarolea“ 5 K. M. sportowy korzystnie na sprzedaż. Kociński, Bydgoszcz, Grunwaldzka 124, tel. 490.

Wózek biały dla dziecka na sprzedaż. Sokółowski. Św. Trójcy 12 d. (11327)

Łódź 11370 wycieczkowa do składania (Faltboot-Klopper) dla 2 osób sprzedam Florek, Bydgoszcz, Jezuitska 14.

Sypialka nowa dębowa pierwszorzędna z lustrami 780 zł sprzedam. Nowodworska nr. 42. 11332

Łóżko (11347) leżankę, wózek sportowy używany na sprzedaż. Dąbrowskiego 15, II p. pr.

Płaszcz męski letni jak nowy na sprzedaż. Zubelska 3, pr. w podwórzu. (11349)

Ławę stolarską sprzedam. Nakielska 22, stolarz. (11352)

Samochód (11360) z zegarem bardzo korzystnie na sprzedaż z powodu wyjazdu. Rogoziński, ul. Kujawska 38.

2 wozy robocze i klacz czteroletnia na sprzedaż. Podgórna 17. 11367

Kuchnie modna, 150 zł, oraz 40 krzesel sprzedam Stolarnia, Łokietka 7. 11302

Okazjal dla amatorów sprzedam biały króliki (angielskie harmeliny). Wiad. Podgórna 1, skład. 11391

Maszyny do pisania „Underwood“, rower prawie nowy sprzedam Wiński, Grodzka 17. 11304

Dobrze 11330 utrzymany głęboki wózek dziecięcy sprzedam. Maciejewska, Kanalowa 7.

Na sprzedaż duży regał za szkłem i biurko. Gdańska 40. (6582)

Pies szpie na sprzedaż z powodu wyjazdu. Wiad. Dworcowa 73 sklep kolonialny. (6565)

Singera maszyna bębnowa w dobrym stanie na sprzedaż. Bydgoszcz. Stary Rynek 20, II. 11379

Motocykl 3 PS Wanderer sprzedam tania Łabicki, Gdańska 68 warsztat. 11386

Aparat 4 lamukowy ekradyna korzystnie na sprzedaż. Zgł. do agentury Dz. Bydg. Nakło, pod „Radio“. 11406

Banjo 11375 mandolino i gitary korzystnie na sprzedaż. Ziemiański, Plac Poznański 11.

Porcelanę 11382 antyczna sprzedam. Wiad. IRO, Herm. Frankogo 3.

DKW motocykl 8 K. M. w najlepszym stanie gotowy do wyjazdu tania na sprzedaż u Wasielewski Dworcowa 13. 6603

Stodoła do rozbiórki pod papą 9x13. Rozkwitalski, Serock, pow. Świecie. 6102

Autobus 30 miejsc siedzących z linia lub bez w najlepszym stanie sprzedam do przejęcia 4500. Of. do filij Dz. Bydg. pod „Autobus“ 6602

Sypialnie kuchnie wielki wybór, tania. Stolarnia. Nakielska nr. 8. 11363

Mebie (6522) używane różne, tania sprzedam Komis, Sienkiewicza 44. Również większą ilość zegarków, biżuterji, bursztynu i innych.

KUPNA

Poszukuje 11398 Gospodarstw na zamiane nastep kamienie: kamienica, 2 składowe, dochód 18.000, kamienica, restauracja, dochód 8.400 kamienica, skład, dochód 4.600, kamienica, skład, dochód 8.800. Biuro Dobrobyt. Grudziądz, Plac 23 Stycznia 12.

POSADY WOLNE

Potrzebna samodzielna krawcowa z własną maszyną. Robota płatna od sztuki. Referencje konieczne. Zgł. od 8 do 10-tej rano. Gdańska 136 partr. (11340)

Pomocnik (11342) fryzjerski do wypomóżki potrzebny. Toruńska 4.

Poszukuje zaraz osoby starszej nie niżej lat 30 do zaprowadzenia domowego gospodarstwa i wszelkich prac domowych, wymagane jest dobre gotowanie i sycie najchętniej córka gospodarza. Zgłosz. do filij Dz. Bydg. pod „Starsza“. Dołączyć fotografię. 6596

Za udzielenie mi pożyczki 4-5 tys. dam stałą pozadę, kapitał zagwarantowany. Zgł. do filij Dzien. Bydg. Bydgoszcz pod „Gwarancja 89“.

Paniętką umiejącą pisać na maszynie przyjmie Stop Garazę Uniadeckich 46. 6606

Pomocnika 6570 fryzjerskiego potrzebuje Jarzyna, Śniadeckich 9 a.

Bufetowa z branży cukierniczej, która zna eksp. ciast, wymowna, z dobrymi świadectwami, podaniem warunków przy wolnym utrzymaniu i mieszkaniu potrzebuje zaraz. Zgł. z fotografią do „Wielkopolski“ Grudziądz. 11397

Natchmiast potrzebna w Warszawie pierwszorzędną służącą z gotowaniem. Zgłosz. Hetmańska 12, parter prawo godz. 8 wieczorem. (6588)

Dzielną fryzjerkę poszukuje Kessin, ul. Grunwaldzka 7. 11410

Służąca młoda, czysta, potrzebna Św. Trójcy 12 b II p. prawo. (11322)

Porządna dziewczyna do lat 16, do dzieck poszukiwana. Jackowskiego 17, parter, prawo. (11319)

Służąca starsza potrzebna do prac domowych. Dworcowa 31a, parter prawo. 6595

Służąca z wioski potrzebna. Czernańska, Zduny 2. 6585

Młodsza 6601 służąca potrzebna. Wileńska 7, skład kapeluszy.

Chłopiec do biura może się zgłosić Zduny 9, I ptr. 6579

Służąca potrzebna. Peche, Marsz. Focha 8, II. 6578

Krawcowa w dom potrzebna. Zgłosz. Dworcowa 73, sklep kolonialny. 6564

Dziewczyna lub kobieta do sprzątnia potrzebna. Ryceerska 9. 11343

Dziewczyna 11368 do cukierków, specjalistka na murzynki potrzebna. Olkora, Garbary 10.

Bufetowa lub uczennica może się zaraz zgłosić Bar „Ul“ Gdańska 15. 6665

Poszukuje się zaraz 2 służącą, bufetową, 2 chłopaków do postawiania kregli. Resursa Kupiecka Jagiellońska nr. 25. 11419

Służąca z dobrymi świadectwami potrzebna zaraz. Zgł. Grabowska, Pomorska 12. 11353

POSADY POSZUKUJA

Poszukuje 6566 zajęcia jako krawcowa domowa. Oferty do filij Dz. Bydg. pod „Krawcowa“.

Starsza gospodyni poszukuje posady zaraz lub później. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Gospodyni“ 11399

Gospodyni zarządczyni, młoda Ierz nielna w swoim zawodzie z kilkuletnią praktyką, poszukuje posady od 15. 5 lub 1. 6. Łask. zgłoszenia do filij Dzien. Bydg. pod „Dzielną“. 6573

DZIERŻAWY

Skład 2 pokoje z kuchnią. Pomorska 16. Wiadomość w składzie. (11333)

600 mórg wydzierzawo na dogodnych warunkach Nowakowski, Dworcowa 69. 6597

MIESZKANIA

Słoneczne mieszkanie pokój z kuchnią oddam z meblami lub bez. Nakielska 23, II ptr. lewo. 11351

Mieszkanie 11320 pokój z kuchnią, słoneczne, umeblowane, dla inteligentnego, bezdzietnego małżeństwa. Adres w Dz. Bydg.

Mieszkania (6577) 1, 2, 3 pokojowe, kuchnia, czynsz roczny poleca „Norma“ Śniadeckich 6.

Mieszkanie pokój z kuchnią wydzierzawie bezdzietnym. Ul. Kollataja 2, p. I. 11344

Mieszkanie 1 pokojowe, czynsz roczny 400 zł. Wojłowicz, ul. Śniadeckich 22, I ptr. 6560

POKOJE

Pokój dla 2 panów do wynajęcia. Pomorska nr. 45-46, III ptr. 6435

Pokój dla solidnych panów. Marcinkowskiego 8b, I. (11366)

Pokój 11355 umebl. do wynajęcia z utrzymaniem lub bez. Jackowskiego 15, II p. I.

Elegancko i skromnie umebl. pokoje z telefonem itd. do wynajęcia. J. Alexander, Dworcowa 30 II. 6558

Pokój do wynajęcia. Grudziądzka 3 w podw. I ptr. praw. 11359

Pokój dla pana. Chrobrego 2 parter. 6604

Niekrepujące 1 lub 2 pokoje umeblowane zaraz. Cieszkowskiego 17, II piętro lewo. 6559

Pokój umebl. zaraz do wynajęcia K. Schonke Generała Bema nr. 4 parter prawo. 6566

Pokój umebl. zaraz do wynajęcia. Marszałka Focha 12, III p. pr. 6566

Pokój do wynajęcia Pomorska 3, parter. (6569)

Pokój do wynajęcia. Słowackiego 1. 6562

Pokój umebl. dla panów lub pań zaraz do wynajęcia. Mazowiecka 37, I ptr. (6568)

Dwa (6345) pokoje razem, jeden oddzielnie, słoneczne, umeblowane zaraz do wynajęcia, Łazienka. Tel. 1854.

Pokój umebl. z używaniem kuchni dla paniąki zaraz do wynajęcia. Ulica Gdańska nr. 64 I lewo. (6492)

Pokój umebl. do wynajęcia. Plac Piastowski 7, I ptr. I. (6600)

Pokój dla dwóch panów wynajmę. Król. Jadwigi 10 podwórze. 6594

Pokój 11308 próżny lub umebl. z kuchnią do wynajęcia. Nowodworska 28, kolonjalka.

Pokój wynajmę inteligentnej pani z używaniem kuchni. Chwytywo 15, II p. I. (11345)

Umeblowany pokój dla 2 panów do wynajęcia. Pohł, Lipowa nr. 5a, parter. (11364)

Pokój umebl. dla 2 panów do wynajęcia. Grunwaldzka nr. 107, II ptr. lewo. (11361)

Pokój (6557) i kuchnia umebl. słoneczne, przy lesie dla bezdzietnego małżeństwa zaraz do wynajęcia. Bielawki, Małachowskiego 5.

Pokój umeblowany z osobnym wejściem na 1 osobę. Garbary II, I p. lewo. (11373)

Dwa 11372 umeblowane pokoje razem lub osobno wydzierzawie z kuchnią zaraz. Garbary 11. Bobkowska.

Pokój frontowy słoneczny zaraz. Dworcowa 56, III. lewo. 6555

Ten tłuszczyczek usunie

SPECTROL usuwa plamy Nietatwopalne!

„DRUTOWNIA WARSZAWSKA“

Fabryka siatek druczianych i Blach Dziurkowanych zawiadania że udzieliła przedstawicielstwa na obszar woj. Poznańskiego, Pomorskiego i W. M. Gdańska
fm. Biuro Handlowe i Zastępstwo Teofil Sobiecki w Poznaniu, ul. Pocztowa nr. 29 tel. 12-44, polecając nadal Sz. Odbiorcom wszelkiego rodzaju siatki drucziane, (11405) galanterję druczianą, blachy dziurkowane itd.

POLECENIA

Wózki dziecięce najnowsze modele poleca Fabryka wyrobów metalowych „Sport” 3 Maja 19, tel. nr. 7, hurtownie. Rzeźbę zwierzęta, szczególnie ogiery z gwarancją. Na życzenie stawiam kaucję. G. Scheunemann, kastrator, Gorzeń, poczta Nakło pow. Bydgoszcz. (11217) Leżanki kanapy, klubowe garnitury i materace najtaniej i z gwarancją tylko u Andrzeja Nowaka, Welniani Rynek 5-6. 4019 Pomniki. Nagrobki najtaniej, również przestawianie, odświeżanie tylko w fabryce „Polon” Bydgoszcz, Gdańska 107. 10689 Drzewo opałowe, kresowe wagonowo korzystnie dostarcza I. Majzels, Warszawa, Sniadeckich 13/6. 11114 Reperuje spuszczane oczka u ponczoch, Henryka Dietza 4. 22542 Meble na zamówienia wszelkiego rodzaju wykonuje na dogodnych warunkach Stolarnia, ulica Ugory 47, Szwedero. 11253 I klasa Boks 20 Szewro 28 Lak 30 Robocze 14 Używane 10 Dziecięce 5,00 Zelówki 4,50 poleca pracownia Nowy Rynek 3. (11357) Polecam 6534 się do prania lub posług. Adres w filji Dz. Bydg. Kanapy leżanki, garnitury klubowe, otomany, materace wszelkiego rodzaju. Marszałka Focha 4 dawniej Jagiellońska drugie podwórze. (11392) Klubowy 11393 garnitur, w modnej gobelinie, korzystnie Tapicernia, Marsz. Focha 4. SPRZEDAŻ Wielki wybór kamienie, majątków, folwarków, gospodarstw, goscińców, cegielni, tartaków, hoteli, restauracji, cukierni, piekarni, interesów handlowych, przemysłowych poleca na dogodnych warunkach do kupna biuro Pogoń, Dworcowa 80. Okazja! (6519) 30 mórg ziemi pszennej, żywy, martwy inwentarz komplet, cena 13.000 zł. Wypłaty 6.000 zł. Przybylski, Występ, poczta Nakło. Skład 11311 stroju dobrze zaprowadzony w Poznańskiem, z powodu zamąpójścia sprzedam. Adres w Dzien. Bydg. Dom handiowy w najlepszym położeniu przy wpłacie 50-60 tys. na sprzedaż. Grundtke, Bydgoszcz, Sniadeckich 33 róg Dworcowej. 6585 Mleczarnia parowa w mieście powiat. Pomorzana, 3500 ltr. mleka dziennie dostawy, na sprzedaż. Wpłaty około 15.000 zł. Zgł. do Dzien. Bydg. pod „A. B. 15.000”. (11174) Marszantka samodzielna otrzyma za 1000 zł skład z towarami i klientelą w mieście powiatowym, przy rynku, gdzie wojsko i wyższe szkoły. Oferty pod „Tania dzierzawa” do Dzien. Bydg. 11339 Sprzedam sklep tytoniu z mieszkaniami i dom, z powodu wyjazdu. Adres wskaże Dz. Bydg. 11333

Dom wolne mieszkanie duży ogród 200 zł dochodu, cena 19.000 zł. Sokołowski Sniadeckich 40. 6438 Wila z ogrodem przy tramwaju wprost od właściciela natychmiast na sprzedaż. Adres w Dz. Bydg. (6501) Wile wolne 7 pokoi korzystnie sprzedada Sokołowski Sniadeckich 40. 6187 Składy kolonjalne od 2000 zł sprzedaje Sokołowski, Sniadeckich 40. 6490 Dom wolna piekarnia za 18.000 zł. sprzedada Sokołowski, Sniadeckich 40. 6489 Domy (6527) tanie, duży wybór. „Przyszłość”, Sniadeckich 40. Skład kolonjalny i handel opalu, 5 pokoi, kuchnia, śpiączka, stajnia w dobrej okolicy przy rynku na sprzedaż. Cena podług umowy. Gdzie? wskaże filja Dzien. Bydg. Dworcowa 2. (6429) Skład narożnikowy sprzedam. Adres wskaże filja Dzien. Bydg. 6523 Plac pod budowę sprzedam Ujejskiego 44. Gospodarz. 11318 Salon fryzjerski dla pań i panów (5 obsł.) dobrze prosperujący, w powiatowym mieście (14.000 miesz.) z ładnym mieszkaniem, zaraz z powodu wyjazdu, korzystnie na sprzedaż. Oferty pod „Salon” do Dzien. Bydg. (11204) Sprzedam korzystnie z powodu zwinięcia interesu repozytorium i stół do kolonjalni. Wszystko w dobrym stanie. Clara Felthe, Gołańcz, Rynek 19. (11148) Warsztat do wynajęcia oraz lekki wóz z płytą na resorach na sprzedaż. Bydgoszcz, Fordońska 67. 6083 2 samochody marki „Fiat” 503, 35.000 km., w najlepszym porządku, cena 5600 złotych. Marki „Mathis”, 2 osobowy, w najlepszym porządku, cena 2700 zł, oba wozy nowe opony. Zgłoszenia H. Krause, Solec Kujawski. 11163 Power 11328 jak nowy tania na sprzedaż. Koronowska 19. Rower 6517 tania sprzedada Wróblewski, Plac Piastowski 12. Magiel 6542 natychmiast na sprzedaż. Gdzie? wskaże Dz. Bydg. Sympialnia i duże lustro tania na sprzedaż. Matejki 10, p. lewo. 6507 Rower męski korzystnie na sprzedaż. Wilenska 4, I p. lewo, dom ogrodowy. (6506) Pianino śliczny dźwięk, krzyżowe, sprzedam tania na odpłatę. Majewski, Pomorska nr. 65. 11269 Kamienie młyńskie franc. 1,10 sprzedam tania. Adres w filji Dz. Bydg. 6551 Jadalnia 6537 i gabinet męski, czarny dąb, kompl. korzystnie na sprzedaż. Dworcowa 31 a I p. I. str. ogl. od 18-20. Ubrania na średn. fig. używ., obuwie nr. 40, tania na sprzedaż. Dworcowa 31 a I p. lewa str. (6536) Wózek dziecięcy doory sprzedam. Sowińska, Zygm. Augusta 18. 11335 Książki (6529) powieściowe, nowe, tania na sprzedaż. Okazja dla bibliotek. Promenada 21a,

„Mięso” wieprzyna, wołowina tania na sprzedaż. Tania Jatkka, Rzeźnia Miejska. Z powodu święta 8 maja odbędzie się sprzedaż mięsa w piątek. 6426 Sympialka dębowa fornierowana, tania na sprzedaż. Stolarnia Król. Jadwigi 10. (6524) Koncepcje 6547 oddam na restaurację z wyszynkiem. Wiad. „Przyszłość”, Sniadeckich 40. Na sprzedaż 2 pasy transm. 4x813x3 koszykowy garnitur i 4 koryta do paszy dla kur. Knoof, Dworcowa 64. (6574) Powózka korzystnie na sprzedaż. Hetmańska 35. 6576 Używana maszyna do szycia na sprzedaż. Kanałowa 3. I lewo. 11345 Rower męski na sprzedaż Pomorska 31, wiadomość w składzie. 6531 Dobra pierzyna i wózek sportowy mało używany sprzedam. Sienkiewicza 48 podwórze. 6550 Para pasownych klaczy karych na sprzedaż. H. Fischer i Syn, Nad Portem 2, telefon 60. 11309 Doga niemiecka na sprzedaż. Wiad. ul. Scieżka 10. (6512) KUPNA Poszukuje dla poważnych reflektantów dzierzawy majątku od 600 do 900 mórg i 30 do 40 mórg jak również mniejszych gospodarstw. Łaskawe zgłoszenia do biura Pogoń, Dworcowa 80. Kupię klupę używaną i imadło do gwintowania rur żelaznych do 2 1/2, także pompy do wody. Szymański, Szubin, ul. Nakieliska nr. 6. 11023 Kupię dom dobrze położony, rentujący się wpłacie 40 tys. Zgłosz. telefon 1153, 4-6. 11280 Kupię 6521 w Bydgoszczy średni, dobrze utrzymany dom z połącz. w podw. warsztatem lub wolnym mieszkaniem parterowym. Of. do filji Dz. Bydg. pod „125”. Kanarka 6533 kupię. Izbicka, Batoro 4. Motor 40-45 K. M., dobrze utrzymany kupi Mlyn Opalenie powiat Gniew. Tel. 14. (11314) POSADY WOLNE 20 zł dziennie 2-3 godziny przyjemnej i nie uciążliwej pracy domowej zapewniają W. P. powyższy zarobek. Stanowczo uczciwa propozycja. Wystarczy podpisać z adresem W. P. Firma „Carbon”, Gdynia. 9854 Agenci i organizatorzy losowi jako też ci, którzy nimi zostają pragną, otrzymując przy sprzedaży obligacji premijowych (losowych) najwyższą prowizję i na lepsze warunki niż przy pierwszej racie. Ze względu na nowe grupy losowe - duży zbyt zapewniamy. Zdolnym dajemy wolny bilet kolejowy i wysokie pensje. Wszystkich pocynamy. Oferty: Polski Bank Spółdzielczy, Lwów, ul. Zyblikiewicza 37. 10188 Poszukuje młodszego pomocnika fryzjerskiego. Reinke, Barcin, Rynek 14. 12177 Ruynowana książkowa z branży zbożowej władająca językiem polskim i niemieckim potrzebna zaraz Zgłoszenia z opisem świadectw, życiorysem w języku polskim i niemieckim z fotografią przyjmuje Dom Zbożowy M. Gładkowski, Skórcz, Pomorz. (11312) Potrzebna pierwszorzędna siła biurowa. Zającie 3 godziny dziennie 150 zł. miesięcznie. Wymagane: korespondencja, języki, stenografia, rachunkowość, szczególnie biegłe pisanie na maszynie. Zgłoszenia do filji Dzien. Bydg. pod „Biegła”. (6538) Dzielny pomocnik krawiecki na małe sztuki spieszenie potrzebny. M. Andrzejewski, Szubin. 11251 Fryzjerkę i pomocnika damsko-męskiego, do bregu ondulatora poszukuje Hildebrandt, Wejherowo, Gdańska 60. (11157) Chłopiec 6505 lat 16 potrzebny na praktykę handlową do biura fabrycznego i ekspedycji. Zgłaszać się ze świadectwami do fabryki Wacław Millner, Mazowiecka 29. Stująca potrzebna do Gdyni od 15 maja, sumienna z gotowaniem i dobrmi poleceniami do samotnego pana na stałą posadę. Zgłosz. z podaniem wynagrodzenia do Dzien. Bydg. pod „Nr. 65”. 11313 Stująca do wszelkich prac domowych zaraz potrzebna. Warszawska 15, Kalinowska, restauracja. (11348) Paniękę (11350) biegłą na płaszcze damskie z utrzymaniem poszukuje Jędraszczyk, Sieroca 12. Stująca z gotowaniem przychodnią lub z pościelą, porządna i uczciwa z świadectwami. Zgł. Sienkiewicza 8, I p. prawo od 5-6 po poł. 6549 Stująca młodsza, kochająca dzieci potrzebna. Sw. Trójcy 6 a. III p. 11321

2000 złotych miesięcznie mogą zrobić energiczni panowie panie sprzedając obligacje państwowe na raty, godzina 11-13, 17-19. Wileńska nr. 11, part. lewo. (6419) Zastępcy losowi pokrzywdzeni, którzy nie otrzymali należną im ciężko zapracowaną prowizję, przesyłając udokumentowane pretensje, a postaramy się odzyskać dla Was pieniądze - Zgłoszenia: Lwów, skrytka pocztowa nr. 203. 10562 Poszukujemy zdolnych zastępców i organizatorów do sprzedaży obligacji państwowych na dogodnie spłaty, dajemy korzystne i wysokie warunki prowizyjne, ewentualnie stałą pensję. Zgł. Bydgoszcz, 3 Maja 19, parter prawo. (11076) Spółka Akcyjna poszukuje urzędnika ze znajomością korespondencji polsko-niemieckiej i pisania na maszynie. Zgłosz. adresować: Grudziądz, skrytka pocztowa 20. (11104) Agenci i organizatorzy losowi jako też ci, którzy nimi zostają pragną, otrzymując przy sprzedaży obligacji premijowych (losowych) najwyższą prowizję i na lepsze warunki niż przy pierwszej racie. Ze względu na nowe grupy losowe - duży zbyt zapewniamy. Zdolnym dajemy wolny bilet kolejowy i wysokie pensje. Wszystkich pocynamy. Oferty: Polski Bank Spółdzielczy, Lwów, ul. Zyblikiewicza 37. 10188 Poszukuje młodszego pomocnika fryzjerskiego. Reinke, Barcin, Rynek 14. 12177 Ruynowana książkowa z branży zbożowej władająca językiem polskim i niemieckim potrzebna zaraz Zgłoszenia z opisem świadectw, życiorysem w języku polskim i niemieckim z fotografią przyjmuje Dom Zbożowy M. Gładkowski, Skórcz, Pomorz. (11312) Potrzebna pierwszorzędna siła biurowa. Zającie 3 godziny dziennie 150 zł. miesięcznie. Wymagane: korespondencja, języki, stenografia, rachunkowość, szczególnie biegłe pisanie na maszynie. Zgłoszenia do filji Dzien. Bydg. pod „Biegła”. (6538) Dzielny pomocnik krawiecki na małe sztuki spieszenie potrzebny. M. Andrzejewski, Szubin. 11251 Fryzjerkę i pomocnika damsko-męskiego, do bregu ondulatora poszukuje Hildebrandt, Wejherowo, Gdańska 60. (11157) Chłopiec 6505 lat 16 potrzebny na praktykę handlową do biura fabrycznego i ekspedycji. Zgłaszać się ze świadectwami do fabryki Wacław Millner, Mazowiecka 29. Stująca potrzebna do Gdyni od 15 maja, sumienna z gotowaniem i dobrmi poleceniami do samotnego pana na stałą posadę. Zgłosz. z podaniem wynagrodzenia do Dzien. Bydg. pod „Nr. 65”. 11313 Stująca do wszelkich prac domowych zaraz potrzebna. Warszawska 15, Kalinowska, restauracja. (11348) Paniękę (11350) biegłą na płaszcze damskie z utrzymaniem poszukuje Jędraszczyk, Sieroca 12. Stująca z gotowaniem przychodnią lub z pościelą, porządna i uczciwa z świadectwami. Zgł. Sienkiewicza 8, I p. prawo od 5-6 po poł. 6549 Stująca młodsza, kochająca dzieci potrzebna. Sw. Trójcy 6 a. III p. 11321

Kucharka z bardzo dobrem gotowaniem i do wszelkiej pracy domowej potrzebna zaraz lub od 15 maja. Zgłosz. 2) Stycznia 10, I piętrowo lewo. 6539 Poszukuje 11316 pomocnika piekarsko-cukierniczego oraz ucznia Piekarnia i cukiernia Orła 6. Starszy 6541 człowiek do paszenia bydła potrzebny. Młynek stacja Maksymilianowa. Stująca 6530 do wszelkich prac domowych potrzebna, uczciwa, pilna. Zgłosz. się Hotel Metropol, Dworcowa 33. 2 uczennice do buchalterji z dobrym charakterem pisma potrzebne. Stasiowski, rewiżer ksiąg handlowych, Sniadeckich 41. 6545 Uczennica do szycia może się zgłosić. Krasieńskiego 6, II p. lewo. 6525 POSADY POSZUKUJĄ Szofer trzeźwy i sumienny z praktyką i dobr. świadectwami poszukuje posady zaraz lub później. Łaskawe zgłosz. do filji Dz. Bydg. pod „Trzeźwy”. (6450) Pianista 6502 z repertuarem poszukuje posady. Zgł. do filji Dz. Bydg. pod „Pianista”. Czeladnik kowalski z ukończonym kursem podkuwania koni, oraz prowadzeniem maszyny parowej, poszukuje pracy, najchętniej na majątku. Zgłoszenia do Dzien. Bydg. pod „Czeladnik”. (11151) Asyst. techniczne z skromnymi wymag. posz. na prowincje. Zgł. pod „Techniczka” do filji Dz. Bydg. 6548 Malarz poszukuje pracy. Oferty pod „Malarz 10.” do Dz. Bydg. 11336 Bufetowa (6520) która już pracowała w tym zawodzie, szuka posadę na dalszą praktykę, bez wynagrodzenia, tylko na całkowitem utrzymaniu. Oferty do filji Dzien. Bydg. pod „Uczciwa”. Osoba inteligentna poszukuje posady do prowadzenia pensjonatu lub do zarządu domem, zna gospodarstwo wiejskie. W. Gerleka, Więglawice p. Inowrocław. 6543 Technik dentystyczny, pracuje także operatywnie poszukuje zaraz posady. Of. pod „Technik dentystyczny” do Dz. Bydg. (11309) DZIERŻAWY Interes rzeźniki z kompletnym urządzeniem, mieszkaniem w Gdyni zaraz do wydzierżawienia. Adres wskaże Dzien. Bydg. (6323) Kiosk leśny w pełnym biegu wydzierżawie korzystnie. Wiad. w Dz. Bydg. (6518) Stajnia do wydzierżawienia. Jagiellońska 3, skład. (6439) MIESZKANIA Toruń. Mieszkanie pokój i kuchnię z meblami oddam za zgodą gospodarza bezdzietnemu małżeństwu. Rok zgóry. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Toruń”. (10980) 2 pokoje z kuchnią czynsz zgóry nośrednicy wykluczeni. Szeceńska 5. 6592 Mieszkanie 6 pokojowe z częścią mebli do oddania przy ul. Gdańskiej 147. (6509)

3 pokojowe 6532 mieszkanie z kuchnią łazienką i elektrycznym oświetleniem wraz z meblami korzystnie do oddania. Wiadomość: Generała Bema 3, II prawo. Mieszkanie słoneczne, dwu ewentualnie trypokojowe do wynajęcia. Adres wskaże filja Dz. Bydg. 6552 Mieszkań składów, duży wybór, tania. „Przyszłość” Sniadeckich 40. 6528 POKOJE Pokój wynajmę. Piotra Skargi nr. 8, I lewo. 6313 Pokój umebł. z werandą tania do wynajęcia. 20 Stycznia 33, II lewo. 6498 Pokój wynajmę. Sowińskiego 11, II prawo. 6511 Pokój z osobnym wejściem dla 2 panów lub panierek zaraz z utrzymaniem do wynajęcia. Nawrocki, Hetmańska 27, skład rzeźniczy. 6510 Do 6514 wspólnego pokoju przyjmę pana. Hetmańska 10. Pokój Krasieńskiego 6, II p. lewo. 6516 Dobrze umebł. pokój od 15 maja do wynajęcia. Zacisze 4, wysoki parter. 6546 Przyjmę panów na pokój. Fredry 5 niski parter, blisko dworca. 6499 Pokój dla 3 panów zaraz do wynajęcia. Cieszkowskiego nr. 15, L. 6553 Dwa umebł. pokoje, osobne wejście, z urządzeniem kuchni zaraz do wynajęcia. Sniadeckich 41, II piętrowo. 6544 Pokój do wynajęcia. Toruńska 22 a 3 mieszkanie. 11231 Pokój (11185) Chwytwo 11. Müller. Pokój umebł. zaraz do wynajęcia. Jana Kazimierza 3, II lewo. 11180 Pokoje czyste osobnym wejściem dla gości przyjezdnych. Świętojańska 22, I p. lewo. 11210 Pokój umebł. Plac Piastowski 4, I p. 6525 Pokój umebł. elektr. światło, łazienka zaraz dla 1 lub 2 osób. Tomaszewska, ulica Sw. Florjana 1, II. (10991) Pokój umebł. do wynajęcia. Bocianowo 33, naprzeciw ul. Sienkiewicza. 6491 Pokój umebł. zaraz do wynajęcia. Długa 7, II. 11329 Maly pokój do wynajęcia. Sw. Trójcy 22a, I prawo. (11331) Pokój niekrepujący dla 2 pań lub panów. Chwytwo 6 podwórze, II p. (11856) Pokoik do wynajęcia najchętniej bez pościeli. 3 Maja 16, III prawo. 6586 Pokój wspólny. Łokietka 25, II p. pr. 6561 Pokój Świętojańska 1, II prawo. 6584 Pokój umebł. dla panięki do wynajęcia. Różana 22, Schmidt. 11355

Duży pokój dla 2 lub 3 panów do wynajęcia. Lipowa 1, II p. prawo. (6325) Pokój (6371) dobrze umebłowany, osobne wejście, w y n a j m ę. Powafowska. Gdańska 41. Pokój umebłowany zaraz do wynajęcia Promenada 4. Wachowiak. (6508) Pokój umebł. z utrzymaniem lub bez, przy bezdz. rodz. lub samotnej osobie poszukują. Of. pod „Urzednik” do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. (6535) Pokój 11365 dla 2 panierek lub małżeństwa wynajmę. Ks. Skorupki 96, gospodarz. RÓŻNE Przyszłość przeprowadza podług chiromacji - astrologji, przyjemna. Plac Piastowski 7, I piętrowo. (8547) Obiady 1 zł. 10 gr. abon. taniej śniadania, kolacje od 1.20 zł. siadłe mleko z kartofelkami 60 gr. poleca Pomorzanka, ul. Pomorska 47. (6459) Truskawiec Kresowy Ziemiański Pensjonat „Krzysia”. Utrzymanie pierwszorzędne. Ceny umiarkowane (9321) Wypożyczam samochód ciężarowy. Kujawska 27, tel. 1864. (10935) 6.000 zł za nadzwyczajnym wysokim oprocentowaniem na krótki okres czasu poszukuje się. Oferty pod „M. 100” do filji Dz. Bydg. (6310) 10-12.000 zł poszukuje na I hipotekę na gospodarstwo 3-40 mg. w toruńskiem. Procent podług umowy. Zgł. do filji Dzien. Bydg. pod „Rolnik”. 6540 Poszukuje wspólnika do warsztatu samochodowego z gotówką od 1000-2000 zł. Adr. wskaże Dz. Bydg. (11353) Wspólnika poszukuje się z kapitałem od 3-5000 zł, celem uruchomienia fabryki cukrów i czekolady. Odpowiednie maszyny oraz urządzenie sklepowe posiadam. Łask. oferty skierować proszę pod „J. B.” do Dz. Bydg. (11267) Unieważniam księżeczkę wojskową. Franciszek Sadka. (11128) Unieważniam weksle wystawione na nazwisko Antoni Sinda, płatne 3. V., 5. VI. i 5. VIII, a wydane Stanisławowi Kłowski. 11337 Chory seter przybłąkał się. Do odebrania za zwrotem kosztów utrzymania, leczenia i ogłoszenia. Skwiryński, por. 62 p. p. (6508) Poszukuje 30-40.000 zł na I hipotekę, majątek 275 mórg, procent według umowy. Zgłoszenia do filji Dzien. Bydg. pod „30-40”. (6334) Poznam młodą kobietę cel towarzyski. Oferty pod „Dobry byt” do Dziennika Bydgoskiego. (11338) Kawaler lat 30, ziemianin, wysoki, wykształc. gimn., niezależny, poszukuje osoby wykształc., niezależnej. Oferty pod „L. H.” do filji Dz. Bydg. 6526 MATRYMONJALNE Państwowy urzednik leśny, lat 29, pragnie zapoznać pania w wieku od 18-23 lat, cel matrymonjalny, Fotografia pożądana. Dyskrecja zapewniona. Oferty skierować do Dz. Bydg. pod „No 42”. 11313

Dnia 29-go kwietnia 1930 r. zmarł nagle w Poznaniu były Dowódca 62 Pułku Piechoty Wlkp.

ś. p.

pułkownik Władysław Grabowski

pod rozkazami którego pułk walczył na froncie - o czym z głębokim smutkiem zawiadamiają

Dowódca i Korpus Oficerski 62 pułku piech. Wlkp.

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w Poznaniu w kościele garnizonowym dnia 2 maja o godzinie 9,30; pogrzeb z kaplicy (ul. Wały Jana III) o godzinie 15. (11887)

Nagrobki
pomniki najtaniej Fabryka „Polon”, Gdańska 107. 9366

Zamiana starych maszyn do pisania na nowe modele. Stała rozprzedaż maszyn nru-townie odremontowanych z gwarancją i prawem zamian.
SKÓRA i Ska
POZNAN, Aleje Marcink. 28
Bydgoszcz, ul. Gdańska 163

Samochód ciężarowy
„Chevrolet” 1927 używany 4 cylindrowy i platforma o sile 30 ctr. tanio na sprzedaż 11402
E. Goetz, Wąbrzeźno tel. 174.

Kancelarię adwokacką i notarialną
przeniosłem z ul. Zacisze 5
na ul. Marszałka Focha 13, tel. 72.
Michał Celewicz, adwokat i notariusz.
Bydgoszcz, dnia 28 IV. 1930 r. (6449)

Reskryptem Pana Ministra Sprawiedliwości zamianowany zostałem
notariuszem
na obwód Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z urzędową siedzibą w **Nakle n. Notecią**
Zygmunt Gąsiorowski
adwokat i notariusz
Nakło n. N., oddział Plac Konopnickiej 154 parter.
Telefon 41. (11824)

Magistrat miasta Bydgoszczy

ogłasza niniejszem

konkurs

na stanowisko
Kierowniczkii Stacji Opieki nad Matką i Dzieckiem.

- Kandydatki winne posiadać:**
1. dyplom z ukończenia kursu dla higienistek zdrowia i opieki nad dziećmi;
 2. kilkoletnią praktykę w Stacji Opieki nad Matką i Dzieckiem.

Podania należy składać pod adresem Magistratu Wydział VII. (Opieki Społecznej) do dnia 20 czerwca br. z dołączeniem odpisów świadectw i dyplomu, dowodu obywatelstwa polskiego, dokumentu urodzenia oraz własnoręcznie napisanego życiorysu.

Stanowisko do objęcia od 1 października 1930. Uposażenie według grupy X-tej pragmatyki państwowej z dodatkiem komunalnym w wysokości 15% uposażenia. (11249)

(—) **Dr. Soboczyński**
radca miejski.

8 Pułk Artylerji ciężkiej w Toruniu posiada kilka wolnych
etatów dla podoficerów zawodowych.

Reflektanci zgłoszą pisemne prośby w drodze przez właściciela P. K. U. do Dowódcy 8 p. a. c. w Toruniu.

Warunki przyjęcia:

1. odbyta ustawowo przewidziana czynna służba wojskowa.
2. posiadający stopień kaprala.
3. posiadający odpowiednie kwalifikacje moralne i kwalifikacje z zachowania się w służbie.
4. nie byli karani za przewinienia, które mogą ujawnić świadczyć o ich charakterze.
5. znają język polski w słowie i piśmie, oraz umiejętność rachowania.
6. zdolność fizyczna kat. A bez zastrzeżeń, stwierdzona świadectwem wojskowo-lekarskiem, wystawionem przez lek. P. K. U.
7. wiek nie wyżej lat 28.
8. zdolność instruowania w artylerji.
9. ukończoną szkołę podoficerską artylerji.
10. wykształcenie w zakresie co najmniej 4 klas szkoły powszechnej.

Dowódca 8 p. a. c.
Jancewicz, ppułkownik. (11272)

HANDLOWIEC

z branży kolonialno-wódczanej, lat 30 z 15 letnią praktyką, biegły w wszelkiego rodzaju ksiązkow., koresp. polskiej, ustaw socj. i pracach biurowych z kauceją do 2000 zł w gotówce, **poszukuje stanowiska** za skromnem wynagrodzeniem od czerwca wzgl. później. Łask. zgłoszenia do Dziennika Bydgoskiego pod „50”. (11315)

Handlowiec drzewny lat 24

z 6 letnią praktyką w handlach drzewnych obeznany w wszelkimi pracami placowemi i biurowemi, znający ksiązkowość, korespondencję polsko-niemiecko-angielską jak i wogóle wszelkimi pracami biurowemi

przyjmie posadę

zaraz lub później na tartaku lub na składnicy drzewnej. Okolica obojętna. Łaskawe zgłoszenia przyjmują Dziennik Bydgoski pod „Handlowiec”. (11274)

Dla mego kierownika młyna

poszukuję zaraz lub później

stałej posady na stanowisko samodzielne

Wyżej wymieniony pracował w moim młynie przez 4 lata w charakterze kierownika, jednakże z powodu parcelacji musiał stanowisko to opuścić. Wyżej wymienionego polecić mogę P. T. zainteresowanym jako dzielnego i sumiennego fachowca. (11153)

Zgłoszenia do adm. Dzien. Bydg. pod „Kierownik”.

Patenty rzecznik patentowy **F. Winnicki, inż. dipl.**
wzory, znaki towarowe w Polsce i zagranicą.
Poznań, ulica Konopnickiej 7. 10137

Mając zbyt **większej ilości mleka** przez sprzedaż wozami w miesiące

przyjmujemy każdą ilość tylko naprawde pełnotłustego mleka i śmietany

Płacimy dobrze i punktualnie. Na życzenie oddajemy z powrotem mleko odtuszczone po 3 gr. Miejscowości, chcące swe mleko dostarczać wspólnie, zechcą się zgłosić celem zasięgnięcia bliższych informacji. (6406)

Mleczarnia Scheffler, Nakło. Tel. 16.

„PETOW” Polskie Towarzystwo Węglowe z o.p.
Bydgoszcz, ul. Krasniskiego 14 parter. — Tel. 321.

dostarcza **Węgiel i Koks** górnośląski I-ej jakości w wagonowo

dla przemysłu, rolnictwa i opału domowego z reprezentowanych Polskich Kopalń Skarbowych **Król, Bielszowice i Knurów**

Dostarczamy detalicznie: węgiel, koks i drzewo w każdej ilości z dostawą w dom (7658) ze składnicy: **Ractawicka 14, tel. 378**

Samochód Citroen

5 osobowy w dobrym stanie natychmiast korzystnie na sprzedaż. Wiadomość Sienkiewicza 41, I piętro lewo. (10990)

Silniki samochodowe

oraz zespoły z przekładniami dla wbudowy do łodzi motorowych lub innych celów przemysłowych wzgl. rolnych o różnych wydajnościach silników poleca bardzo korzystnie

E. Stadie-Automobile

Tel. 1602 i 2163 BYDGOSZCZ Gdańska 160. (10338)

Uchwałą wspólników z 25. 1. 1930 ulega firma „OLUS” Towarzystwo z ograniczoną odpowiedzialnością w **Chełmnie likwidacji**. Podpisany likwidator wzywa niniejszem po myśli paragrafu 65-2 ustawy o Tow. z ogr. odp. wierzycieli do zgłoszenia do niego swych roszczeń. Bydgoszcz, dnia 28 kwietnia 1930. (11282) Gdańska 103

Stanisław Zagórski.

TAPETY

Pomorska 8. 5775

Oszczędna gospodyni kupuje 11017

mydło i proszki do prania

w **MYDLARNI „Lilas”** Poznańska 33.

Dom

z restauracją i składem kolonialnym lub rzeźnictwem wartości do 35 tys. przy wpłacie 15—20 tys. w powiatowym mieście, gdzie są wyższe szkoły kupie. Of. do Dz. pod „Dom”. 11154

Kotlarzy w żelazie

pracujących samodzielnie i biegłych w budowie ognisk lokomobilowych poszukuje na stałe zatrudnienie 11266

Głowackii Syn inowrocław.

Młodszy

zbożowiec-nasiennik

z dobrymi świadectwami, z znajomością wszelkich prac biurowych i księgowości poszukuje posady. Zgłoszenia pod „A. G. 1908” do Dz. Bydg. (11243)

Dnia 29-go kwietnia br. zasnął w Bogu nagle nasz kochany były dowódca

ś. p.

pułkownik

Władysław Grabowski

ostatnio Dowódca Piechoty 14 Dywizji Piechoty Wlkp.

Korpus Podoficerski 62 Pułku Piechoty Wlkp. 11386

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci najdroższej i tak dobrej żony i mateczki naszej ś. p. **Mieczysław z Pogorzałych Jankowskiej** odbędzie się w niedzielę 4-go bm. o godz. 8,30 w kościele Wincentego à Paulo u Księży Misjonarzy przy ulicy Osoblińskiej

Msza święta

za spokój Jej duszy, o czem Krewnym i Znajomym donoszą (11323)

Mąż z córeczką.

Przetarg.

Wojewódzkie Sanatorium w Smukale odda w drodze przetargu piśmiennego:

- a) dostawę **mięsa i wyrobów mięsnych**
- b) „ **pieczywa**
- c) „ **towarów kolonialnych**
- d) „ **nabiału (masła, jaj i drobiu)**
- e) „ **towarów drogerijnych**
- f) „ **owoców i jarzyn**
- g) „ **sprzętów kuchennych, domowych, gospodarczych, narzędzi technicznych** na czas od 1 czerwca br.

Oferty w zapieczętowanych kopertach z napisem „Oferta na” nadesłać do dnia 21 maja b. r. Publiczne otwarcie ofert nastąpi dnia 22 maja b. r. o godzinie 11-tej.

Warunki dostawy są wyłożone w biurze sanatorium i tam udziela się również wszelkich potrzebnych wyjaśnień od godz. 9-tej do 11-tej.

Oferty znajdujące się w kopertach otwartych i niezapieczętowanych są nieważne.

Wadium w wysokości 500 zł należy złożyć w kasie sanatorium. (11263)

Z dniem 30 kwietnia rozpoczynam sprzedaż **odpadków mięsnych** po cenach wyjątkowo niskich: (6398)

sadło **zł 1.50**

poledwica **zł 1.80**

kości z ogonkami

i koście drobne **zł 0.20**

inne odpadki po cenach najtańszych.

Józef Borowski, mistrz rzeźnicki
ul. Długa 48, oraz Zbożowy Rynek 11.

Ceny ogłoszeń: 25 gr. za wiersz milimetryowy na stronie 7-lamowej szerokości 38 mm. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 60 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 1,00 zł., na dalszych stronach 85 gr. za milim. i lam., szer. 67 mm. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 25 gr., każde dalsze 15 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20% niższki. Większe ogłoszenia, zamieszczone wśród drobnych 100% drożej jak w zwykłym dziale ogłoszeniowym. Przy powtórzeniu ogłoszeń o tym samym tekście udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25% dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20% drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy, Bank M. Stadthagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.